

petrol-iş kadının

59

AĞUSTOS 2018

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası Kadın Dergisi

Flormar dosyası

- Petrol-İş Merkez Yönetimi Ne Dedi?
FLORMAR İŞVERENİ ANLAŞMAYA VARMA LI
- Flormar'da Direnen Kadınlar Anlatıyor
KADININ FENDİ FLORMAR'I YENECEK
- İş Güvenliği Önlemi Diye Bir Şey Yoktu
FLORMAR'DA ÇALIŞANLARIN SAĞLIĞI HIÇE SAYILIYOR
- Türkiye'nin Dört Yanından Petrol-İş'li Kadınların
Flormar Direnişiyile Dayanışma Mesajları
- Türkiye ve Dünya Sendikalarından Kadınların
Flormar Direnişiyile Dayanışma Mesajları

Doç. Dr. Betül Urhan: **KADINLARIN SENDİKALARDA
GÜÇLENDİRİLMESİNE YÖNELİK ÖNERİLER**

Türkiye'nin ilk kadın Taekwondo Avrupa Şampiyonu
Nurten Yalçinkaya Saraçoğlu: **SPOR BENİM İÇİN YAŞAM BİÇİMİ**

Stanford Üniversitesi'nden Dr. Gözde Durmuş
KAN TESTİYLE KANSER TEŞHİSİNİ BULAN KADIN

Beden olumlama hareketi Türkiye temsilcilerinden
Berrak Tuna: **GÖRÜNÜŞÜNÜZ DEĞERİNİZİ BELİRLEYEMEZ**

Ressam Aysu Koçak'la söyleşi:
GEÇMİŞİ OLAN NESNELER

"FLORMAR DEĞİL
DİRENİŞ GÜZELLEŞTİRİR"

SENDİKAYI
KABUL EDİNCEYE
KADAR FLORMAR ve
YVES ROCHER ÜRÜNLERİ
ALMIYORUZ!

3 MERHABA

4 HABERLER

6 FLORMAR'DA DİRENİŞ VAR!

10 Direnişçi Kadınlar Anlatıyor:
KADININ FENDİ FLORMAR'I YENECEK!

19 "İş Güvenliği Önlemi Diye Bir Şey Yoktu"
FLORMAR'DA ÇALIŞANLARIN SAĞLIĞI HIÇE SAYILIYOR

20 KADIN AJANDASI

22 **PETROL-İŞ'Lİ KADINLAR KONUŞUYOR**
Konu: Flormar Direnişiyle Dayanışma

25 Gebze Şubesi Kadın Komisyonu'nun Açıklaması:
FLORMAR DİRENİŞİYLE DAYANIŞMAYI BÜYÜTELİM!

26 **TÜRKİYE VE DÜNYA SENDİKALARINDAN KADINLARIN
FLORMAR DİRENİŞİYLE DAYANIŞMA MESAJLARI**

28 OKUMA KÖŞESİ

- KİM DEMİŞ Kİ BEN YAPAMAM?
- HARİKA KADINLAR

30 Türkiye'nin İlk Kadın Taekwondo Avrupa Şampiyonu
Nurten Yalçınkaya Saraçoğlu:
SPOR BENİM İÇİN YAŞAM BİÇİMİ

34 **KADINLARIN SENDİKALARDA
GÜÇLENDİRİLMESİNE YÖNELİK ÖNERİLER**
Doç. Dr. Betül Urhan

37 BİLGE KIZ

38 Beden Olumlama Hareketi'nin Türkiye
Temsilcilerinden Berrak Tuna'yla Söyleşi:
GÖRÜNÜŞÜNÜZ DEĞERİNİZİ BELİRLEYEMEZ

41 ABD Tarihinde Sadece Kadınların
Örgütlediği İlk Fabrika Grevi:
DOVER PAMUK FABRİKASI GREVİ

42 Ressam Aysu Koçak'la Sanat ve Resim Üzerine...
GEÇMİŞİ OLAN NESNELER

45 **SAĞLIK**
KADINLARDA İŞYERİ STRESİ DAHA FAZLA

46 Stanford Üniversitesi'nden Dr. Gözde Durmuş'la Tıpta
Çığır Açan Buluşunu Konuştuk:
KAN TESTİYLE KANSER TEŞHİSİNİ BULAN KADIN

50 Petrol-İş Tarihinde Kadın İşçilerin
Öne Çıktığı Grevlerden Biri:
PİLMA TUDOR GREVİ

52 **HAKLARIMIZ**
**FLORMAR'DA YASADIŞI OLAN SENDİKAL
ÖRGÜTLENMENİN ENGELLENMESİDİR**

54 **EVET, MUTFAKTA BİRİLERİ VAR!**
YAZA UYGUN HAFİF TARİFLER

MERHABA

Petrol-İş Kadın Dergisi'nin 59. sayısı ile tekrar merhaba. Renkli ve çeşitlilik içeren yazılarıyla yeni sayımızı zevkle okumanızı dileriz.

Geçtiğimiz sayıdan beri aradan geçen yaklaşık üç aylık dönemde pek çok gelişme yaşandı. En büyük gelişmelerden birisi, Gebze Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan kozmetik şirketi Flormar'da yaşananlar. Petrol-İş Gebze Şubesi'nde örgütlendikleri için işten atılan ve 15 Mayıs'tan beri direnen yüzde sekseni kadın, 132 işçi anayasal hakları olan sendikali çalışma hakları için mücadele ediyor. Flormar direnişinin ayrıntıları, direnişçi kadınların anlattıkları, dayanışma mesajları ve daha pek çok konu, Flormar dosyamızı oluşturuyor.

Kadın Ajandası'nda yine kadın tarihinde önemli yer tutmuş, pek çok konuda öncülük etmiş olaylara ve kadınlara yer verdik. Yine Elif Ülker'in elinden.

Türkiye'nin ilk kadın Taekwondo Avrupa şampiyonu Nurten Yalçınkaya Saraçoğlu'yla günümüzde kadın ve sporcu olmak, sporun kadın hayatındaki önemi üzerine çok anlamlı bir söyleşi gerçekleştirdik.

Daha önce 57. sayımızda, sendikalardaki erkek egemen kültürün tarihsel kökenlerini yazmıştı Doç. Dr. Betül Urhan. Bu sayıda, yazının devamı niteliğinde, kadınların sendikalarda güçlendirilmesi için neler yapılabileceğine dair somut önerileri yazdı.

Her türlü haksızlığa isyan eden, özellikle kadın işçi haklarının çiğnenmesine tahammül edemeyen Bilge Kız, bu sayıda Flormar boykotuna katılıyor, en başta yakınındakiler olmak üzere, bütün kadınları direnişi desteklemek amacıyla boykota çağırıyor. Bilge Kız'ı dinlemekte fayda var... Elif Ülker'in kalemine ve yüreğine sağlık.

Geçtiğimiz aylarda ABD'nin Stanford Üniversitesi'nden Dr. Gözde Durmuş'un tıpta çığır açan bir buluşuna tanık olduk: Kan testiyle kanserin teşhisi. Kanser teşhisi artık hem daha ucuz hem de daha kısa sürede mümkün olabilecek. Kendisiyle bilim alanında kadın olmayı, bilime giden yolda yürümek isteyenlere önerilerini de içeren dolu dolu bir söyleşi yaptık.

Ressam Aysu Koçak, eserleri pek çok koleksiyonda önemli yer tutan başarılı natüremort çalışmalarıyla sanat dünyasında tanınan kadın ressamlardan. Sanatçı, Petrol-İş Kadın için Sibel Dağ'ın sorularını yanıtladı. Bu keyifli sanat söyleşisini ilgili sayfalarımızda bulabilirsiniz.

Grevlerin bu kadar arttığı bir dönemde, Flormar direnişindeki kadınları da gözönüne aldığımızda, ister istemez Petrol-İş'in tarihindeki kadın grevlerine dönüyor gözler. Hakkında çok yazılıp çizilenleri çoğumuz biliyoruz, ancak tarihin sayfaları arasında kalmış olan, hiç duymadığımız grevler de var. Kadınların öne çıktığı grevlerden biri de 1973 tarihinde gerçekleştirilen Pilma Tudor pil fabrikası grevi. 220 kadın işçi sonuna kadar katılmış greve. İlgili sayfalarımızda.

Beden olumlama hareketinin Türkiye temsilcilerinden Berrak Tuna'yla kadınların sığdırılmak istediği beden ölçüleri, kilo verme, güzellik gibi konularda tüketim sektörüne hizmet eden kalıpları konuştuk. Fethiye Kabataş Keskin'in sorularını cevaplayan Berrak Tuna, kadınların bu kuşatmadan kurtulmalarını sağlayabilecek çok önemli ipuçları veriyor. Okumanızı öneririz.

ABD tarihinde sadece kadınların örgütlediği, kadınların başı çektiği bir grev var, 1828 yılında Dover kentinde Cochecho'da kurulu pamuk fabrikasında 400 kadın işçi erkeklerden 5 sent daha düşük ücret verilmesine, ağır çalışma koşullarına, birbirleriyle konuşmanın yasaklanması da dahil pek çok insanlık dışı uygulamaya isyan ediyor, bayrak ve dövizlerini alıp sokaklara dökülüyor...

Haklarımız köşesinin bu sayısında Hukuk Servisi'nden avukat Sevda Çetinkaya, Flormar işverenin hukuksuz uygulamalarını yazdı. İşçilerin geleceklerini olumsuz etkileyebilecek İş Yasası'nın 25. maddesi ikinci fıkrasına dayanarak atmasının neticelerine değindi.

Okuma köşesi, sağlık ve mutfak köşelerimizde yine birbirinden yeni ve ilginç içerikler sizleri bekliyor. Dergimizi beğeneceğinizi umuyor, bir sonraki sayıda görüşmek üzere şimdilik hoşçakalın diyoruz.

petrol-ış
kadın

Yerel Süreli Yayın
Petrol-İş Dergisi'nin özel ekidir.
Üç ayda bir yayınlanır
Ağustos 2018'de basılmıştır.

Petrol-İş Merkez Yönetim Kurulu

Ali Ufuk Yaşar / Genel Başkan

Ahmet Kabaca / Genel Sekreter

Turgut Düşova / Genel Mali Sekreter

Mustafa Mesut Tekik / Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri

Ünal Akbulut / Genel Yönetim Sekreteri

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası adına
Sahibi: Ali Ufuk Yaşar, Genel Başkan
Sorumlu yazı işleri müdürü: Ahmet Kabaca, Genel Sekreter

Genel Yayın Yönetmeni

Selgin Zırlı Kaplan

Tasarım & Uygulama

Petrol-İş Kadın Servisi

İdare Yeri:

Altunizade Mah. Kuşbakışı Cad. No: 23 Altunizade
81180 Üsküdar/İSTANBUL

Tel: (0216) 474 98 70 (10 hat)

Faks: (0216) 474 98 67

Baskı: HEM Tanıtım

Kirazlitepe Mah. Malkoç Cad. No: 1 Üsküdar, İstanbul

www.petrol-is.org.tr/kadindergisi

kadin@petrol-is.org.tr

www.facebook.com/petroliskadindergisi

twitter.com/PetrolisKadin

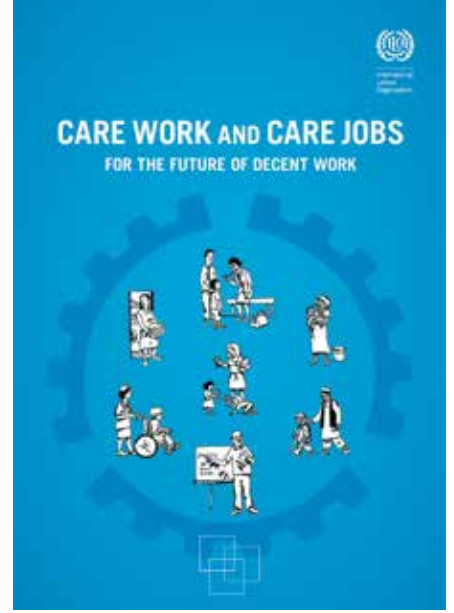

issuu.com/petroliskadin

Ücretsiz bakım işleri, çalışma yaşamında toplumsal cinsiyet eşitsizliğini artırıyor

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) Haziran 2018'de yayınladığı Gelecekte İnsana Yakışır İş İçin BAKIM İŞİ VE BAKIM MESLEKLERİ raporu, ücretsiz bakım işlerinin nasıl kabullenildiğini ve nasıl organize edildiğini analiz ediyor.

Raporda, ücretsiz bakım işlerinin nasıl kabul edildiği ve düzenlendiği, bakım işlerinin kapsamı ve kalitesi ile bireylerin ve toplumun refahı üzerindeki etkileri ele alınıyor. Raporun odağında, bakım işleriyle içiçe geçmiş halde olan ev yaşamı ve iş gücü piyasasında yol açtığı kalıcı toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri yer alıyor. Bu toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri bakım işinin adaletli bir şekilde dağıtılması ve hem kadınlar hem de erkekler için gelecekte insana yakışır iş temin etmek için üstesinden gelinmesi gereken sorunlar. Raporunda 90'dan fazla ülkeden alınan çok sayıda özgün veri bulunuyor ve beş ana alanda (politika, bakım, makroekonomi, işgücü, sosyal güvenlik ve göç) dönüştürücü politika önlemleri detaylandırılıyor. (Kaynak: www.ilo.org)

KADIN ÖRGÜTLERİ'NDEN FLORMAR DİRENİŞİNE DESTEK

FLORMAR'LI KADINLAR YALNIZ DEĞİLDİR!

9 Haziran 2018 tarihinde Flormar'da direnen kadınlarla dayanışma duygularını dile getirmek ve desteklerini göstermek amacıyla 94 kadın örgütünden yaklaşık 150 kadının katıldığı etkinlik Gebze Dilek Düşün Salonu'nda gerçekleştirildi.

Sendikalardan, siyasi partilerden, sivil toplum örgütlerinden, sanat ve akademi çevrelerinden kadınların Flormar'da direnen kadınlarla

buluşması için düzenlenen etkinliğe yaklaşık 94 kadın örgütünden 150 kadın katıldı. İstanbul'dan gidenler için Petrol-İş Sendikası'nın sağladığı araçlar, sendika genel merkezi önünden kalktı. Gebze şubesi, etkinliğin yapılacağı yerin hazırlıklarını önceden tamamladı. Haftasonu olduğu için Organize Sanayi Bölgesi'nde buluşmak mümkün olmadığından salon tutuldu. Kadın grupları "Flormar Direnişi Dayanışmayla Büyüyor" pankartıyla birlikte yürüyüş halinde sloganlar atarak salona geldi. Yapılan konuşumlarda, kadınlar direnişin bütün ülkeye umut verdiğini ifade ettiler, dayanışmanın önemini vurguladılar. 94 kadın örgütünün ortak imzasını taşıyan ortak açıklamayı okudular. Kadınlar, Flormar'ı ve Yves Rocher'i boykot edeceklerini sözlerine eklediler. ■

SENDİKALI OTEL ÇALIŞANI KADINLARDAN CİNSEL TACİZE KARŞI GÜÇBİRLİĞİ

Afrika, Asya ve Pasifik, Avrupa ve Amerika'da bulunan Marriott otellerindeki sendika üyesi çalışanlar, dünyanın en büyük otel zincirinde çalışan kadınları, sektörde oldukça yaygın hale gelen bölgesel cinsel taciz olaylarına karşı korumaya yönelik küresel eylem taleplerini dile getirmek için 29 Mayıs 2018 tarihinde İsviçre'nin Cenevre kentinde bir araya geldi.

Tüm dünyada yapılan araştırmalar, konaklama/hizmet sektöründe çalışanların büyük çoğunluğunun -bazı ülkelerde % 89'un üzerinde- çalışırken cinsel tacize maruz kaldığını gösteriyor. Marriott çalışanları, Uluslararası Gıda, Tarım, Otel, Restoran, İkram, Tütün ve Yardımcı İşçi Sendikaları Federasyonu IUF öncülüğünde Cenevre'deki iki Marriott oteline ve ILO'ya küresel sözleşme imzalamak üzere çağrıldılar. ILO'nun bu yılki konferansında, işçi delegeleri, işyerinde şiddet ve tacize karşı bir ILO sözleşmesi oluşturulması konusunda kararlılar.

IUF, IUF'un Kuzey Afrika'daki üyesi "Unite Here" ve AFL-CIO'nun birlikte ev sahipliği yaptığı ILO toplantısında uzun süredir Marriott otelde çalışanlar, müşterilerin cinsel taciz ve saldırılarına ilişkin deneyimlerini paylaştılar, otel yöneticilerinin 'kurbanı suçlama' zihniyetini ve çalışanlarını korumaya yönelik önlemleri alma konusundaki yetersizliklerini ifşa ettiler, bu tür olayların bıraktığı travma izlerinden söz ettiler. Ayrıca yöneticilerin sendikadan istifaya zorlayarak veya üye olanları işten atarak sendikal örgütlenmeyi zayıflatma çabalarına da değindiler. (Kaynak: www.iuf.org)

PETROL-İŞ'İN EMEKTARLARINDAN AYFER EĞİLMEZ HAYATA VEDA ETTİ

Petrol-İş'te uzun yıllar araştırma uzmanı olarak çalışan ve özelleştirme karşıtı kampanyasında büyük emeği olan Ayfer Eğilmez (Küpelî) 1972-1978 yılları arasında İstanbul Üniversitesi'yle Ankara Gazi Üniversitesi Kimya Mühendisliği bölümlerinde öğretim üyeliği yaptı. Eğilmez, 1979-1998 yılları arasında Maden Tetkik Arama (MTA) Enstitüsü, Maden Analizleri ve Teknoloji Daire Başkanlığı'nda uzman mühendis olarak çalıştı.

Önceki adıyla DPT'nin Beş Yıllık Kalkınma Planlarına yönelik yürütülen Özel İhtisas Komisyonları'ndaki sektör ve sanayi politikaları çalışmalarında yer aldı, TMMOB Kimya Mühendisleri Odası ve TMMOB Yönetim Kurulu üyeliklerinde bulundu.

2000-2008 yılları arasında Petrol-İş Sendikası'nda araştırma uzmanı olarak sektör çalışmalarını yürüten Eğilmez, bu çalışmalarla Tüpraş, Petkim, Petlas, POAŞ ve TÜGSAŞ özelleştirmelerine karşı verilen mücadeleye büyük katkı sundu.

Ayfer Eğilmez ve sendikal mücadeleye koyduğu katkılar her zaman hatırlanacaktır. (Kaynak: www.petrol-is.org.tr)

FLORMAR'DA DİRENİŞ VAR!

Gebze Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan kozmetik üreticisi Flormar'da çalışanlar, Ocak 2018'de Petrol-İş Gebze Şubesi'ne üye olmaya başladılar. Nisan ayında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yetki belgesi alındı. Mayıs ayında işveren, gruplar halinde sendikaya üye olan işçileri atmaya başladı. Bugüne kadar yüzde sekseni kadın, 132 Flormar işçisi işten atıldı. 15 Mayıs'ta başlayan direniş tüm coşku ve kararlılığıyla sürüyor.

Flormar, yüzde 80'i kadın, yaklaşık 400 kişinin çalıştığı, kozmetik alanında üretim yapan bir fabrika. Gebze Organize Sanayi Bölgesi'nde Kosan Kozmetik tarafından işletilen ve % 51 hissesine Fransız kozmetik devi Yves Rocher'in sahip olduğu Flormar'da, çalışanların anayasal hakları olan sendikalaşma hakkı engelleniyor.

Ücretlerin düşüklüğü, çalışma koşullarının kötüleşmesi, mesailerin ağırlığı, servis sorunları, bölümler arasında ayrımcılık gibi sorunlar, çalışanların sendikaya yönelmelerine neden oldu. Petrol-İş Gebze şubesinde örgütlenme kararı alan Flormar işçileri, Ocak 2018'de çalışmalara başladı, Mart 2018'de çoğunluk sağlanarak bakanlığa yetki başvurusu yapıldı. Nisan 2018'de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Petrol-İş'in başvurusunu onaylayarak yetki belgesini gönderdi. Belgede "... Petrol-İş Sendikasının yetki tespiti isteminde bulunması üzerine Bakanlığımızca yapılan incelemede; adı geçen sendikanın yasanın aradığı gerekli çoğunluğu sağladığı tespit edilmiştir" resmi cevabı yer alıyordu.

Flormar işvereni, Petrol-İş'in yetki aldığını öğrendiği andan itibaren karşı faaliyetlerine başladı. Önce yıldırma için üçer dörder kişiyi işten attı. Bunun işçileri korkutarak geri adım attıracağını düşündü. Ancak bu işe yaramadı.

Bir yandan işten atmaya devam ederken, bir yandan da içeride baskı oluşturmaya başladı. Sendikaya üye olanları çeşitli tehditlerle istifaya zorladı. Bir kadın işçi özel hayatıyla tehdit edildi, engelli kadrosunda olan bir başka işçi sürekli istifaya zorlandığı ve sonunda tansiyon krizi geçirdiği için 10 gün yoğun bakımda kaldıktan sonra, sol tarafı felçli kaldı.

İşten atılmalar 25'i bulunca, Gebze şube yöneticileri ve atılan işçiler işyeri önünde toplanmaya başladı. Bu sefer, içeride sendikalı olup dışarıdaki arkadaşlarına selam veren, el sallayanlar da sırayla atılmaya başlandı.

Çoğunluk kadın olunca, her türlü baskı ve yıldırma politikasının uygulanması da kolay olmuş işveren açısından. Erkeklerle, kadınlara göre daha toleranslı davranılmış, bazı hakları konusunda esnek

davranılarak duruma ses çıkarmalarının önüne geçilmiş. Yıllardır bunun böyle süregeldiğini söylüyor Flormar direnişçisi kadınlar. "Kadınız diye bizi güçsüz gördüler sanırım" diyen Flormar işçisi kadın çok güzel özetliyor olup biteni.

Flormar yönetimi, uyguladığı baskı ve sindirme politikalarıyla sadece işçi düşmanlığı değil, **kadın düşmanlığı da yaptığını** bütün davranışlarıyla gösteriyor.

"FLORMAR DEĞİL
DİRENİŞ
GÜZELLEŞTİRİR!"

FLORMAR/YVES ROCHER'E
SENDİKA GİRECEK!
petrol-iş

"Kadının fendi Flormar'ı yenecek" diyor direniş alanını bayram yerine çeviren Flormar işçisi kadınlar. Bir kadın "ben korkmuyorsam, hiç kimse korkmasın" diyerek direniş sayesinde cesaretinin geldiği noktayı gözler önüne seriyor.

KADINLARA AYRIMCILIK UYGULANIYOR

Flormar işçisi kadınları "yeter artık, buraya kadar" dedirten neydi peki? Ücretlerden memnun olmayan da vardı, çalışma sürelerinden de, kimisi kadın-erkek ayrımcılığından bıkmış, kimisi şeflerin kaba davranışlarından yorulmuştu.

Kadınlarla erkekler arasında ayrımcılık var Flormar'ın çalışma ortamında. Örneğin yemek ve çay molasında, erkeklerin beş dakika daha fazla oturmalarına izin veriliyor, kadınların molası bittiğinde ise "haydi haydi" diye söyleniyorlarmış. Erkeklerin hatalarına daha çok tahammül ediliyormuş, "biz bir şey yapsak hiç affetmiyorlar, ama erkekler yaptığında bir şey denmiyor" diye anlatıyor bir kadın direnişçi. "Onlar bir şey istediğinde ikiletmiyorlar, biz bir şey istesek bir ton laf işitiyoruz" diye ekliyor bir başkası.

"HIRSIZLIĞA KARŞI" ÇANTA ARAMASI

Üretilen ürün, kadınlara yönelik olunca ve çalışanların çoğu da kadın olunca, işverenler mesai çıkışlarında kadınların çantalarını arayarak yanlarında ürettikleri kozmetik ürünlerinden alıp almadıklarını kontrol ediyormuş. Hatta bazen ayakkabılarının içine bile bakıyorlarmış. Bu, onur kırıcı hareketi ilk başta yadırgayanlar olmuş, güçlü bir şekilde karşı çıkamayınca, günlük rutinlerden birine dönüşmüş.

Bu uygulamadan, erkek işçiler de payına düşeni almış elbette. Bir erkek işçi, bu uygulamaya anlam veremiyor "ben ne yapayım rimeli, ruju" diye tepkisini dile getiriyor.

YENİ BAŞLAYANA DA, 15 YILLIK ÇALIŞANA DA ASGARİ ÜCRET

Kimisi yeni başlamış çalışmaya, kimisi 15 yıldır makine başında. Yeni işe başlayan "on yıl sonraki halimi gördüm, o yüzden sendikalı oldum" diye anlatıyor örgütlenme sebebini. Yeni başlayan da aynı ücreti alıyor, on yıllık çalışan da: Asgaride eşitlenmiş ücretler.

UZUN ÇALIŞMA SÜRELERİ

Daha önce 12 saat imiş çalışma süresi, şimdi on saat çalışıyorlarmış. Ama çok zor şartları, "bazen ağladığımı bilirim uzun süre çalışmaktan" diyor kadınlardan biri, bir diğeri "hayatımızın çoğu burada geçiyor, 10 saat artı iki saat yol, eder 12 saat" diye ekliyor kaygılarını.

İŞ ÇIKIŞI SERVİS SORUNU

Ayrımcılığa ek olarak, kadınlar gece vardiyalarından çıkışta servis sorunu da yaşamışlar uzun süre. Karanlıkta tek başına ıssız bir yoldan işle ev arasında gidip gelmek zorunda kalan bir kadın işçi, bunu yöneticilere söyleyip çözüm istediğinde "yapacak bir şey yok, bütçemiz yetersiz, gidip geleceksin" cevabını almış.

PETROL-İŞ KARARLI

Merkez Yönetim'inin, Gebze Şubesi'nin kararlı tutumu, ülkenin dört bir yanındaki şubelerden gelen destek, Petrol-İş'in Flormar'da, sendikal haklar konusundaki ısrarını gösteriyor. Petrol-İş şubeleri,

kendi bölgelerinde Flormar direnişini destekleyen etkinlikler, açıklamalar yapmaya devam ediyor.

Direniş başladığından beri, Petrol-İş Merkez Yönetim'inin dönem dönem açıklamaları oldu. Bu açıklamalar, Petrol-İş'in önümüzdeki dönemde direnişle ilgili tutumuna da işaret ediyor.

Petrol-İş Genel Başkanı Ali Ufuk Yaşar, 9 Ağustos 2018 tarihinde Flormar işyeri önünde direnen işçilere yaptığı konuşmada bugüne kadar pek çok kurum ve kuruluşun, sivil toplum örgütünün direnişi ziyaret ettiğini, Gebze'de, organize sanayi sitesinde çeşitli illerden gelerek bu eyleme destek olan herkese teşekkür ederek "Sendika olarak görevimiz, sizlerin sendikalı olarak işlerinize geri dönüşünüzü sağlamak. Bunun için, üst düzeyde de birtakım görüşmeler yapmaya çalışıyoruz. 87 gündür süren direnişten rahatsız olanlara karşı "neden rahatsız oluyorsunuz, anayasal hakkınızı kullanarak bu insanlardan" diyerek ikili ilişkilerimizi kullanarak bugüne kadar geldik. Bundan sonra da aynı şekilde mücadelemize devam edeceğiz." şeklinde konuştu.

Üçüncü ayına giren direnişe karşı işveren, saldırgan tutumunu arttırmaya başlamış, direnişin 84. gününde, fabrika önünde direnen işçilerin pankartlarını indirmesi ve işçilerin fabrika önünü boşaltarak karşı kaldırıma çıkmalarını sağlamak için emniyet güçlerine başvurmuştu.

Petrol-İş Genel Sekreteri Ahmet Kabaca, 6 Ağustos 2018 tarihinde, basın açıklaması için gittiği Flormar önündeki konuşmasında "Bugün 84 gündür direnen Flormar emekçileri, hukuksuz bir şey yapmadılar, suç işlemediler, eğer burada müdahale edilmesi gereken birileri varsa, bu insanları işten atanların olması gerekir. Buradan yetkililere sesleniyorum. Buradaki çığılığı mutlaka

NEDEN SENDİKAYA ÜYE OLDULAR?

- Ücretler çok düşük. İşe yeni başlayan da, 15 yıllık çalışan da asgari ücret alıyor. Operatörlük yapanlar asgari ücrete tabi.
- Günde 10 saat çalışıyorlar, iki saat yol da eklendiğinde, günlerinin çoğunu fabrikada geçiriyorlar. Kısa süre öncesine kadar 12 saatlik çalışma sözkonusu.
- Kadın-erkek ayrımcılığı uygulanıyor. İzin kullanımında erkeklere daha toleranslı davranılıyor. Kadın işçilerin izin istekleri çoğunlukla geri çevriliyor.
- Kadın işçiler kaba davranışlara maruz kalıyor, her fırsatta azarlanıyor. Yemek ve çay molaları bittiğinde, sadece kadınları uyararak "hadi hadi, bayanlar yukarı, bayanlar yukarı" diye işbaşı yapmaya çağırıyorlar.
- İş güvenliği önlemleri alınmıyor. Maskara kazanı patlama riski yüksek, oje bölümünde aseton kokuları yoğun, maskara makinesinin temizlenmesinde yoğun olarak alkol kullanıldığı halde hiçbir önlem alınmıyor. Otomasyon olmadığı için bütün aletler el ile takılıp sökülüyor. Bu sırada ezilme vs. kazalar olabiliyor. Ayrıca, 100 killoluk bidonlarda bulunan malzemeleri taşımak zorundalar.
- İşçiler uyumasın diye ortamın oda sıcaklığının altına indiriliyor.
- Her güzergaha servis olmadığı için gece vardiya çıkışı kadın işçiler geç saatlerde ve ıssız yerlerde yarım saat yürümek zorunda kalıyor. Güzergah değişikliği istendiğinde maliyeti yükselteceği gerekçeyle istekleri geri çevriliyor. Bazen vardiya çıkışlarında bir saat beklemelerine sebep olan aksamalar da sözkonusu.
- Gece vardiyalarında normalde önememesi gereken "gece farkı" Flormar'da uygulanmıyor.

duymanız gerekir. ... Petrol-İş Sendikası, bu sorunu masada, müzakere yaparak çözmek istiyor. Bize nereye kadar müdahale edeceksiniz? ... Petrol-İş Sendikası ve emekçi arkadaşlarımız bu müdahaleyi asla kabul etmeyecek ve sonuna kadar mücadele edeceğiz." dedi.

Petrol-İş Sendikası, Genel Mali Sekreteri Turgut Düşova da 13 Haziran'da Lüleburgaz'da bir alışveriş merkezindeki Flormar mağazası önünde gerçekleştirilen basın açıklamasında, Flormar'ın anayasal hakkını kullandığı için çoğu kadın 120 işçiyi işten attığını, Petrol-İş'in çoğunluk yetkisini aldığı halde, işverenin sendika düşmanı tavrını sürdürdüğünü belirterek Fransız işvereni Yves Rocher'in de Türkiye'deki yasaları ihlal ettiğini, suç işlediğini ifade etti. Petrol-İş olarak, Türkiye'nin dört bir yanında Flormar ürünlerinin alınmamasını sağlayacaklarını, Flormar'a mutlaka Petrol-İş'in gireceğini belirtti. Flormar işverenine seslenen Düşova, "Flormar işvereni işçilerin sendikal haklarına saygı göster, işten attığın işçileri geri al, gel masada anlaşalım, aksi halde Petrol-İş, bütün üyeleriyle, hem dünyada hem Türkiye'de bu marka ile mücadele edecektir" sözleşmel konuşmasını bitirdi.

Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri Mustafa Mesut Tekik, 6 Ağustos'ta Flormar önünde yaptığı konuşmada şunları söyledi: "Petrol-İş'in amacı, burada asgari ücret köleliğine mahkum edilen insanların ekmeğinin bir nebze de olsa büyümesini, çalışanların sendikal kimlikleriyle, örgütlülükleriyle, onurlu bir şekilde çalışmalarını sağlamak. Bunun dışında bizlerin hiçbir niyeti, amacı olmaz. ... Burada yürütülen onur ve emek mücadelesidir. Kosan Kozmetik işverenine, Flormar işverenine tekrar bir çağrıda bulunmak istiyoruz. Petrol-İş Sendikası, bütün şubeleriyle, 40 bin üyesiyle

her zaman için direnmeyi ve mücadeleyi esas almakla beraber, diyaloga da açık olduğunu her platformda dile getirmiştir. ... Ya hep beraber var olacağız, ya da bu işverene asla boyun eğmeyeceğiz."

Genel Yönetim Sekreteri Ünal Akbulut ise, Petrol-İş işçisi şahit olduğu pek çok grev göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye'de örgütlenme meselesinin sadece işçilerin sorunu olmadığını, esas olarak Türkiye'de, işverenlerin, karşılıklarına güçlü bir iradenin çıkmasıyla başa çıkamama meselesi olduğunu belirterek, işverenlerin işçileri sadece kol ve kas gücü olarak görmeye alıştıklarını, ortak irade, ortak akıl halinde karşılaştıklarında korkuya kapıldıklarını sözlerine ekledi. Flormar'da da buna benzer bir sürecin yaşandığına dikkat çeken Akbulut, "Bu korkularını hiçbir fondöten örtemez" dedi.

GEBZE ŞUBESİ'NİN GAYRETLERİ

Gebze Şubesi'nin yönetimi de, çalışanları da, Flormar direnişinin başından beri her türlü desteği sağlıyor, direnişçilerin motivasyonu da dahil, hiçbir ihtiyacını eksik bırakmıyor. Ses aracı, her sabah grev alanına getiriliyor, her gün grev sofrası kuruluyor, bütün direnişçilerle birlikte mesaiye gelinir gibi geliyor. Gebze Şube Başkanı Süleyman Akyüz'ün bir konuşmasında söylediği "Gerçekler saklanamaz ve çarpıtılamaz. Kadınlar için üretim yapan Flormar'ın, kadınları sendikalaştıkları için işten çıkarması kendi marka itibarını bitirmiştir. Flormar işçisinin er yada geç kazanacağından hiçbir şüphemiz yoktur" sözleri, direnişin gelecekte de aynı kararlılıkla devam edeceğini gösteriyor. Gebze Şubesi Kadın Komisyonu da direnişin kadın dayanışmasıyla güçleneceği bilincinden hareketle, çalışmalarını sürdürüyor.

ERİK DALI'NIN FLORMAR DİRENİŞİ UYARLAMASI*

Sendikalı olmak için
Bütün işçiler birleştik
Patron bunu öğrenince
Evlatlıktan reddedildik

Bütün işçiler yan yana
Haydi eller havaya
Bizi hafife alma
Sabrımızı taşıрма

Tel örgüleri çeksen de
Prangaları gersen de
Bölemezsin bu işçiyi
Koca duvarlar örsen de

Petrol-İş sendikamız
Elimizden tuttu bizim
Hakkımızı almak için
Gözümüzü açtı bizim

Pes etmedik buradayız
Bu direniş büyüyecek
Kavgamız ekmek içindir
Sendika buraya girecek

Öyle diyon böyle diyon
Hak deyince yan çiziyon
Sabrediyoz bak ne diyoz
Sendika girecek pes etmiyoz!

* Flormar direniş deyince
herkesin aklına gelen türkü
hiç şüphesiz Erik Dalı artık.
Direnişçi kadınlarla adeta
bütünleşen ve direnişçilerin
enerji kaynağı haline gelen
türküyü dinlemek isteyenler
aşağıdaki linkten ulaşabilir:
[https://www.youtube.com/
watch?v=f1FyH7pDJoA](https://www.youtube.com/watch?v=f1FyH7pDJoA)

TOPLUMUN DESTEĞİ ARTIYOR

Flormar direniş başlağı günden beri sivil toplum örgütleri, sendikalar, siyasi partiler, kadın örgütleri, sanatçılar, öğrenciler, akademisyenler ve daha pek çok kesim bu direnişin başarıya ulaşması için desteğini yöneltmiş durumda. Flormar direnişinin başarıya ulaşması, Petrol-İş ve Flormar işçilerinin yanısıra, emek ve kadın dayanışmasının da bir kazanımı olacak aynı zamanda.

KAMPANYA VE BOYKOT ÇAĞIRISI

Gerek kadın örgütleri, gerekse uluslararası sendikal hareketin desteğı ve Flormar & Yves Rocher'e sendikayı kabul etme çağrılarını, Flormar ve Yves Rocher mağazaları önünde yapılan protesto eylemleri ürünlere yönelik boykotun giderek yaygınlaşmasına yol açtı. Flormar ve Yves Rocher mağazaları, yüzde yetmişlere varan indirimlere rağmen bomboş. 'Kadınlar ne isterse yapar' diyen Flormar'a en iyi cevabı kadınlar veriyor: "FLORMAR'A BOYKOT".

SumOfUs INTERNET İMZA KAMPANYASI

Uluslararası kampanyalardan birisi, işçi haklarına yönelik ihlallere karşı kampanyalarıyla tanınan ve Petrol-İş'in dünya örgütü IndustriALL Küresel Sendika'nın girişimleriyle başlatılan **SumOfUs** kampanyası. Kampanyaya katılmak için <https://actions.sumofus.org/a/yves-rocher-stop-union-busting-in-turkey> linkine girdikten sonra sayfanın sağ tarafında yer alan boşluklara sırayla e-posta adresinizi, adınızı, soyadınızı yazıp bulunduğunuz ülkeyi seçtikten sonra kırmızı renkli SIGN THE PETITION butonuna tıklayarak imzanızı gönderiyorsunuz.

Petrol-İş'in dünya örgütü IndustriALL, Flormar işçilerinin sendikalı olarak işlerine geri dönmeleri ve anayasal haklarının işveren tarafından tanınması için girişimlerine devam ediyor. <http://www.industrialunion.org> linkinden direnişle ilgili yazıları takip edebilirsiniz. Sayfada ayrıca, Flormar'ın Fransız hisse sahibi Yves Rocher'e yapılan çağrılar da yer alıyor. ■

INDUSTRIALL'IN FLORMAR/YVES ROCHER KAMPANYA GÖRSELİ

IndustriALL tarafından hazırlanan kampanya görselinde, Yves Rocher'in kendi reklamında kullandığı ve Türkçe'de "Güzel davran" anlamına gelen "Act Beautiful" sloganı "YVES ROCHER, TÜRKİYE'DE GÜZEL DAVRAN, SENDİKA DÜŞMANLIĞINI BIRAK!" şeklinde kullanılmış.

Gebze şube yöneticileri ve çalışanları
Flormar direnişçileriyle birlikte

DİRENİŞÇİ KADINLAR ANLATIYOR: KADININ FENDİ FLORMAR'I YENECEK

Flormar, yüzde sekseni kadın işçilerden oluşan bir işyeri. Toplumda kadınların yaşadığı sorunların büyük bölümü burada da geçerli. Flormar işyerinde cinsiyet ayrımcılığı var, servis sorunu, iş güvenliği sorunları var ve düşük ücretler var... En iyisi kendilerinden dinleyelim...

Sizi tanıyalım, adınız nedir, kaç yaşındasınız?

Sultan Kılıç, 42 yaşındayım.

Kaç yıldır çalışıyorsunuz?

9 yıldır Flormar'da üretimde makinede çalışıyorum. Daha önce de Teklas'ta çalışmıştım, araba parçası çıkarıyorduk. Orada bir buçuk yıl çalıştım.

Neden sendikaya üye oldunuz? Bu ilk deneyiminiz mi?

Daha iyi şartlarda yaşamak için. Kazancımız olsun, maaşımız olsun daha iyi ortamda çalışabilmek için. Daha çok saygı görmek için sendikalı olmak istedik. Geçen yıl bir çalışma oldu, ama olmadı. Petrol-İş değildi, o zaman imza toplanmıştı. Bu yıl biraz fazla zorlandık, o yüzden istedik tekrar.

Ne tür sorunlar yaşıyordunuz içeride?

Çok yoğun çalışıyorduk, vardiyalar zorlu. Ücretler azdı, asgari ücret alıyorduk. On saat çalışıyoruz. Evden çok burada bulunuyoruz. Önceleri 8-8 gece-

leri de çalışıyorduk, 12 saat çalışıyorduk. Çok yorucu oluyordu. Ağlayarak işe geliyordük bazen, ağır geliyordu.

Evlü misiniz, çocuk var mı?

İki oğlum var. Evli değilim, boşandım.

Çocuklar kaç yaşında?

Büyük oğlum 20 yaşında, küçük oğlum 12 yaşında. İkisi de okuyor.

Ne zaman boşandınız, kaç yıldır tek başına bakıyorsunuz çocuklara?

6 yıldır, onlara hem anne hem baba oldum. Daha çok arkadaş oldum. Onlar okuyor, her türlü ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyorum. Ama az, ama çok. Yapabildiğim kadar yapıyorum, en azından okusunlar, benim gibi olmasınlar diye. Bu şekilde yaşamalarını istedim. İyi bir yaşam istedim onlar için. Sendika olmayınca da olmuyor, istediğin zammı alamıyorsun, hiçbir sosyal hakkın yok.

Her gün geliyor musunuz?

Evet, her gün geliyorum. Her gün buradayız.

Çocuklar nasıl karşılıyor bu durumu?

Onlar beni destekliyor. Biliyorlar ki onlar için yapıyorum, onların geleceği için.

Kaç kadın var direnişte?

94 işten çıkartılan kadın var. Toplam 119 kişi işten atıldı, altı kişiyi de zorunlu izne ayırdılar. Bir kişi raporlu o da bekliyor şu anda, çıkarılmak istiyor ama çıkış vermiyorlar artık. Yapamıyorlar artık.

Üye olduktan sonra neler yaşadınız?

Tehdit aldım. Üretim müdürü bizi resmen tehdit etti. İspyonculuk yapmamızı istedi. Kim üye, kim değil diye isim vermemizi istedi. 'Sendikadan vazgeçin, zarar görürsünüz' dedi. Bana resmen 'sen ortada oynuyorsun, çocuklarını düşünmen lazım' dedi. Hepimiz sırayla tehditler aldık. Ama yine de vazgeçmedik.

Direnişten ne bekliyorsunuz?

Kazanacağız diyorum, sendika içeriye girecek diyorum. Umutluyum.

Sizi tanıyalım...

Ayşe Öztürk, 33 yaşındayım.

SULTAN KILIÇ (42)
9 yıllık Flormar işçisi

"SENDİKA OLMAYINCA HİÇBİR SOSYAL HAKKIN YOK"

Siz ne zamandır Flormar'dasınız?

Ben 11 yıldır çalışıyorum, 2007'de girdim.

Sizin daha önce çalışmışlığınız var mı?

3 yıl Teklas'ta çalışmıştım. Teklas'tan önce bir kablo fabrikasında çalışıyordum, kapandı. 18 yıldır çalışıyorum.

Hiç sendikali bir yerde çalıştınız mı?

Hayır, hiçbir yerde sendika yoktu.

Siz neden üye oldunuz?

Ben düşük ücretlerden şikayetçiydim zaten, sürekli bunu dile getiriyordum. Dolayısıyla bunları dile getirip söylediğin sözün arkasında durmamak olmazdı. Sonra sendika olayı çıktı, herkes üye olalım dedi, "ne olacaksa olsun" dedik. En azından Flormar işçileri olarak ilk defa bir araya geldik. Birbirine selam bile vermeyen insanlar vardı burada, şimdi dışarıda kardeş gibiyiz.

Sizin beklentiniz nedir?

Biz umutluyuz. Bir gün bile umudumuzu kaybetmiyoruz, her gün "bugün olacak, yarın olacak" diye aynı umutla geliyoruz. İşe gelir gibi geliyoruz hatta.

Ne iş yapıyorsunuz?

Ben operatör olarak çalışıyorum.

Evli misiniz, çocuk var mı?

Hayır bekârim.

Kadın olarak yaşadığınız sıkıntılar var mıydı içeride?

Kadınlara karşı sindirme politikası çok uygulanıyor. Bizim işyerimizde bu oldukça fazlaydı. 'Bunlar kadın, sesi çıkmaz, bağırдық mı siner, susar' diye düşünüyorlardı. Ki öyle de oluyordu zaten. Bağırıyorlardı, kadına 'bugün izin vermiyorum sana' diyorlardı. Ama erkeğe bunu yapmıyorlardı, gideceğim dediği zaman gidiyordu. Şöyle bir olay olmuştu 2009 yılında, çok net hatırlıyorum. Arkadaşın birine mesela 'bugün senin moralin bozuk, sana kafa izni veriyorum' diyorlar, bir hafta kafa iznine çıkıyor adam, bizim bir işimiz olduğu zaman dünya kadar laf ediyorlardı. Erkek-kadın ayrımı inanılmaz derecede yüksekti. Halen de yüksek.

Erkeklerle daha çok mu müsamaha var?

Kesinlikle, aynen öyle.

Siz üye olduktan sonra ne yaşadınız?

Ben dört kere tehdit aldım. Üretim müdüründen aldım, onun vardiya amirinden aldım. Yetmedi, vardiya amiri özel hayatıma kadar beni tehdit etti.

Siz ne yaptınız?

Ben de 'istediğine şikayet edebilirsin, ben hakkımdan vazgeçmiyorum, dedim.

AYŞE ÖZTÜRK (33)
11 yıllık Flormar işçisi

"KADIN-ERKEK AYRIMI İNANILMAZ DERECEDE YÜKSEK"

Direnışten ne bekliyorsunuz?

Temennimiz, içeriye hep birlikte girelim sendikamızla, içerideki arkadaşlarımız da yararlınsın.

İçerideki üye olmayan arkadaşlara bir mesajınız var mı?

Onlar da üye olsunlar sendikaya. Biliyoruz korkutuyorlar, sindiriyorlar. Benim arkadaşım da var çok yakın, o da üye olmuyor, korkuyor. Korkmasınlar, kendilerinden bir gün bile ödün vermesinler kadınlar. Çalışınlar, çalışarak, isteyerek başarılmayacak hiçbir şey yok.

Sizi tanıyalım...

Adım Elif Uslu, 30 yaşındayım.

Siz kaç yıldır çalışıyorsunuz?

Toplamda 7 senedir Flormar'da çalışıyorum. Daha önce dört sene çalıştım, çıktım. (Gülerek) Hasretine dayanamayıp 10 ay sonra geri döndüm.

Neden çıkmıştınız işten?

Çocuktan dolayı.

Doğum yaptığınız için mi?

Çalışırdım ama evdeki sorunlardan dolayı çıktım, 10 ay sonra geri döndüm. Şu anda iki buçuk senedir buradayım. Şimdi yine çıkarıldım. Üçüncü kez de gireceğiz inşallah, Allah'ın hakkı üç. (Gülüşmeler)

Kaç çocuğunuz var?

İki oğlum var, biri beş, biri on yaşında.

Bakımlarıyla kim ilgileniyor?

Kayınvalidem.

Her gün geliyor musunuz direnişe?

Evet her gün buradayız.

ELİF USLU (30)
7 yıllık Flormar işçisi

"SENDİKALI OLUNCA DAHA GÜÇLÜ OLURUZ DEDİK"

Siz neden üye oldunuz sendikaya?

Haklarımızı daha iyi alabilmek için, sesimizi daha iyi çıkarabilmek için... Sendikali olunca daha güçlü oluruz dedik.

Örgütlenme sırasında bir sıkıntı yaşadınız mı?

Ben uyarılmadım, ama uyarılan arkadaşlarımız vardı. Tehdit de almadım.

Vazgeçirmeye çalıştılar mı?

Olmadı, ama vazgeçirmeye çalışan olsaydı da yüzlerine karşı derdim 'ben vazgeçmeyeceğim' diye.

Aileniz nasıl karşıladı sendikali olmanızı, direnişi destekliyorlar mı?

Eşim çok destek oldu, vazgeçme dedi. 'Çıkartsalar bile, ben işteysem de beni

çağır seni arabayla almaya gelirim" dedi. Çünkü çıkartılan işçileri taksi tutup taksiyle gönderiyorlardı. "Onların çağırıldığı taksiye filan binme, ben seni alırım gerekirse" dedi.

Atılmanız nasıl oldu?

Gece vardiyasındaydık, arkadaşlarımızı desteklemek amacıyla, turnikeden parmak basılmayacak dediği halde, inadına on altı kişi parmak basıp çıktık. Arkadaşlarımıza destek amaçlı. Pişman değilim, yine olsa yine yaparım. Ama gireceğiz.

Siz de en başından beri geliyor musunuz direniş alanına?

Evet, her gün buradayız. Her gün geliyoruz. Sabah yedide geliyoruz, öğleden sonra üç gibi eve dönüyoruz.

Direniş nasıl biter sizce?

Umutluyum ben, döneceğiz. Güzel şeyler olacak, ben çok inanıyorum. İnandığım için zaten üye oldum. Olacak, kadının fendi Flormar'ı yenecek, ben inanıyorum, gerçekten. Döneceğiz fabrikaya, hem de davullarla döneceğiz.

Üye olmayanlara bir mesajınız var mı?

İçerideki üye olmayan arkadaşlara üye olsunlar diyorum.

Sizi tanıyalım? Kaç yıldır çalışıyorsunuz?

İsmim **Firdevs Buzdemir**, 37 yaşındayım. 1.5 sene oldu çalışmaya başlayalı.

İlk işyeriniz mi?

Evet, ilk işyerim. İlk burada çalışmaya başladım.

İçeride ne tür sorunlar yaşıyordunuz?

İçerideki hayat koşulları, sendikasız ortamda haklarımızı aramaya çalışıyoruz. Baskılar vardı. Sürekli bölüm sorumlularıyla konuşuyorlardı, 'sendikali olmasınlar, sendikali olanlar geri çekilsin' diye. 'Yoksa herkes açısından hiç iyi olmayacak' diyorlardı.

Neden sendikaya üye oldunuz?

Haklarımızı aramak amacıyla.

Evli misiniz, çocuğunuz var mı?

Evet evliyim, iki çocuğum var. Biri 17, biri 13 yaşında.

Çalışma koşulları nasıldı?

İki vardiya çalışıyorduk, 10 saat. Ama gidip gelişimiz 12 saat, yani biz evden daha çok burada vakit geçiriyorduk, arkadaşlarımızla. Asgari ücretle çalışıyoruz. Ben gireli bir buçuk yıl oldu, arkadaşlarımın 13 yıl olan var, 15 yıl olan var, beş yıl olan var, hepimiz aynı ücreti alıyoruz.

Siz hangi bölümde çalışıyordunuz?

Oje bölümünde çalışıyordum.

Koku oluyor muydu?

Aseton kokuları vardı. Hiçbir önlem yok, aseton kokularıyla ilgili.

Sağlığınızı olumsuz etkilemiyor mu?

Tabii ki, hissediyoruz.

Söylediniz mi hiç yöneticilere bunu?

Onlar biliyorlar zaten, oje bölümüne girdikleri zaman ağır bir aseton kokusu oluyor. Söylediğinizde "önlemler almaya başlıyoruz, önlemler alıyoruz" benzeri şeyler söylüyorlar. Şu ana kadar herhangi bir önlem alınmadı bununla ilgili.

Direnişin başından katılıyor musunuz?

Evet, başından beri varım. Ben o toplu çıkışlarda çıkarıldım.

FİRDEVS BUZDEMİR (37)
1.5 yıllık Flormar işçisi

"EN FAZLA İKİ ÜÇ KİŞİYLE KONUŞUYORDUK, ŞİMDİ HEPİMİZ KARDEŞ GİBİ OLDUK"

ŞÜKRAN AKYILDIZ (37)
4 yıllık Flormar işçisi

"BEN KORKMADIYSAM, İÇERİDEKİLER HİÇ KORMASIN, ÜYE OLSUNLAR"

Siz neden çıkarıldınız?

Arkadaşlarımız çıktı, aşağıya indik, neden çıkarılıyorlar diye. Çay saati yaklaşmak üzereydi. Arkadaşlarımızı alkışlayınca yukarıya çıkarttılar, ruj bölümüne. Orada çevik kuvvet geldi, çevik kuvvet eşliğinde çıkarıldık. İsimlerimiz alındı, alındıktan sonra çıkışlarımız yapıldı.

Sizin direnişten beklentiniz nedir?

İnşallah sendikali bir şekilde içeriye girmek istiyoruz, bütün arkadaşlarımız olarak.

İçeridekilere mesajınız var mı?

Direnişimiz devam ediyor. İnşallah içeriye sendikali bir şekilde gireceğiz. Buradaki arkadaşlıklar çok güzel oldu, içeride belki birbirimizin yüzüne bakmıyorduk, çay saatlerinde, yemek saatlerinde. En fazla iki üç kişiyle konuşuyorduk. Ama şu anda hepimiz kardeş gibi olduk ve içeriye böyle canlı bir şekilde girmek istiyoruz, halaylarla, sendikali bir şekilde.

Sizi tanıyalım...

Adım Şükran Akyıldız, 37 yaşımdayım.

Kaç yıldır Flormar'da çalışıyorsunuz?

2014 yılında girdim, dört yıllık personeлим. Sevkiyat bölümünde çalışıyorum. Buradan ayrı bir depoda çalışıyoruz, aşağıda.

Ne iş yapıyorsunuz sevkiyatta?

Flormar'ın 180 mağazası var. Sürekli yeni mağazalar açılıyor. Mağazalara sipariş hazırlıyoruz, sevkiyat yapıyoruz. Koli hazırlıyoruz. Sistemsel olarak raflardan topluyoruz, sistemsel olarak sevkiyatını yapıyoruz, mağazaya bizden çıkıyor.

Bu işten önce çalışmışlığınız var mı?

Evet daha önce de çalıştım. Eksen'de çalıştım, orada montajcıydım, küçük ev aletleri yapıyor Eksen. Onlar da şu anda sendikalaşma mücadelesi yürütüyorlar. 17 yıllık arkadaşım orada öncülük yaptığı için işten atıldı. Mahkemeleri sürüyor.

Onlar hangi sektörde çalışıyor?

Küçük ev aletleri olduğu için metal sektöründeler.

Orada ne kadar çalıştınız?

11 ay çalıştım. Orada sendika onaylandı.

Evlü misiniz, çocuğunuz var mı?

Evlüyüm, iki çocuğum var. Bir oğlum, bir kızım var. Kızım 7 yaşında, birinci sınıfa gidiyor, oğlum 20 yaşında. Eşim hastanede çalışıyor.

Eşiniz destekliyor mu direnişinizi?

Ben sendikaya üye olduğum zaman eşim hiç destek olmadı. "Ev aldık, borcumuz var, sendikaya girersen işyeri kabul etmezse, işten atılırsan ne yaparız, bu borçları nasıl öderiz?" dedi.

Dediği oldu, nasıl tepki gösterdi peki?

Kendini haklı gösteriyor, "Bak ben sana demedim mi?" diyor.

Direnişin enerjisi değiştirmede mi fikrini?

Şu anda destekliyor, ama ilk etapta, üyelikte "üye olma, öncülük yapma, önlere durma" diye her zaman beni uyardı. Niye, çok borcumuz var, ev borcu ödüyoruz.

Buradaki çoğu kişinin borcu vardır...

Evet ben de öyle dedim zaten. Bizim borcumuz var ama herkesin borcu var dedim. Ben iki kişi çalışıyorum, ama tek başına çalışan arkadaşlarımız var. Tek maaşla borç ödeyen arkadaşlarımız var.

Siz başından beri katıldınız mı?

Evet en başından beri direniştayim. Hatıta iş buldum, işbaşı yaptım, ama aklım burada kaldığı için işime adapte olamadım.

Siz de dönüp direnişe mi katıldınız?

Evet, şu anda işsizim yani. (Gülerek) Biz depo kısmındayız. Sendikaya üye olduğumuz için hep baskı altındaydık, mobbinge uğradık. Yöneticilerimiz bize hep "yapmayın, bu gemi batarsa hepimiz batarız, sendikaya üye olmayın, niye içinize sendika sokuyorsunuz" dediler. Hiçbir zaman bizimle konuşmak için beş dakika bile ayırmayan yöneticimiz bizi iki saat odasına aldı, vazgeçirmeye çalıştı.

Nasıl vazgeçirmeye çalıştılar?

Çok güzel çalışıyormuşuz, neden böyle bir şeye gerek varmış. İçimize neden

Flormar direnişinde yemek zamanı

HATİCE YILMAZ (42)
11 yıllık Flormar işçisi

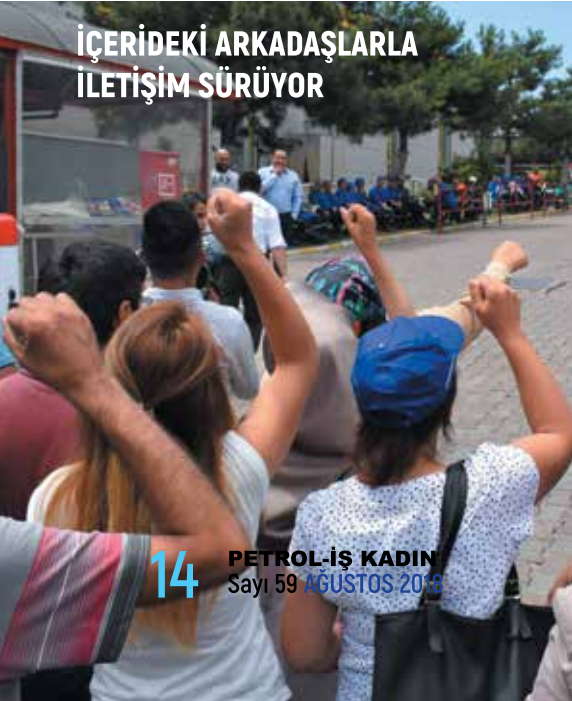
"BİR KADIN OLARAK HER ŞEYİ YAPABİLECEĞİMİZE İNANDIK"

başka birilerini sokuyormuşuz. Madem öyle düşünüyorlar, ben işten atılmadan bir gün önce mesaiye kaldım, istemeyerek, işimiz çok, sevkiyatımız çok, madem mesaiye bırakıyorsun zorla, bir gün önce biz yedi buçuğa kadar çalıştık mesaiye, servis gelmedi. Bir saat kapıda bekledik. Bizim küçük çocuğumuz var okula giden, ben eve gidiyorum, yemek yapıyorum, dersini yaptırıyorum, ilgileniyorum, çocuğumla vakit geçiriyorum. Ve ben yedi buçuğa kadar mesaiye kaldım, servis gelmedi. Ben yöneticimi aradım, telefonlarım bakmadı. Ondan sonra taksi çağırdılar, taksilerle eve gittik.

Saat kaçta oluyor bu olay?

Biz akşam yedi buçukta paydos ediyoruz, çıkmamız yarım saati buluyor, giyinmemiz, hazırlanmamız. Akşam meaisi.

İÇERİDEKİ ARKADAŞLARLA İLETİŞİM SÜRÜYOR

Başka sorunlarınız var mıydı?

Tabii ki oluyordu. Mesela biz yıl sonuna doğru, sayımlarda çok çalıştık. Saat onlara kadar... Yeri geldi daha fazla çalıştık. Cumartesi-Pazar çalıştık. Maşlarımıza zam istedik, bize tamam denildi. Ama iş o noktaya geldiği zaman zam yok, ücretler aynı. Ben dört yıllık eleman, aynı maaşı alıyorum, on iki yıllık elemanımız aynı maaşı alıyor, benim yanımda mesaiye gelen arkadaşına yöneticimiz dedi ki, "sen çalış, ben sana zam geldiğinde iyi bir zam vereceğim" dedi. Ve zam konuşmasında arkadaşımıza ne dedi biliyor musunuz? "Sen ilkokul mezunusun, sen zammı hak etmiyorsun".

Kadın mıydı bunu söyledikleri?

Evet kadın arkadaşımız, şu anda içeride çalışıyor, işine devam ediyor. Sendikaya üye, bizim bölümde çoğunluk sendikaya üye, olmayan birkaç kişi var. Korkuları var, "ilkokul mezunuyum, çıkarsam borcumu nasıl öderim, nasıl iş bulabilirim, yaşım geçti" diye.

Direnişin size bir katkısı oldu mu?

Depo kısmında çalıştığım için üretimdekileri pek tanımyordum, onlarla tanıştık. Direnişimiz çok güzel geçiyor. İnanın ki burada sanki eylem, direniş değil, düğün havası var. Ziyaretçilerimiz geliyor desteklemeye, her yerden, herkes geliyor.

Nasıl biter sizce direniş?

İnanıyorum ki sendika girecek, biz de işimizin başına döneceğiz.

İçeridekilere ne demek istersiniz?

Üye olsunlar, korkmasınlar, eğer ben korkmadıysam, onlar hiç korkmasınlar. Bana hiç kimse destek olmadı, ben tek başıyaydım.

Ekleme istediğiniz bir şey var mı?

Flormar değil, direniş güzelleştirir.

Sizi tanıyalım, kaç yıldır Flormar'dasınız? Daha önce çalıştınız mı?

Ben Hatice Yılmaz. 42 yaşındayım. 11 yıldır çalışıyorum. Burası ilk işyerim.

Evli misiniz, çocuğunuz var mı?

Evliyim, iki oğlum var, biri 23 diğeri 20 yaşında.

Siz neden üye oldunuz? İçeride ne tür sorunlar yaşadınız?

Hakkımızı alamıyorduk. Operatördüm, ama yeni gelenle aynı maaşı alıyordum.

Ne operatörünüz?

Far dolun makinesinde.

Göze sürülen farlar sizin elinizden çıkıyor yani...

Evet. Orada operatördüm, ama yeni gelenle aynı maaşı alıyordum, hiçbir ek geliri de yok, bir tek ikramiye var, onu da iki senedir veriyorlar. Artık yeter dedik, sendikaya üye olduk.

Sadece ücretlerden mi şikayetçiydiniz, çalışma süreleri nasıldı?

Saatlerimiz iyiydi, haftasonlarımız da vardı, tatildi. Ama şeflerimizin bize davranışları hoşumuza gitmiyordu açıkçası.

Siz başından beri katılıyor musunuz?

Biz Ramazan ayına girmeden bir gün önce atıldık. 60 kişinin içindeydik. İlk önce bizi attılar, sonra arkadaşlarımızı peşimizden gönderdiler.

Size nasıl haber verdiler atıldığınızı?

Hep birlikte aşağıya inmiştik arkadaşlarımızı desteklemek için. Önce ara-

SEVİL YILDIZ (37)
12 yıllık Flormar işçisi

"O KADAR BASKI VARDI Kİ, İŞTEN GÜÇTEN KİMSE ARKADAŞLIK KURAMIYORDU"

HAFİZE DURSUN (32)
10 yıllık Flormar işçisi

"SENDİKA FLORMAR'A GİRECEK, BİZ DE HAKLARIMIZI ALACAĞIZ"

larından seçtiler, bizi içeriye aldılar sekiz-dokuz kişiyi. Bizi çıkardılar. Sonra arkadaşlarımızı da peşimizden çıkardılar.

Nasıl söylediler çıkmanızı?

Elimize kağıtları verdiler, atıldınız diye, biz imzalamadan çıktık zaten. Sonra arkadaşlarımıza yukarı çıkın dediler. Yukarı çıkarıyorlar, ruj bölümüne, çevik kuvvet geliyor, sonra çıkarmıyorlar, kapılarını kilitliyorlar.

Atılma gerekçesi olarak ne diyorlar?

Atılma sebebi olarak 25. maddeden atıyorlar, ama biz bilmiyorduk, dışarı çıkınca öğrendik.

Neymiş 25. madde, ne yapmışsınız?

Hırsızlıkmış, iş durdurmamış, kırmamış, dökmemiş, örgütmüş, böyle şeyler söylendi. Her şey var yani. İşsizlik maaşı almayalım, tazminatımızı almayalım diye böyle bir yola başvuruyorlar. Ama hiçbir şey imzalamadan çıktık. Sendikaya üye olduğumuz için atıldık çünkü.

Size ne kazandı direniş?

Çok şey kattı, bir kadın olarak her şeyi başaracağımıza inandık. Belki bizi güçsüz gördüler, o yüzden attılar. Daha çok güçlendik, her gün hırsıyla geliyoruz. İşe gelirken bu kadar sevinçle gelmiyordum. Şimdi sabahın beş buçuğunda kalıyorum, geliyorum. İnşallah alacağız.

içerideki arkadaşlara sözünüz var mı?
İçerideki arkadaşlar korkmasınlar, dirensinler, bizimle bir olsunlar. Biz hem kendimiz, hem onlar için uğraşıyoruz.

Son olarak ne söylüyorsunuz?

Flormak güzelleştirmez, direniş güzelleştirir.

Siz de konuşmak istiyorsunuz sanırım?

Adım **Sevil Yıldız**. 37 yaşındayım. Ben 12 yıldır Flormar'dayım.

İlk işiniz mi, daha önce çalıştınız mı?

İlk değil, ikinci işyerim. Daha önce kozmetik üzerine sabun fabrikasında çalışıyordum. ASC Sabun'da paketleme bölümünde çalışıyordum, sonra üretime alındım. Üretimde çalıştım üç yıl.

Orada sendika var mıydı?

Orada da sendika yüzünden yine bu şekilde oldu, kapandı iflas gösterdi. Buraya geldim, burada da yine sendikalı olduk.

Göreviniz nedir Flormar'da?

Bölüm sorumlusuyum. Far dolum bölümü... Bölümdeki bütün çalışan ürünlerin ambalajlarını, herşeyini, hazırlığını ben yapıyorum. Çoğunlukla bilgisayar başındayım, bilgisayardan ambalajları, godeleri istiyoruz.

Evlü misiniz, çocuğunuz var mı?

Bekarım, çocuğum da yok.

Aileniz ne diyor üye olmanıza, direniş katılmanıza?

Destekliyorlar. Ben ilk başta sendikaya üye değildim. Sonradan üye oldum.

Neden sonradan üye oldunuz?

Bölüm sorumlusu olduğum için ekibim aşağıya indi. Bölümle birlikte, baştan onları uyardım immeyin diye. Gerçi toplantı var diye söylemişler, o şekilde telefon gelince aşağıya inildi. Başka bölümden aradılar, operatörü istediler. Operatöre aşağıda toplantı var gelin demişler. Onları çağırınca, bölümde makineyi kapatıp o şekilde indiler. Sonrasında ben de onlarla birlikte indim, bölümde iki üç kişi

DİRENİŞÇİ KADINLAR SOHBET SIRASINDA

kalmıştı, onlar niye inemedi bilmiyorum. İndikten sonra baktık sendikadan dolayı çıkarılanlar ve gece vardiyasından çıkanlar vardı 20-25 kişi, onları destekliyorlardı. O şekilde görünce herkes ayaklandı, alkışlarla desteklediler onları. Sonra birkaç arkadaşımızı içeriye götürdüler, niye destek oluyorsunuz diye. Onların çıkışlarını vermişler, 8 kişi filan. Ondan sonra arkadaşlarım iyice dağıldı, ağlayan ağlayana, bölümden iki operatörüm vardı çıkanlardan. İki operatör gidince zaten bölümde kimseyi toparlayamadım. Yukarı çıkın diyorum, kimse çıkmıyor, çünkü arkadaşları gidince ne yapabilir insanlar...

Operatörleri yok başlarında, bilen kişiler yok. Sonra ben de onlarla birlikte aşağıda kaldım, sonrasında üretim müdürümüz aradı beni, "sen bu işin içinde yoksun, sen yukarı çık" dedi. Ben de "bu işin içinde yokum, ama arkadaşlarımı

CANSU KOÇ (20)
1.5 yıllık Flormar işçisi

"ARKADAŞLARIMA BAKINCA ON YILLIK HALİMİ GÖRDÜM, O YÜZDEN SENDİKALI OLDUM"

toparlayamıyorum, gelmiyorlar” dedim. Sonradan içeri girdim, arkadaşları da çağırmışlar yukarıda toplantı var diye, onların peşinden ben de gittim. Ruj bölümünde topladılar bizi, sonrasında da çıkışımız verildi.

Siz direnişle ilgili ne düşünüyorsunuz?

İnşallah kazanacağız ve Petrol-İş içeriye girecek... İnanıyorum. İnanıyoruz hepimiz. Gelenlere çok teşekkür ediyoruz. Bizleri hiç yalnız bırakmadılar. Onlar geldikçe biz daha çok mutlu oluyoruz. Kimse gelmeyince yalnız hissediyoruz kendimizi.

Hatice Yılmaz: Gelen olmayınca, bugün niye kimse gelmedi diye üzülüyoruz.

Firdevs Buzdemir: İçeride böyle arkadaşlıklar yok... Emin olun, içeride böyle birbirimize yakın değildik.

Sevil Yıldız: O kadar baskı yapıyorlardı ki, işten güçten kimse arkadaşlığa bakamıyordu, mola saatlerimiz kısıtlıydı, bir

AYŞE GÜLDALİ (32)
11 yıllık Flormar işçisi

“FLORMAR’DAN İBARET DEĞİLMİŞ HAYAT, ONU ÖĞRENDİK”

dakikayı geçirmemize izin vermiyorlardı. Bir dakika başımızda dikiliyorlardı yukarıya çıkın diye. Vardiya amirleri başımızda dikiliyordu “haydi haydi” diye, bu şekilde baskı içerisinde çalışıyorduk.

Birbirinizle konuşma ve sohbet etme imkânı yoktu yani...

Hatice Yılmaz: Yarım saat yemek mola-mamız varsa, onun beş dakika öncesinde zili çalıyorlardı yukarı çıkın diye.

Sevil Yıldız: Biz onlar için çok fedakarlık yaptık, yeri geldi mola saatlerimizde, molalara çıkmadık, içeride işlerimiz vardı, işten dolayı çıkmadık, ama gene de kapı dışarı çıkardılar. Onlara yaptığımız fedakarlık boşa gitti. İçimi boşalttım sayenizde, daha çok şey var anlatacak da, neyse, onlar da kalsın. (Gülüşmeler)

Siz de epey beklediniz konuşmak için, sizi tanıyalım...

İsmim Hafize Dursun, 32 yaşına yeni girdim. 10 yıldır Flormar’da çalışıyorum

Daha önce çalışmışlığınız var mı?

Daha önce başka yerlerde çalıştım, deneyimim var. 10 yıldır buradayım, 2-3 sene de başka fabrikalarda çalıştım.

Oralarda sendika var mıydı?

Kent’te çalıştım bir süre, orada sendika vardı. Hangi sendikayı bilmiyorum, ama şu anda Teggida-İş var sanırım.

Evlü misiniz, çocuğunuz var mı?

Evlüyüm iki çocuğum var. Biri on bir, biri iki yaşında. On aylıktan bebeğimi bıraktım geldim buraya. İkisini de on aylıktan bıraktım yani burada çalışırken.

Bakım sorununu nasıl çözüyorsunuz?

Kayınvalidem bakıyor. Destek oldu bana, ben de çalışıp ev kredisi ödüyorum.

Hangi bölümde çalışıyorsunuz?

Far dolumda çalışıyordum, makinede. Beni operatör olarak göstermişlerdi, ama operatör ücreti almıyordum. **Maaşlarımızdan memnun değiliz, on yıldır çalışıyoruz, asgari ücretle çalışıyoruz.** Maaşlarımızdan memnun olmadığımızı söyledik, iyileştirme yapın dedik, hiçbir iyileştirme olmadı. Biz de sendikalaşmaya başladık. Daha önceden biliyorduk zaten sendikanın nasıl bir şey olduğunu. Arkadaşlarla konuştuk, sendikaya üye olalım, en azından şartlarımız iyi olsun, biz de rahat edelim... Ocak ayında başladı sendikalaşmamız, Nisan’la Mayıs arasında çok kalabalık olduk. Hızlı bir şekilde ilerledi örgütlenmemiz. Daha sonra sendikayı duyunca işveren ilk etapta 15 arkadaşımızı çıkardı, sonra sürekli çıkarmaya başladılar, sonra bir 65 kişiyi çıkardılar, biz de gece vardiyasından çıkmıştık, sabah parmağımızı basıp turnikeden çıktık, arkadaşlarımıza destek olduk, alkış yaptık, eve gittik, sonra akşam işe geldik on buçuk gibi, kapıda bizi bekliyorlardı, çıkış kağıtlarıyla bizi karşıladılar, çıkışımızı verip gönderdiler. **Saat on buçukta bizi kapıda bıraktılar, hiçbir şey yapmadılar, çalışmaya gittik bizi almadılar, o saatte servis de yoktu,** bize 500 lira para teklif ettiler, “bağlılık parası” diye, biz almadık, arkadaşlarımız dışarıdayken, sendikadan vazgeçin diye baskı yapıyorlardı. “sendikaya üye olanlar tazminatlarını alamayacak, çıkardık mı asla geri dönemezler” diyorlardı.

İçeridekilere bir sözünüz var mı?

Biz biliyoruz sendikanın ne olduğunu, içerideki arkadaşların da buna destek olmasını istiyoruz. Sendikaya üye olunlar, sendika iyi bir şey bence.

Kaç kişi var üye olmayan?

Çok az... Toplamda 300-350 kişiyiz. Yarısından çoğu üye, ama taşeronlar da var. Bizi çıkarınca üretim durdu, yavaşladı, taşeron aldılar, onlarla ayağa kalkmaya çalışıyorlar, eskilerden kimse kalmadı.

Direnış nasıl biter sizce?

Pişman değiliz, direneceğiz, sendika girecek, haklarımızı alacağız. Sonuna kadar destekleyeceğim. Sendika Flormar'a girecek, üye olmayan arkadaşlara da en kısa zamanda üye olsunlar diyorum.

Ekleme istediğiniz bir şey var mı?

Eskihisar'da oturuyorum, 25 dakika yürüyorum, içeriye söyledim, hiçbir yardımda bulunmadılar, servis de yok, başka fabrikalarda yol parası veriyorlar, burda böyle bir şey yok. **Başka firmalarda gece farkı veriyorlar, ben gece vardiyasında çalışıyorum, gece farkı diye bir şey almadım.**

Şükran Akyıldız: Ben de Eskihisar'da oturuyorum, servis istediğim halde bana bütçe olmadığını, yetersiz olduğunu söylediler. **Servis gelmiyor ve ben kışın karanlıkta çıkıyorum yola, yedi buçukta işbaşı yaptığımız için, ıssız bir yoldan gidiyorum,** Eskihisar'ı biliyordunuzdur, servis istedim olmaz dediler.

Siz kendinizi tanıtır mısınız?

İsmim **Cansu Koç**, 20 yaşındayım. Benim bir sene altı ay oldu başlıyalı. İlk fabrikam. Bekarım, ailemle yaşıyorum.

Daha önce çalışmışlığınız yok mu?

Daha önce çalıştım, ama fabrika değildi. Atölyelerde filan çalışıyordum, toplamda 8 yıldır çalışma hayatındayım.

Hiç sendika deneyiminiz oldu mu?

Hayır ilk deneyimim, ilk direnişim.

Ne iş yapıyordunuz içeride?

Ruj bölümünde çalışıyordum. Ruj dolum yapıyoruz, üretim gerçekleştiriyoruz, ruju biz üretiyoruz.

Siz ne zaman çıkartıldınız?

25 kişilik grubun içerisinde çıkarıldım.

Aileniz nasıl karşıladı bu durumu?

Ailem normal karşıladı, ablam sendikalı olduğu için hakkımı savunmam gerektiğini söyledi, bu konuda arkamdalar.

Siz baştan beri burada mısınız?

Evet başından beri buradayım, arkadaş-

larımın yanımdayım, destek oluyorum. Kazanacağımıza inanıyorum.

Nasıl gidiyor direniş?

Ortam çok güzel, gerçekten bir birlik, beraberlik var. Her şeyden önce dayanışma var. Misafirlerimiz geliyor, sağolunlar bizi yalnız bırakmıyorlar. Sendika yasal hak olduğu için biz buraya sendikayı getireceğiz, buna inanıyoruz.

Neden sendikaya ihtiyaç duydunuz?

Yasal haklarımızdan yararlanamıyorduk. İkramiye olsun, maaş olsun, asgari ücretle çalışıyoruz. On yıllık elemanlar var onlar da asgari ücret alıyor. Ben bir buçuk senelik çalışırım, on beş senelik çalışan da benimle aynı maaşı alıyor. Bu haksızlık. **Onlara bakınca, on yıllık halimi görüyorum.** O yüzden böyle bir şeye başvurduk, inşallah kazanacağız.

Mesajınız var mı içeridekilere?

İçeride zaten yüzden fazla arkadaşımız üyemiş. O yüzden onlar da bize destek oluyorlar. Olmayanlara da haklarını arasinlar, hiçbir zaman sessiz kalmasinlar diyorum. Çünkü sendikalaşmak yasal haktır, bu haklarının arkasından gitsinler. İşverenin ağzıyla hareket etmesinler, onlara kendilerini ezdirmesinler.

Son olarak sizi de tanıyalım.

İsmim **Ayşe Güldali**, 32 yaşındayım. 11 yıldır Flormar'da çalışıyorum.

İlk işyeriniz mi burası?

Üçüncü işyerim. 2004'ten beri çalışıyorum. Daha önce bir elbise askısı fabrikasında çalıştım, plastikte 2 sene, orada sendika yoktu, pek hakları da yoktu, ma-

aşı iyiydi ama saatleri çok uzundu diye çıkmıştım. Maaşı iyiydi, mesaisi boldu. Çok uzun saatler diye ayrıldım. İlk işyerim müdürlükte bir çay ocağıydı. Orada da iki sene çalıştım. Toplam 14 yılım bitti. 15 senedeydim.

Ne iş yapıyordunuz?

Dokuz senedir makine operatörlüğü yapıyorum, far bölümünde. Makinedeki arkadaşlara hazırlık açma, aksiyon diyoruz biz, terminal sistemi var, onlara bakıyorum, rapor açma, getir götür işleri.

Evli misiniz, çocuğunuz var mı?

Bekarım, annem ve babamla yaşıyorum.

Onlar destekliyor mu direnişinizi?

Önce tepkileri olur diye düşündüm, eve tek maaş giriyor, babam emekli o da 400-500 gibi bir şey alıyor, kirada oturduğumuz için maddi olarak biraz zor oldu. Ama sağolsunlar destek oldular, babam "kızım sonuna kadar arkandayım" dedi. "Üç ay da direnmen gerekirse diren, dört ay da gerekirse diren" dedi.

Siz neden sendikaya üye oldunuz?

Hakkımızı alamıyoruz. **Maaşımı çoğu zaman utanarak söylüyorum, 1900 lira, 11 senedir operatörlük yapıyorum, yeni giren birinden 100 lira fazla alıyorum.** Arkadaşlar sendikaya üye olacağız, katılır mısın deyince tabii dedim. Hakkımızı alamıyoruz, belki bir şeyler kazanırız. Kazandık da. Belki Flormar'ı kaybettik, ama çok güzel dostluklar kazandık, aile kazandık. Herkesin desteğini gördük. Flormar'dan ibaret değilmiş hayat, onu öğrendik. En önemlisi de o.

Çalışma şartları nasıldı?

Örneğin çayda, yemekte sadece bir selam veriyorduk birbirimize. Üretimde görsek çok fazla konuşmaya zamanımız olmuyordu, çünkü sürekli "yerinize geçin", "üretim geçin", "makinenizin başına geçin" diye baskılar vardı. Artı çay saatlerimiz de aynı şekilde, dakikti herşey, robot gibi. Baskılar yoğundu, çifte standart çok uygulanıyordu, ayrımcılık çoktu.

Ne tür ayrımcılık vardı?

Bölüm ayrımcılığı vardı. Başımıza yeni getirilen amirler bölümlerden seçildi. Her amir kendi tarafını kollamaya başladı. Kadın-erkek ayrımı vardı. **Çaylarda yemeklerde zil çaldığında "bayanlar yukarı, bayanlar yukarı" diyorlardı.** Ama erkekler beş dakika sonra çıkabiliyorlardı, ama bize dakiklerdi.

Servis sorunu yaşadınız mı?

Ben 11 senedir ancak son iki senedir evimin yakınından binebiliyorum. Daha önce gecenin dokuzunda onunda 15-20 dakika yol yürüyordum tek başıma.

Hiç dile getirdiniz mi bunu işyerinizde?

İki sene öncesiydi, ben üretim müdürümüne gittim böyle bir sıkıntımız var diye. Biz üç dört arkadaş toplandık gittik, aynı mahalleden, servisimizin güzergâhı yakınlaşsın istedik, bize dediği "ben müdür olduğum halde o kadar yol yürüyorum, siz de yürürseniz bir şey olmaz".

Kadın mıydı erkek miydi müdürünüz?

Erkekti... Biz de o sırada "eşinizi düşünün gecenin o saatinde tek başına sokakta olduğunu". "Arkadaşlar yapacak bir şey yok, güzergâhlar böyle, farklı bir güzergâha çıktığında maliyeti yüksek." Bizim önümüze her zaman "maliyeti yüksek" ile geliyorlardı.

Sendikaya üye olur olmaz mı atıldınız?

Hemen çözemediler, içerideki bazı arkadaşlar söylemiş. Ben çıkmadan bir gün öncesinde üretim müdürü "geçen Cuma alkış yaptın mı sen" dedi, ben de "evet" dedim, "neden böyle bir şey yapıyorsunuz" dedi, "dışarıdakiler benim arkadaşım, çıkarttığınız her eleman bizim arkadaşımız. Aynı masada oturduk yemek yedik, biz onlara destek oluyoruz,

yanlış bir şey de yapmıyoruz. Çünkü onlar da yanlış bir şey yapmadı." dedim.

"Ama şimdi yasal süreç var, böyle şeyler yapmayın, sen de üzülürsün, ben de üzülürüm." diyerek tehdit etti açıkçası, çıkartmakla tehdit etti, "sen üzülürsün" kasti bu. Ben de "sıkıntı değil, üzüleceksek hep beraber üzüleceğiz, dışarıdakiler üzülüyorsa bizim de üzülmemizde bir sıkıntı yok" dedim yani. "Sen bilirsin" dedi. Salı sabah yine arkadaşlarımıza destek için indik, alkışladık. Listeleri hazırlamışlar önceden, beş arkadaşımızı çağırdı, beni çağırmadı, ben de o arkadaşlarla beraber gittim. "Bugünkü listede senin adın yok" dedi bana. "Bugün yoksa yarın var, ben arkadaşlarımla indiysem gönderin gitsin o zaman, sıkıntı yok" dedim. Ben arkadaşlarımdan vazgeçmem, dışarıdakiler de benim arkadaşım, içeridekiler de benim arkadaşım, sonuçta bir yola çıkmışız, kimseyi yarı yolda bırakmak olmaz. Bırakmadık da çok şükür. Ama hedefimiz içeri girmek.

Atılma haberini nasıl verdiler?

Direkt ofise çekti. Listede yoksun geri dön dedi, "arkadaşlarımdan vazgeçmeyeceğim" dedim, onlarla beraber girdim, güvenlik de geldi. Güvenliğe "bu arkadaşları dışarı atar mısın" dedi. Ben de bu arkadaşlarla geldiysem onlarla devam edeceğim dedim. O şekilde zaten ben daha masaya oturmadan benim çıkış kağıdımı önüme getirdi. Yani bana hem listede yoksun diyor, masaya oturmadan kağıdım hazır ama, önüme bırakıldı. Okuyun dedi, "iş akdiniz feshedildi" diyerek. 25. maddeden.

Neymiş 25. madde açıkladılar mı?

Hayır hiçbir şey açıklamadılar. Biz sadece kağıdı okuduk, kendimiz araştırdık. İçinde bir sürü şey var. Onlara göre tek suçumuz alkış yapmak.

Anayasal hakkımızı kullanıyoruz, ama onlara göre suç.

Suçumuz örgütlenmekmiş. Onlara göre suç, bize göre anayasal hak. Onlar dirense de biz daha güçlüyüz, daha çok direniyoruz. Biz kazanacağız sonunda.

Ne kazandınız direnişten sizce?

Benim hayatımda ilk tecrübemdi, iyi ki böyle bir şey yaşamışız. Çok büyük bir aile kazandık. **Petrol-İş gibi bir sendika kazandık, en önemlisi bu. Çok güveniyoruz sendikamıza, arkamızda onlar olduğu sürece pes etmeyeceğiz.** Onlar da bizi zaten yalnız bırakmıyor. İnşallah direne direne kazanacağız.

İçeridekilere bir mesajınız var mı?

İçerideki arkadaşlara sesleniyorum, korkmasınlar, korkacak hiçbir şey yok, inanın dışarıda daha güçlüyüz. ■

"İŞ GÜVENLİĞİ ÖNLEMİ DİYE BİR ŞEY YOKTU"

FLORMAR'DA ÇALIŞANLARIN SAĞLIĞI HIÇ SAYILIYOR

ZUHAL AKTAŞ (34)
3 yıllık Flormar işçisi

ZUHAL AKTAŞ, 34 yaşında, eşini kaybetmiş, iki çocuğu tek başına büyütüyor. Evde çalışabilecek ve evi geçindirebilecek tek kişi. 3 yıldır Flormar'da çalışıyor. Maskara bölümünde çalışıyormuş atılmadan önce operatör yardımcısı olarak. Ürünler değişeceği zaman kalıpları takıyor, 'üretim için ne iş gerekiyorsa hepsini yapıyordum' diye özetliyor işini. 100 kiloluk bidonların içinde gelen koyu ve yoğun haldeki yarı mamül hammaddeyi çok büyük keççelerle kazana dolduruyorlar. Her şey manuel olarak yapılıyor maskara bölümünde. Besleme manuel yapılıyor, fırça manuel takılıyor, toplama manuel yapılıyor... Maskaranın yapıldığı makine içiçe iki kazandan oluşuyor, içteki kazan basınçlı, sıcaktan genişerek iç kapağın patladığı zamanlar oluyormuş. Zuhal Aktaş, henüz iki aylık çalışık iken sonuçları çok vahim olabilecek bir iş kazası geçirmiş. Bir gün kapak basıncın etkisiyle fırlamış yerinden, yüzünü teğet geçmiş, şans eseri bir şey olmamış. "Yan durmasaydım yüzüm gözüm parçalanmıştı" diyor. İşe yeni başladığı için ne yapacağını bilememiş, operatörünü çağırmış, ancak operatörü gelmemiş. Bu kazadan sonra durumu biraz düzeltmişler, kazanı arızaya almışlar, iç kapakları yenilemişler, ama aynı sistemde çalışmaya devam ediyorlar. Kendileri,

açarken daha dikkatli olmayı öğrenmişler sadece. Makineler temizlenirken yoğun bir şekilde alkol kullanıldığını ve kokusundan etkilendiklerini sözlerine ekliyor.

SELVER KARABOĞA, 25 yaşında, 5 yıldır Flormar'da çalışıyor. Evli değil, ailesiyle yaşıyor. Daha önce maskara bölümünde çalışıyormuş. Ancak maskara bölümünde neredeyse parmağını kaybediyormuş. Çalıştığı maskara makinesi manuel olduğu için parmağını makineye sıkıştırmış. Hâlâ parmağında taşıdığı izleri gösteriyor...

SELVER KARABOĞA (25)
5 yıllık Flormar işçisi

Sonra oje bölümüne vermişler. "Orası maskara bölümüne göre daha rahattı" diyor. En azından otomatik çalışılıyor orada. Makine otomatik, fırça ve kapak olarak iki tamburu bulunuyor, "Biz sadece kapak döküyorduk. Makine otomatik olarak makineyi besliyordu." Görevi makineyi gözlemlmek ve toplama yapmaktır. Ürün değişimi, renk değişimi ve makine ayarını yapmak da onun işleri arasında. Oje bölümünde çalışmanın sağlığına yönelik tehlikelerden çok söz etmiyor, ama yoğun aseton kokusu olduğunu ve çalışırken herhangi bir maske kullanmadıklarını belirtiyor.

NURHAN GÜLER, 33 yaşında. Evli, iki oğlu var. 14 yıldır Flormar'da çalışıyor, anlatacak çok şeyi var. Ne de olsa 19 yaşında başlamış çalışmaya. O da önceden maskara bölümündeymiş. Yıllarca orada çalışmış, son altı aydır far bölümünde çalışıyormuş. Maskara'dayken de far bölümündeyken de bölüm sorumlusuymuş. "Maskara bölümündeyken 5 makineden sorumluydum. Gün içinde sürekli hareket halindeydim. Aşağıdan yüzer kiloluk bidonları yukarıya çekiyordum." diye anlatıyor yaptığı işi. Ürün çeşitliliği en fazla bölüm olduğu için organizasyonu epey efor gerektiriyor. Sadece maskara değil, sıvı ruj, parlaticı, likit farlar, kremler de orada üretiliyor.

Maskara makineleri farklı renkte ürünler yaptığı için her seferinde sifıra temizlenmesi gerekiyor. Bu da makinenin yaklaşık yüz parçaya ayrılması anlamına geliyor. Alkolle temizlendiği için sadece eldiven ve ince bir maske kullanılıyor, "yetmiyor tabii" diye ekliyor.

Bir kadın olarak bu direnişe katıldığı için gurur duyduğunu söylüyor. Direnişe katıldığından beri kendini hem bedenen hem ruhen daha özgür hissettiğini, özgüveninin geldiğini, cesaretinin arttığını hissettiğini belirtiyor.

"Flormar'ın bir reklamı var kadınlar her şeyi başarır diye, biz ondan yola çıktık: 'Kadınlar isterse her şeyi başarıyor' diyoruz" diye bitiriyor sözlerini. ■

NURHAN GÜLER (33)
14 yıllık Flormar işçisi

Yıldız Moran

24 Temmuz 1932

Türkiye'nin akademik eğitim almış ilk kadın fotoğrafçısı, sözlük yazarı ve çevirmen Yıldız Moran İstanbul'da dünyaya geldi. (Ölüm: 15 Nisan 1995)

Fatma Aliye Topuz

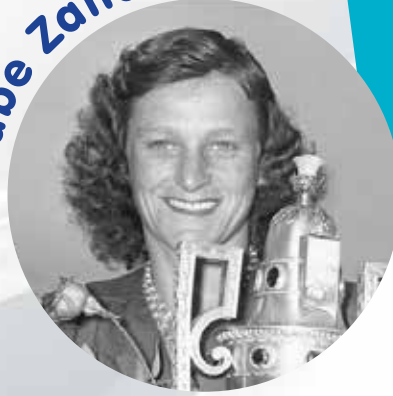
13 Temmuz 1936

Türk edebiyatının ilk kadın romancısı Fatma Aliye Hanım (Topuz) hayata gözlerini yumdu.

26 Haziran 1911

Atletizm, cirit, yüksek atlama, beyzbol, softbol, yüzme, artistik patinaj, bilardo, Amerikan futbolu ve golf dallarında elde ettiği başarılarla dünyanın çok yönlü sporcuları arasında ilk sıralarda yer alan Amerikalı Babe Zaharias dünyaya geldi.

Babe Zaharias

10 HAZİRAN 1963
ABD'DE EŞİT ÜCRET YASASI ÇIKTI

ABD'de "Ticaret veya üretimle uğraşan işverenlerin ücret ödemede cinsiyet ayrımcılığı yapmalarını engellemek amacıyla" çıkartılan EŞİT ÜCRET YASASI yürürlüğe girdi.

29 HAZİRAN 1950

Kahve içmeyi çok seven ancak fincanın dibinde biriken telveleri temizlemekten hoşlanmadığı için dünyanın ilk kahve filtresini icat eden, bu fikrin patentini alarak kendi firmasını kuran Alman Melitta Bentz hayata veda etti.

Adalet Cimcoz

25 TEMMUZ 1910

Dublaj sanatçısı olarak bilinen ve aynı zamanda çevirmen, yazar ve eleştirmenlik de yapan Adalet Cimcoz dünyaya geldi.

Melitta Bentz

19 Temmuz 1848

Seneca Falls Kadın Hakları Bildirgesi

Seneca Falls ABD'nin ilk Kadın Hakları Bildirgesi (Sözleşmesi) New York'ta kadın hakları hareketi temsilcileri tarafından Seneca Falls kentinde deklare edildi.

Suat Derviş

23 Temmuz 1972

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde gazeteciliğe başlayan, ülkenin en iyi gazetecilerinden ve yazarlarından Suat Derviş İstanbul'da hayata veda etti.

Didem Madak

24 Temmuz 1911

Bireysel ve toplumsal özgürlüğü vurguladığı şiirleriyle kadınların iç dünyasını yansıtan şair, edebiyatçı Didem Madak, 41 yaşında hayata gözlerini yumdu.

Susan La Flesche Picotte

17 Haziran 1868.

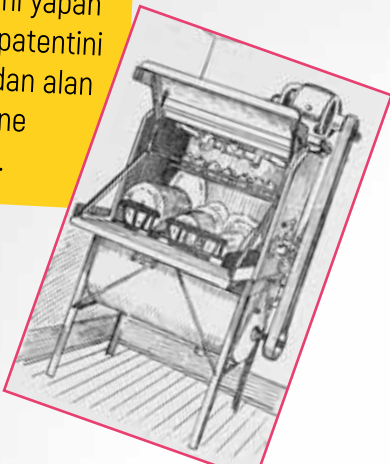
ABD'nin ilk Amerikan yerlisi doktoru, Nebraskalı Susan La Flesche Picotte, Omaha kıyıları bölgesinde dünyaya geldi...

Josephine Cochrane

3 Ağustos 1913

1886'da Shelbyville, Illinois'ta ilk pratik bulaşık makinesini yapan ve bulaşık makinesinin patentini 1850'de Joel Houghton'dan alan Josephine Cochrane hayata veda etti.

Althea Gibson

25 Ağustos 1927

Profesyonel golfçü ve ABD'nin uluslararası dereceleri alan ilk Afrika kökenli tenis oyuncusu Althea Gibson dünyaya geldi.

PETROL-İŞ'Lİ KADINLARIN FLORMAR'LI KADINLARLA DAYANIŞMA MESAJLARI

Konu:
FLORMAR
DİRENİŞİ

Türkiye'nin dört bir yanından Petrol-İş'li kadınlar, şubelerindeki kadınlar adına Flormar direnişçisi kadınlarla dayanışma duygularını dile getiren mesajlarını gönderdiler...

ADANA ŞUBESİ

Raziye Çetin / SASA

PETROL-İŞ KAZANACAK!

Sendikamız Petrol-İş'e üye oldukları için işten atılan ve 15 Mayıs'tan bugüne anayasal hakları olan sendikalaşmak için mücadele eden Flormar işçilerinin yanındayız. Adana Sasa'dan kadınlar olarak Flormar ürünlerini tüketmiyoruz. ■

ADIYAMAN ŞUBESİ

PERİHAN AYHAN

TPAO Adıyaman Bölge Md.

FLORMAR VE YVES ROCHER'İ BOYKOT EDİYORUZ

Sendikal haklarını kullandıkları için işten atılan işçiler işlerine dönene kadar

Flormar ve Yves Rocher'i boykot ediyoruz. İşçilerin kanun ve sözleşmeden doğan haklarını özgür bir şekilde kullanabilmelerini destekliyoruz. İşçilerin yenden iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasını istiyoruz. Çalışma saatlerinin insancıl koşullara getirilmesi için çağrı yapıyoruz. Bu isteklerimiz işten atılan işçilere sağlanıncaya kadar mücadele edeceğiz. Bu markaları boykot edeceğiz. Flormar'ın suçuna ortak olmayacağız.

Flormar işçileri geri alınmadığı müddetçe ben bir Flormar ve Yves Rocher müşterisi olarak bu markaya ait hiçbir ürünü almayacağım ve çevremle de gerek sosyal medya aracılığıyla gerek bire bir görüşüp bu ürünleri boykot etmeleri için çalışmalarında bulunacağım.

Boykot en önemli en etkili yöntemdir. Flormar ve Yves Rocher ile bağlantılı hiçbir ürünü almayacağız ve almayın diyoruz. ■

ALİAĞA ŞUBESİ

EBRU ER

PETKİM İşyeri Temsilcisi

DÜNYAYI DİRENEN EMEKÇİLER GÜZELLEŞTİRECEK

Kadınları güzelleştirmek iddiası ile yola çıkan Flormar ve Yves Rocher firması kadın çalışanlarına yaptığı davranışla çirkinleşmiştir. Hiç bir malzeme ve formül bu çirkinliği örtemez. Direnişin güzelleştirdiği kadınlar tarih yazarken, flormar yaptığı hukuksuzlukla vicdanındaki kara lekeyi taşımaya devam edecektir. Biz Aliağa Petrol-İş Şubesi olarak direnişin simgesi kadınların yanındayız ve yanında olmaya devam edeceğiz. Ta ki sendika halaylarla Flormar'a girene dek. Destek ve boykota devam. Dünyayı direnen emekçiler güzelleştirecek. Direnen tüm emekçilere selam olsun. ■

ANKARA ŞUBESİ

SEVGİ ÖZÜDOĞRU

TPAO Ankara Çalışanı

KADINLAR MAKYajsız GÜZEL

Flormar markasını kullanmıyoruz. Tüm kadınların makyajsız güzel olduklarını düşünüyorum.

Flormar'da sendikalaşma mücadelesi yürüten arkadaşlarımızı destekliyoruz, haklının kazanacağını düşünüyorum, Flormar işçisi de haklı bir dava yürütüyor, kazanacaklarına inancımız sonsuz. ■

BANDIRMA ŞUBESİ

MEHTAP KAŞIKÇI

Eti Maden İşletmeleri
Bandırma Bor ve Asit Fabrikaları

İşçi sendikaları işçilerin ekonomik sosyal hak ve çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi için kurulan anayasal ve yasal kuruluşlardır. Unutma, işçi arkadaş, sendikal hakkın yasaların güvencesi altındadır. Ancak sendikal olursak birlik ve dayanışma ile güçlü olursak kazanırız. Diğerleri nasıl başardılarsa sizler de öyle başaracaksınız. Başlamak, başarmaktır. Başladınız, başaracaksınız. İlk önce iş güvencesi, daha iyi ücret, daha iyi çalışma koşulları için sendikalaşmaktan korkma! ■

BATMAN ŞUBESİ

SELMA CANPOLAT

TPAO Batman Bölge
Müdürlüğü'nde Temsilci

FLORMAR'I BOYKOT EDİYOR VE ARKADAŞLARIMIZI DESTEKLİYORUZ

Direnişlerine devam eden işçi kadın arkadaşlarımızı sevgiyle kucaklıyor mücadelelerinin bütün işçi sınıfına örnek olmasını umuyorum. En doğal haklarını korkutarak sindirmeye çalışarak ellerinden almaya çalışan patronlarının, işçilerin hak ve emek mücadelesinden nasıl korktuklarını görüyoruz. İnsanca yaşamak için sendikalaşan işçisini işinden eden Flormar'ı boykot ediyor, arkadaşların dayanışmasına destek veriyoruz. Dayanışmanın gücü ve işçiler kazanacak. Petrol-İş Batman şubesindeki kadın işçiler adına yürek dolusu selamlar. ■

BURSA ŞUBESİ NAGİHAN KANBEROĞLU

Faurecia Polifleks Çalışanı

ZAFER DİRENEN KADINLARIN OLACAKTIR!

Faurecia otomotiv firmasında 11 yıldır çalışmaktayım. Flormar işçilerinin bu haklı direnişini en başından beri takip ediyor ve yürekten destekliyorum. Flormar işçilerinin en temel hakkı olan örgütlenme hakkına sonuna kadar sahip çıkacağına ve mücadelelerini yılmadan sürdüreceğine inanıyorum. Baskı ve tehditlere direnerek sesinizin, emeği-

nizin, mücadelenizin daha da yükseleceğine eminim. Kadın eli değen her şey, her yer güzelleşir, o halde Flormar'a ihtiyacımız yok. Sloganımız belli "Flormar değil direniş güzelleştirir" diyorum. Ben ve kadın arkadaşlarım boykot ediyor, hiç bir ürününü kullanmıyoruz. Haklarınızı almadan asla pes etmeyin. Zafer direnen kadınların olacaktır. Hepinizle gurur duyuyor saygılarımı sunuyorum

Kalbimiz sizinle birlikte her zaman heryerde yanınızdayız. Yaşasın direniş! Yaşasın kadın dayanışması! ■

DÜZCE ŞUBESİ ÖZLEM UÇAR

Standart Profil Çalışanı

Mücadelenizi tüm kalbimizle destekliyoruz. İşçi kardeşlerimiz işe geri alınmaya kadar biz Düzceli kadınlar olarak Flormar ürünlerini kullanmama kararı aldık. ■

GEBZE ŞUBESİ EMEK NALBANT

NOVARES Çalışanı

FLORMAR SENDİKALAŞANA KADAR MÜCADELEYE DEVAM

Flormar artık bir makyaj malzemesi değil direnişin umudu, güzelliğin adı olarak anılacak. Kadınlar bize bir kez daha yerin göğün yaratıcısı olduğunu kanıtladı, bir kez daha ekmeğine, alınterine, sendikasına nasıl sahip çıkılır gösterdiler bize. İşverenin hapishaneye çevirdiği fabrikalarının çevresinde açan direnç çiçekleri artık onların adı. Tıpkı Novamed kadınları gibi, tıpkı evde, işyerinde, sokakta direnen kadınlar gibi... Ve Flormar'ın kadınları tarih yazdı, ve kadınlar her zaman tarih yazmaya devam edecek. Ve gün gelecek bizler, birbirimizi artık dünyayı yaratan nasırlı ellerimizden tanıyacağız. Yaşasın Flormar direnişimiz. Flormar sendikalaşana kadar mücadeleye devam. ■

İSTANBUL 1 NO'LU ŞUBE ESRA GÖK

Eaton Polimer Kauçuk

FLORMAR'DA ÇALIŞAN KADIN EMEKÇİLERİMİZİ DESTEKLİYORUM

Kadın deyince aklınıza ilk gelen şey eşitsizlik değil mi? Evet, eşitsizlik, katlıyoruz ve erkeklerimizi bu bağlamda emekçi kadınlar olarak kıınıyoruz. Sebep ne diyecek olursanız yaşadığımız şu günlerde maddiyat bu kadar önemliyken eşimize ve ço-

cuklarımıza manevi destek, artı maddi destek olarak da yardımcı olmayı kendimize görev bilmişiz. Daha iyi eğitim, daha iyi yaşam alanı sağlayabilmeleri, saygın kişiler olmaları ve olabilmemiz için işyerinde, evinde çaba gösteren yine kadınlar. O kadar zayıf gördüğünüz kadınlar aslında ne kadar güçlü, fiziken ve ruhen de, farkında değilsiniz. Çabalarımız daha güzel bir toplum, eşimiz, çocuklarımız ve çevremizdekiyle saygın bireyler oluşturabilmektir. Bu kadar güçlü düşünceye sahip olan kadın ve kadınlar asla zayıf değildir. Zayıf ve eşitsiz olan tek şey sadece sizin dar görüşünüz ve eşitsiz bakış açımızdır. Unutmayın... Flormar'da çalışan kadın emekçilerimizi de bu bağlamda destekliyorum ve umarım hakkını haklıya verirler diyorum. Dik durun dualarımız sizinle. ■

İSTANBUL 2 NO'LU ŞUBE GÜLAY SERİNKAYA

MEFAR İşyeri Temsilcisi

SIRA SİZDE FLORMAR İŞÇİLERİ!

Dikenli teller de çekseniz, Duvarlar da örşeniz, Ağaçlara kamera da taksanız, Petrol-İş oraya girecek... Biz kazandık, Mefar işçileri, Sıra sizde Flormar işçileri! ■

İZMİR ŞUBESİ EMİNE GÜMÜŞ

TPI - Menemen
İşyeri Temsilcisi

KADIN, ONURU VE ALİTERİ İLE GÜZEL

Sendikamız Petrol-İş'in örgütlenme çalışmaları yürüttüğü ve çoğunluk tespiti aldığı Flormar'da işten atılan emekçi kardeşlerimizin anayasal hakları olan sendikali çalışma hakları engellenemez. Bizler fabrikaları evimiz, çalışanları kardeşimiz bilip bu bilinçle var gücümüzle fedakarlıkla çalışmaktayız.

Anayasal hakkımız olan örgütlenmenin engellenmesi kabul edilemez. Bu direniş sınıf bilincine varmış dayanışmanın önemini bilen toplumdan destek alan bir sosyal olay halini almıştır. Flormar direnişi sürecinde ne ben ne de çevremdeki dostlarım hiçbir ürünü alıp kullanmadık. İşverenin bize dayattığı 'eziksiz, teksiz, güç bizde' algısının kırılmasıdır direnişin adı.

Bizlerin dayanışmaya daha fazla birlik olmaya ihtiyacımız var. Kadın, onuru ve aliteri ile güzel. Flormar'dan alacağı ürüne ihtiyaç duymuyor. Sendikaliyiz, güçlüyüz! ■

KIRIKKALE ŞUBESİ GÜL KOCA

TÜPRAŞ Çalışanı

FLORMAR YALNIZ DEĞİLSİN!

Flormar'da kadın çalışanlarımızca yapılan haklı eylemlerinin TÜPRAŞ kadın personelleri olarak sonuna kadar yanlarında olduğumuzu hatırlatmak isterim. Sendikali olmak suç değildir. Flormar, yalnız değilsin! ■

KOCAELİ ŞUBESİ FATMA YILDIZ

TÜPRAŞ İzmit Rafineri
Satın Alma Müdürlüğü

GÜZELLEŞECEĞİM DYE, İŞÇİSİNE BU MUAMELEYİ YAPAN İNSANA PARA KAZANDIRMAYACAĞIM

Bugün işimden atıldığımı düşünüyorum. Evimden çok zamanımı geçirdiğim yerden usulsüzce gönderildiğimi tıpkı Flormar'daki onlarca arkadaşın sendikalaşmaya çalışırken gönderildiği gibi. Flormar eyleminde "iki yetim çocu-

ğum var benim" diyen bir annenin yaşadığı zorluk, sesine titreme, gözüne yaş olarak dolarken; ben güzelleşeceğim diye işçisine bu muameleyi yapan insana para kazandırmayacağım. Flormar bu durumu düzeltene kadar hiç bir ürünü almayacağım ve hiç bir yakınım aldirmayacağım. Flormar değil, direniş güzelleştirir diyen tüm arkadaşları destekliyorum ve haksızlığın sona ereceğini umut ediyorum. ■

MERSİN ŞUBESİ ÖZLEM SİNDAR

MERSİN SODA San. AŞ

SELAM OLSUN DİRENEN KADINLARA

Mersin soda Sanayi A. Ş de 21 yıldır çalışmaktayım. 18 yıllık evliyim bir oğlum ve bir kızım var. Çalışan bir kadın olmanın dışında işçi olmanın zorluğunu hepimiz biliyoruz. Flormar'da yapılan mücadelenin bir varlık mücadelesi olduğunu kadın olarak görebiliyorum. Sermayenin çalışanı sömürerek kazanç sağlamaya çalışması kabul edilemez.

Anayasal hakkımız olan sendikaya üye olmak suç değildir. Sendikamız PETROL-İŞ Flormar'daki örgütlenmeyi tamamlayacak ve

işten atılan bütün emekçilerin işe geri alınmasını sağlayacaktır. Diğer fabrikalarda çalışan bizler de sendikamızın zafere ulaşmaya kadar yanındayız.

Hayatın her alanında haksızlığa mahkum edilen biz kadınlar FLORMAR direnişiyle aslında tüm baskılara boyun eğmeyeceğimizi gösteriyoruz.

SELAM OLSUN DİRENEN KADINLARA SELAM OLSUN EMEK MÜCADELESİ VEREN TÜM EMEKÇİLERE... ■

TRAKYA ŞUBESİ Gonca Öksüz

VERİTAS Çalışanı

FLORMAR İŞÇİLERİNİN HAKLI MÜCADELESİNİ DESTEKLİYORUZ

Anayasal hakları olan sendikaya üye olma hakkını kullandıkları için işten atılan ve 15 Mayıs'tan beri işlerine dönebilmek ve sendikali olabilmek için haklı bir mücadeleye yürüten çoğunluğu kadın Flormar işçilerinin direnişini destekliyoruz.

İşten atılan işçiler, sendikali olarak işbaşı yapmaya kadar hiçbir Flormar ve Yves Rocher ürününü tüketmiyoruz. ■

GEBZE ŞUBESİ KADIN KOMİSYONU'NUN AÇIKLAMASI:

FLORMAR DİRENİŞİYLE DAYANIŞMAYI BÜYÜTELİM!

Flormar direnişinin başladığı günden beri direnişin başarıya ulaşması için her türlü katkı sunan, her zaman direniş alanında olan Gebze Şubesi Kadın Komisyonu'nun kadın dayanışmasının önemine vurgu yapan açıklamasını paylaşıyoruz.

Merhaba işçi kardeşlerim. Gebze Petrol-İş Kadın Komisyonu olarak hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Umarım herkesin haberi vardır. Flormar işçileri ağır çalışma koşulları, uzun iş saatleri ve düşük ücretlerden dolayı sendikamızda örgütlendiler. Güzellik alanında dünyada marka olan Flormar patronları ise 132 (çoğu kadın) işçiyi sendikaya üye olduğundan dolayı haksız ve hukuksuz olarak işten çıkardı. Bunun üzerine çoğu kadın işçiler bu zulüm ve hak tanımazlık karşısında onurlu bir şekilde direnişe çıktılar. İşçiler birlikte güçlü olduklarını ve dayanışmanın gücünü gördüler.

Gebze Petrol-İş Kadın Komisyonu olarak, direnişinizi coşkuyla selamlıyor, onurlu ve haklı direnişinizin direnişimiz olduğunu söylüyoruz. Bizler de aynı işkolunda çalışan kadın işçileriz. Sendikamız çalıştırılmadık koşullarını bizler de çok iyi biliyoruz ve sizlerin yaşadıkları sıkıntıları çok iyi anlayabiliyoruz. Neden mi sendikalı olunmalı? Patronlar hep daha fazla kazanmak ister. Tüm amaçları budur onların "daha fazla kazanmak". Biz işçilerin ise yaşadıklarıyla pek ilgilenmezler. Onlar bizim ne canımızı, ne sağlığımızı, ne yiyip-içtiğimizi ya da nasıl barındığımızı ve ne de çocuklarımızı düşünürler. Tek amaçları vardır, daha fazla kazanmak!

Neden mi sendikamızda örgütlenmeliyiz? İnsanca yaşayabilmek, zorla dayatılan uzun iş saatlerinde çalışmamak için, insanca geçinebileceğimiz bir ücret için, iş güvencemiz için, işyerlerinde kadına pozitif ayrımcılık için. Biz kadın işçilerin en çok karşılaştığı sorundur, kadın işçilerin ihtiyaçlarının görmezden gelinmesi. Kadın işçiyeye olan ön argıların

da aşılması, sendikamızla birlikte mücadele edilmesi gereken temel konulardan biridir.

Direnişte olan bir kadın işçi şöyle diyor "Bizim direnişte olduğumuzu duyan işçi arkadaşlara korkmayın diyorum. Biz de başlangıçta çok korkuyorduk. Hiçbir şey olmuyor, daha çok güçleniyorsunuz. Direnişte birlik ve beraberliği görüyorsunuz. Bizim de başlangıçta kafamızda çok soru işaretleri vardı, acaba bu iş olur mu olmaz mı diye. Hatta ben kendi şahsıma burasının kadın işçi ağırlıklı olduğunu düşünüp, kadınların da bir tık daha geriden geldiğini düşünüp, biz bu işi başaramayacağız, yapamayacağız diye düşünüyordum. Ama öyle değilmiş. Biz kadınlar olarak her şeyi yapabiliyoruz. Siz erkekler olarak korkmayın. Siz korktukça patronlar daha çok üzerinize gelecektir ama korkmadığınızda geri çekileceklerdir".

Direnişçi kadın işçi arkadaşımızın dediği gibi, bu hayatın içinde olduğumuz süreçte biz kadınlar her şeyi güzelleştiriyoruz. Yeter ki üzerimize ekilen umutsuzluk tohumlarını üzerimizden atalım. Korkmadan, şüpheye düşmeden mücadelede kadın işçiler olarak, öne çıkarak haklarımızın takipçisi olalım.

Evet, Flormar işçileri işçi sınıfımıza ve kadın işçilere, haklarımızı koruyabilmek için direnmekten ve mücadele etmekten başka bir yolumuz olmadığını en iyi şekilde gösteriyor. Bizler çocuklarımıza onurlu bir gelecek bırakacağız. 'Kadın işçiler mücadelede öne' şiarıyla sizleri coşkuyla, umutla selamlıyorum.

Yaşasın Flormar Direnişi!
Yaşasın Sınıf Dayanışması!

Gebze Petrol-İş Kadın Komisyonu
Beria PEHLİVAN

TÜRKİYE VE DÜNYA SENDİKALARINDAN KADINLARIN FLORMAR DİRENİŞİYLE DAYANIŞMA MESAJLARI

Nebile Şahin

Nebile Şahin, Deriteks Sendikası Yönetim Kurulu Üyesi:

Biz Deriteks'li Kadınlar olarak Flormar'daki işçi düşmanı yaklaşımını sürdürmesi durumunda tüketimden gelen gücümüzü kullanmaya hazırız

Flormar işçileri basın ve medyada seslerini duyurmayı iyi başardı. Flormar direnişinin kamuoyunda ses getirmesinde kadınların rolü büyük oldu. Ben de hazır giyim sektöründe çalışan kadın işçilerin ağırlıkta olduğu bir sektörden geliyor ve sendikamızda yöneticilik yapıyorum. Kadınların sendikal mücadele içinde yer almalarını son derece önemli buluyorum. Kadın tüketicilere hitap eden Flormar'ın çoğunlukla kadın olan işçilerinin haklarına saygı duymayarak onları işten çıkarma yoluna gitmesini, diyalogu kapatmasını, seslerini duymak istememesini kabul edilemez buluyorum. Flormar'ın bu fütursuz tavrını sürdürmesi kendi adına iyi olmayacak. Biz Deriteks'li Kadınlar olarak binlerce kadın üyemizi Flormar'daki işçi düşmanı yaklaşımını sürdürmesi durumunda tüketimden gelen gücümüzü de kullanmaya hazırız. Bu konuda çalışanla-

rının çoğunluğunun sendikaya katıldığı gerçeğine saygı duymalıdır. Flormar yönetiminin sorunları sendikayla oturup çözecek bir yaklaşım içinde olmasını umuyor ve çıkarılan işçilerin işe geri alınmalarını bekliyoruz. Flormar'da direnen kadınları kutluyor, mücadelelerinde başarılar diliyorum. ■

Mukadder Anadolu

Mukadder Anadolu TÜMTİS Sendikası Uzmanı: Flormar işçilerinin onurlu direnişini destekliyoruz!

Çoğunluğu kadın işçilerden oluşan Flormar işçilerinin ortaya koyduğu direniş, pek çok açıdan ele alınması gereken bir niteliğe sahip. Gerek kadın emeğinin sınıfsal niteliği bakımından, gerekse kozmetik gibi hedef kitlesini kadınların oluşturduğu, üretiminde de kadınların yer aldığı ancak hiçbir şekilde söz hakkının bulunmadığı; yani emeğin kendisine bu denli yabancılaştırıldığı koşullarda kendini var etmesi bakımından çok yönlü değerlendirilmeyi ve övgüyü hak ediyor. Yüzden fazla işçiyi bir seferde kapı önüne koymak dünya devi şirketlerin aslında iş sendikal haklara geldiğinde ne kadar küçül-

düklerinin de bir göstergesi. Çokuluslu şirketler, emek nerede ucuz ve korumasız ise oraya gözünü dikiyorlar. Biz, bu sendika karşıtı tutumları daha önce de görmüştük, ama aynı zamanda kararlı ve sendikasıyla bütünleşmiş bir iradenin koca koca şirketlerin bileğini nasıl büktüğünü de gördük. İnanıyoruz ki Flormar işçileri de o, tadı hiçbir şeyle değiştirilmeyen direnişin meyvelerini toplayacaklardır! Nitekim şimdiden bu mücadele, kazanımlarını da beraberinde getirmiştir. Flormar işçileri kısa sürede Türkiye kamuoyunun sempatisini ve desteğini kazanmayı başarmıştır. Bu destek ve dayanışma duygusu tayin edici önemdedir. İnanıyoruz ki tıpkı Novamed'de, DHL'de olduğu gibi son sözü direnenler söyleyecektir; Flormar işçileri haksız sömürünün önüne geçecek, sendikalı, toplu sözleşmeli bir çalışma düzenine kavuşacaklardır. Bunu yaparken de yeni kuşaklara önemli deneyimler bırakacaklardır. ■

TMMOB İstanbul İKK Kadın Komisyonu:

Mücadele ve dayanışmanın gücü

Flormar Direnişiyi bir kez daha emeğin tarihine not düşüldü. Sendikalı çalışma ve daha iyi çalışma koşulları talebi tüm emekçilerin vazgeçilmez hakkıdır, engellenemez. Sürdürdükleri haklı mücadelede Flormar emekçisi kız kardeşlerimizle dayanışmayı büyütüyor, direnişlerini coşkuyla selamlıyoruz. ■

TEZKOOP-İŞ KADIN DERGİSİ:

Flormar direnişi bir kadın direnişinin güzelliği ve direngenliğiyle soluksuz devam ediyor. Bizler de Tez-Koop-İş Kadın dergisi olarak bu mücadele sürecini yakından izliyoruz. Sendikalaşma hakkını kullandıkları için işten çıkarılan ve fabrika önünde direnişe geçen, direndikçe güzelleşen Flormar işçilerinin mücadelesini destekliyoruz.

Günümüzden 12 yıl önce Novamed Grevi ile tarih yazan kadın işçiler bugün de Flormar'da bir kadın direnişi yaratıyor. Geçmişten bu güne aynı mücadele geleneğiyle direnişe geçen Flormar işçilerini kutluyoruz.

Tez-Koop-İş Kadın dergisi olarak neşeyle, umutla mücadele eden kız kardeşlerimizin mücadelesini destekliyoruz. Yaşasın Kadın Dayanışması! Yaşasın Sınıf Dayanışması! ■

Nebile Irmak Çetin

Nebile Irmak Çetin DİSK GENEL-İŞ İstanbul Konut İşçileri Şube Başkanı:

Küresel saldırı altında yaşamaların tükendiği bu sürecin ağır bedel ödeyenlerinin başında kadınlar gelmektedir. Emeği, bedeni ve kimliği yoğun saldırı altında olan kadınlar aynı zamanda çalışma yaşamından izole muhafazakar politikaların

bir parçası olarak, işini kayıp eden, işyerinde ucuz ve kurlsız çalışmanın yanı sıra her türlü şiddet biçimini de yaşamaktalar.

Bu köleci yaşamı ret etmenin tek yolu kuşkusuz örgütlenmektir. Örgütlü güç kazandırır, iradeleştirir ve güzelleştirir. Flormar'da emeklerini değerleştirmek, çalışma koşullarını düzeltmek için örgütlenen kadınlar, erkek egemen sermaye için tehlike oluşturdu. Her ne kadar katledilse de, emeği sömürülse ve eve hapsedilmeye çalışılsa da, küllerinden yeniden doğan kadını Flormar direnişinde görmekteyiz. Yaprağın kırıdayamadığı bir süreçte uzun süredir yılmadan yorulmadan direnen Flormar işçisi kadınlar ve çiğ gibi büyüyen dayanışma desteğiyle mutlaka kazanmalı ve kazanacaklardır. Emek mücadelesi için öğretici, cesaret verici bir direniştir. Direnişin güzelleri kadınlara selam. ■

KESK İstanbul Kadın Meclisi

Çocuklarına onurlu gelecek bırakmak isteyenler ve bırakacak olan onlar... Kadınlar için üretim yapan fabrikanın çoğunluğu kadın olan işçileri idi onlar... 15-20 yıl çalışıp hala asgari ücretle çalışan,

fazla mesai yapıp karlılığını alamayan ve iş güvencesi patronun iki dudağının arasında olan, modern zamanların kölesi yapılmak istenendi onlar... Soğukta

hırkalarla çalışan, 100 kiloluk varilleri taşımaya zorlanan, sakatlanan, yüzümüze kapatıcı olarak sürdürdümüz pudra tozlarından akciğerleri hastalanan ve insanca yaşayabilmek için sendikalaşan işçilerdi onlar... Tüm sömürülere karşı anayasal haklarını kullanan ve fabrikada yasal çoğunluğu kazananlardı onlar...

Çoğunluğu kadın olan işçilerin iş akdi herhangi tazminata hak kazanamayacak ve işsizlik ödeneğinden yararlanamayacak şekilde fesh edildi... Susmayacaklardı onlar, kaybedecek bir şey yoktu... Tüm ülkede ve dünyada yankı bulacak haklı direnişi ördüler...

Biliyoruz ki o fabrikalara halaylarla girecekler, KESK İstanbul Kadın Meclisi o halayda yerimiz alacağız. Vardık varız var olacağız diyeceğiz. ■

IUF (Uluslararası Gıda, Tarım, Otel, Restoran, İkrım, Tütün ve Yardımcı İşçi Sendikaları Federasyonu)

Uluslararası Gıda, Tarım, Otel, Restoran, İkrım, Tütün ve Yardımcı İşçi Sendikaları Federasyonu (IUF) olarak Fransız kozmetik devi Yves Rocher bünyesinde yer alan Kosan Kozmetik'te Petrol-İş sendikası desteğiyle sendikal örgütlenme faaliyeti yürütürken haksız yere işten çıkarılan kadın çoğu kadın 132 işçinin 15 Mayıs'tan bu yana yürüttükleri mücadeleyi selamlıyoruz. Kadın işçilerin insan hakları için yürüttükleri bu örnek mü-

cadele gerçekten de kozmetik ürünlerinin değil, direnişin güzelleştirdiğinin canlı kanıtı oldu bizlere.

Türkiye'de Flormar markasının üreticisi Yves Rocher ve Kosan Kozmetiği 132 işçiyi işe geri almaya, işçilerin özgürce sendika seçmesinin önündeki engelleri kaldırarak şirketin uluslararası insan hakları yükümlülüklerine saygı göstermeye davet ediyoruz. Dayanışma dileklerimizle, IUF ■

Armelle Seby

Armelle Seby IndustriALL Toplumsal Cinsiyet İlişkiler Koordinatörü

IndustriALL Küresel Sendika olarak Gebze'de kurulu kozmetik fabrikası Flormar'da örgütlendikleri için işten atılan 132 cesur işçiye selamlarımızı ve dayanışma duygularımızı gönderiyoruz.

Flormar işçileri yaklaşık 3 aydır fabrika önünde direnişler. İşçilerin çoğu kadın. Büyük bir bölümü genç. IndustriALL olarak 9 Ağustos'ta direnişi ziyaret ettiğimizde işçilerin morallerinin yerinde olduğunu patron ve polis baskısına boyun eğmediklerini gördük. Büyük bir cesaret ne kararlılıkla direniyorlardı.

IndustriALL olarak Flormar işçilerinin sesinin bütün dünyada daha iyi duyulabilmesi için çalışmaya devam edeceğiz. IndustriALL, işçiler yeniden işbaşı yapmaya ve işveren

sendikayı tanıyınca kadar ana şirket Fransız kozmetik devi Yves Rocher'e baskı yapmaya devam edecek. Güney Afrika sendikal hareketinde söylenen bir söz vardır. "Eğer bir kadına dokunuyorsanız bir kayaya çarparsınız." Kadınlar! Çok güçlüsünüz, direnişiniz çok güzel. Hiçbir güçlük sizi direnişinizden döndüremeyecek. Sizinleyiz. ■

Radojka H. Denkovska

Radojka H. Denkovska Retunsee Kadın Sekreteryası Koordinatörü Sizlerin mücadelesi bizim de mücadelemizdir!

Güneydoğu Avrupa Enerji Sendikaları Ağı Retunsee adına Kadın Sekreteryası Koordinatörü olarak Yves Rocher/Flormar'da işten atılanların tekrar işbaşı yapması için Petrol-İş'in verdiği kararlı mücadeleyi büyük bir dikkatle izliyoruz. İsteklerimiz kendiliğinden gerçekleşmez. Ancak isteklerimizin arkasından gidersek onları elde edebiliriz. Haklarımızın arkasından gittiğiniz için, haklarınız için ayağa kalktığınız için siz Yves Rocher/Flormar kadınlarını alkışlıyoruz.

Yves Rocher/ Flormar şirketini sendikal haklara saygı duymaya, atılan işçileri derhal işbaşı yaptırmaya, sendikayı tanımaya ve toplu sözleşme masasına oturmaya çağırıyoruz. Sizlerin mücadelesi bizim de mücadelesidir! Birlikte daha güçlüyüz! ■

"Türkiye'nin ilkleri başaran kadınları"

KİM DEMİŞ Kİ BEN YAPAMAM?

Türkiye'de kadın tarihi bakımından önemli işler başarmış ünlüleri anlatan bir kitap: *Türkiye'nin ilkleri başaran kadınları, Kim Demiş ki Ben Yapamam?*, Köstebek Yayınları tarafından 2017 yılında basılmış. Kitapta hepimizin yakından tanıdığı kadınlar, biraz bildiğimizden biraz farklı bir şekilde ele alınıyor. Adile Naşit'ten Duygu Asena'ya, Füreye Koral'dan Lale Orta'ya müzik, edebiyat, resim, bilim, tiyatro, sinema, arkeoloji, siyaset, tarih gibi pek çok alanda, kimisi eski dönemde yaşamış, kimisi hayatta olan, isimlerini tarihe yazdıran 41 kadın, farklı kadınların kaleme aldığı hikâyelerle ele alınıyor, başarılı çizerlerin görselleriyle gözümüzün önünde canlanıyor adeta.

Kitapta öyküleri yer alan kadınlar: Adile Naşit, Afet İnan, Afife Jale, Aysel Gürel, Azra Erhan, Behice Boran, Bilge Olgaç, Büşra Ün, Canan Dağdeviren, Dilhan Eryurt, Duygu Asena, Fatma Aliye Topuz, Füreye Koral, Füzuran, Füsün Akatlı, Gülten Akın, Halet Çambel, Halide Edip Adivar, İdil Biret, Jale İnan, Lale Orta, Latife Uşşaki, Leyla Erbil, Leyla Gencer, Mihri Müşfik, Muazzez İlmiye Çığ, Fatma Refet Angın, Remziye Hisar, Sabire Aydemir, Safiye Ali, Samiye Cahid Morkaya, Selma Rıza Feraceli, Sevgi Soysal, Süreyya Ağaoğlu, Şebnem Ferah ve Volvox, Şirin Tekeli, Türkan Saylan, Türkan Şoray, Yasemin Dalkılıç, Yıldız Kenter, Zeynep Hanım.

"Türkiye'nin ilkleri başaran kadınları"

KİM DEMİŞ Kİ

BEN YAPAMAM

KÖSTEBEK YAYINLARI / 2017

Okuma Köşesi'nin bu sayıdaki okuyan kadın tablosu:
Okuyan Kadın, 1903
Laura Muntz Lyall (1860 - 1930)

CANAN DAĞDEVİREN
Biliminsanı

FATMA REFET ANGIN
Öğretmen

BÜŞRA ÜN
Tennisçi

Yenilikçilikleriyle, icatlarıyla ve açtıkları
çıgırlarla tarihi değiştiren 25 kadın:

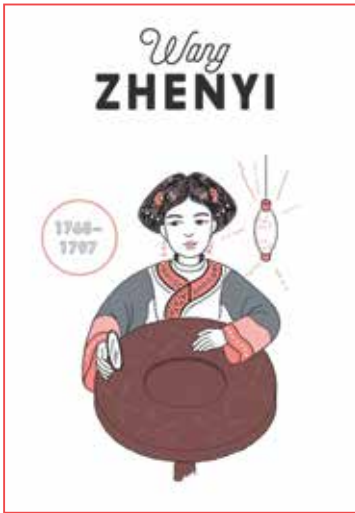
HARİKA KADINLAR

Yenilikleriyle, İcatlarıyla ve Açtıkları Çıgırlarla Tarihi Değiştiren 25 Kadın, HARİKA KADINLAR adlı kitap, yazar ve televizyoncu Sam Maggs tarafından İngilizce yazılan WONDER WOMEN kitabından birebir Türkçeleştirilerek hazırlandı. Çizimlerini Sophia Foster-Dimino'nun yaptığı Harika Kadınlar, bilim kadınları, tıptaki kadınlar, casus kadınlar, yenilikçi kadınlar, maceracı kadınlar başlıkları altında ele alınan beş bölümden oluşuyor.

Kadınların belli alanlarda dışlanmasına ve erkeklere oranla daha az yer almalarına vurgu yapılan giriş bölümünde, günümüzde çok yaygın olan STEM (bilim, teknoloji, mühendislik, matematik) alanlarında artık dışlanma korkusuna son vermenin vaktinin geldiği de belirtiliyor. Giriş bölümünde, yazar, kitabın, kadın hikayelerini dünyaya duyurmayı amaçladığını hatırlatarak "korkusuz kadınların tarihine yapılan yolculukta kendisine eşlik etmemizi istiyor. Ve ekliyor "Bunların, dünyamızın tarihindeki inanılmaz kadınların yalnızca birkaçı olduğunu unutmayın. Onlara benzer çok kadın var ve yenileri yetişecek. Aslında, ne diyeceğim, biliyor musunuz: Sıradaki sizsiniz."

Yenilikçilikleriyle, İcatlarıyla
ve Açtıkları Çıgırlarla Tarihi
Değiştiren 25 Kadın
HARİKA KADINLAR
Yazar: Sam MAGGS
Çizer: Sophia FOSTER-DIMINO
BUTİK YAYINCILIK / 2016

WANG ZHENYI

Çinli astronom, matematikçi ve şair
1768-1797

LISE MEITNER

Avusturyalı nükleer fizikçi
1878-1968

JACQUELINE FELICE DE ALMANIA

İtalyan hekim
Aktif dönem: 1322 civarı

Türkiye'nin ilk Kadın Taekwondo Avrupa Şampiyonu Nurten Yalçinkaya Saraçoğlu:

Spor benim için yaşam biçimi

Türkiye'de henüz pek çok spor dalında kadınların varlığının bile yadırgandığı bir dönemde, Nurten Yalçinkaya Saraçoğlu "erkek sporu" olarak görülen Taekwondo'ya gönül verdi. Üniversite ikinci sınıf öğrencisiyken, Avrupa Taekwondo Şampiyonu oldu. Nurten Hanım, sadece Taekwondo'da değil, bütün dallarda da ilk kadın Avrupa şampiyonu ünvanına sahip. Onun bu başarısından sonra kadınların ilgisi artmış Taekwondo'ya. Kendisiyle Taekwondo geçmişi, günümüzde kadın ve sporcu olmak ve sporun kadın hayatındaki önemi üzerine çok anlamlı bir söyleşi gerçekleştirdik.

Söyleşi: Selgin Zırhlı Kaplan

Nurten Yalçinkaya Saraçoğlu, Türkiye'nin ilk kadın Avrupa Taekwondo (Tekvando) şampiyonu. Türkiye'de Taekwondo'nun gelişimi konusunda büyük emeği olan, Türkiye'deki pek çok Taekwondo antrenörünü ve şampiyonunu yetiştirmiş olan abisi Galip Yalçinkaya'nın peşine takılarak gitmeye başladığı antrenmanlar, bir süre sonra, yeteneğinin keşfedilmesi üzerine Taekwondo'yla ciddi olarak ilgilenmeye başlamasına sebep olmuş.

Üniversite ikinci sınıf öğrencisiyken Avrupa şampiyonasına katılarak altın madalya almış. Çok yoğun ve yıllar süren çalışmasının sonucu olduğunu belirtiyor bu başarısının. Ardından pek çok ulusal ve uluslararası yarışmada birincilik ve ikincilikleri var Nurten Hanım'ın.

Üniversite eğitimini de spor üzerine yapmış. Aletli jimnastik üzerine aldığı eğitim, onun geleceğini de belirlemiş, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde bir dönem öğretim görevlisi olarak çalışmış. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde (YTÜ) eğitimlik

yapmış. Şimdilerde liseli kız öğrencilerini jimnastik yarışmalarına hazırlıyor, bir ilkokulda beden eğitimi öğretmenliği yapıyor ve buna ek olarak bir fizyotip merkezinde her yaşta insana reformer aletleriyle fizik tedavi yaptırıyor.

Kendini bütünüyle spora veren ve birçok alanında faaliyet gösteren Nurten Hanım, sporun kendisi için bir yaşam biçimi olduğunu belirtiyor. Spor yapan kadınların her zaman özgüvenli olduğunu da ekliyor: "Sporla uğraşıyorsanız, daha canlı, daha özgüvenli, daha dikkatli oluyorsunuz" diyor. Ayrıntıları kendisinden dinleyelim.

Merhaba, Nurten Saraçoğlu kimdir, kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

Adım Nurten Saraçoğlu, önceden Yalçinkaya'ydı. Evliyim, iki çocuğum var. İşıl adında bir kızım, Ramazan adında bir oğlum var. Kızım 23 yaşında, oğlum 18 yaşında. Kızım bilgisayar mühendisliğinden mezun oldu, oğlum üniversite sınavlarına hazırlanıyor. Eşim matematik öğretmeni, ama kendi işi var, şu anda öğretmenlik yapmıyor.

Nerede yaşıyorsunuz?

Mersin'de yaşıyorum, yazları oradayım, kışları İstanbul'dayım. İşim gereği genellikle Mersin'deyim.

Taekwondo'yla tanışmanız nasıl oldu? Kaç yıl devam ettiniz?

Taekwondo'ya çok küçük yaşta, abim Galip Yalçinkaya sayesinde başladım. Onun antrenörlük yaptığı dönemde arkasına takılıp gidiyordum ben de. Sonra benim yeteneğimi keşfettikten sonra üzerime düştü. Sonra müsabıklik istedim, bunda Galip hocanın çok büyük etkisi var. Hem öz abim, hem de antrenörüm oldu.

Kimlerle çalıştınız, başka kadın Taekwondocular da var mıydı?

Galip abim hem benim hem de Tennur Yerlisu, Metin Şahin, Ali Şahin, Cengiz Yağız gibi çok ünlü sporcunun da antrenörüydü. Dünyada iz yapmış bütün sporcuların antrenörüydü. Bu konuda iki kitap çıkarttı, üçüncü kitabını yazıyor. Dünyanın en güçlü spor adamıyla birlikte olduğum için ben de dünyanın en güçlü spor kadını oldum.

Nurten Yalçinkaya Saraçoğlu, Taekwondo antrenmanlarından birinde

Eğitiminiz de sporla ilgiliydi yanlış hatırlamıyorsam...

Liseyi 50. Yıl Tarhan Lisesi'nde okudum, üniversiteyi Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'nde okudum. İhtisas alanım aletli jimnastik ve ritmik jimnastik. Özel hayatımda Taekwondo'ya devam ettim, abimin spor salonunda çalıştık. Ayrıca İstanbul Teknik Üniversitesi'nde bir dönem öğretim görevlisi olarak çalıştım. İlk görevimdi. Daha sonra Yıldız Teknik Üniversitesi'nde çalıştım. Şu anda da beden eğitimi öğretmenliği ve ayrıca fizyoterapi merkezinde reformer pilates eğitmenliği yapıyorum, ihtisas alanımda çalışıyorum. Abimin spor salonunda da yıllar önce hem sporculuk yaptım, hem antrenörlük yaptım küçük yaşta.

Taekwondo'ya başlamaya karar verdiğinizde ailenizin tepkisi nasıl oldu?

Çok büyük bir destek gördüm, herkes tam destek verdi.

Taekwondo'ya başladığınız dönemde, toplumun ve kadınların yaklaşımı nasıldı?

Biz zaten, Avrupa şampiyonasına katılan ilk kadın sporcularız.* Ben de ilk şampiyon kadın sporcuym. İlk ben olduğum için o ünvanı aldım, gün ve saat farkı olsa da. Literatüre de o şekilde geçti. Bu spora başladığımda, ilk başta yadırgayanlar oldu elbette. Ama biz şampiyon olduktan sonra, bu işi yapıp adımızı duyurduktan sonra çoğu aile kız çocuklarını göndermeye başladı. Ben, kız çocuklarının önünü açtığımızı düşünüyorum. Şimdiki şampiyonluklarda çok büyük fonksiyonumuz olduğuna da inanıyorum. Federasyon çok güzel bir tanıtım yaptı. Kız sporcular arasında gerçekten Türkiye'de Avrupa çapında, dünya ve olimpiyatlarda sayısız şampiyon çıkardık. Onların da yolunu açmış oldum. Federasyon başkanı da bunu dile getirmişti: "Sen İtalya'da meşaleyi yaktın, arkasından diğerleri de yetiştiler" diye.

Sizin şampiyonluğunuzdan sonra herkes kızını göndermeye başladı yani...

Tabii ki, hatta diğer dallarda da başladı. Atletizmde ve diğer birçok sporda kadınlar benden sonra şampiyon oldular. Ben

1982 Roma'da yapılan Avrupa Taekwondo Şampiyonası'nda altın madalyayı alırken

bütün branşlarda da ilk Avrupa şampiyonu ünvanına sahibim. Diğer branşlarda da benden sonra çıktı, ilk benim.

Şampiyonluğunuza gelelim isterseniz, nasıl bir hazırlık süreci oldu, biraz o dönemden söz eder misiniz?

Antrenörüm abim Galip Yalçinkaya'ydı. Biz çocukluğumuzdan beri bu işin içindeydik. Hedefim Avrupa şampiyonluğuydu, abim beni buna inandırmıştı. Ama şampiyonaya gelişigüzel hazırlanmadık. Yıllık, aylık ve haftalık programlarla bilimsel olarak hazırlandık. Sürat ve devamlılık çalışması, refleks çalışması, reaksiyon çalışması, kondisyon çalışması, teknik, taktik çalışması, yani bu işe antrenman bilgisiyle hazırlandık. Anatomi, fizyoloji, hareket bilgisiyle hazırlandık. Belki Türkiye şampiyonu olursunuz eski usülle, ama Avrupa şampiyonası için bilimsel çalışmak gerekiyor. Beslenmemizden yaşam şeklimize, antrenman bilgisinden her şeye bilinçli çalıştık. Tabii ki yetenek de çok büyük fonksiyon. Yetenek, zekâ, kondisyon, çabukluk, hırs, istek, motivasyon, hepsi bir bütün olduğu zaman Avrupa şampiyonluğu oluyor.

Ne kadar sürdü çalışmanız?

Çocukluğumdan beri, uzun süre diyelim. Mutlaka altyapı olması lazım, bir onbeş yıl hazırlanmışımdır mutlaka, ama çocukluğumdan olduğu için ben spor bölümünde üniversite ikinci sınıfta öğrenciyken şampiyon oldum. Artı uzun süre şampiyonluk-

* Nurten Yalçinkaya Saraçoğlu'nun 52 kiloda altın madalya aldığı Avrupa şampiyonasında (1982, Roma) kendisinden sonra yarışan Tennur Yerlisu da 44 kilo kategorisinde altın madalya almıştır.

ları koruduk, bir beş altı yıl bilfiil, aktif olarak uluslararası ve Avrupa şampiyonalara katıldım. Gerçekten güzel başarılarla imza attım.

Başarılarınızdan söz edelim o halde. Hangi ödüllerinizi var, aldığınız dereceler neler?

İlk şampiyonluğumu Avrupa'da 1982 yılında aldım. Aynı yıl Sedat Simavi Vakfı'ndan bir ödül aldım. 1987 yılına kadar uluslararası alanda hep birinciliklerim ve ikinciliklerim oldu. Daha çok birinciliklerim var, çünkü ikinci olduğum zaman üzülüyordum. Şimdi düşünüyorum boşuna üzülüşüm çünkü ikincilik de büyük başarıymış, şimdi anlıyorum. O kadar hırslıydım ki, ikinciliği derece olarak kabul etmiyordum.

Nurten hanım, abisi Galip Yalçinkaya ile antrenman sırasında

Abi kardeş yıllar sonra da Taekwondo derslerinde buluşmaya devam ediyorlar

Belçika Açık Turnuvası, 1984'te oldu. 1986'da İzmir ETU kupası gibi pek çok uluslararası yarışmada da birincilik ve ikinciliklerim oldu... Almanya'da oldu, Avusturya'da oldu... Esas olarak Avrupa şampiyonluğu ve uluslararası şampiyonalarda pek çok ödül aldım.

İçimde ukde kalan tek bir şey var, paylaşmak istiyorum. Dünya şampiyonasına çok iyi çalıştığım halde katılamadım. Çok istekli, azimli ve çok disiplinli çalıştım. Benim en büyük idealim gerçekleşecekti: Dünya şampiyonu olup bir kez daha İstiklal marşını dinlemek. Bir sporcunun yaşamak ve yaşatmak istediği bu manevi duygu, maalesef hakkım olmasına rağmen elimden alındı.

Dünya şampiyonasına hazırlık amacıyla İzmir'de Avrupa Kupası Şampiyonası oldu. Orada mükemmel maçlar yaptım. Finalde dünya ikincisini yendim. Formumun zirvesindeydim. Ancak dünya şampiyonası seçmelerinde maçları almama rağmen sürekli tekrarlanıyordu. Sonunda 'o kişi de ev alsın' diye çirkin teklifle karşıma çıkıldı. Niyetleri, rakibimi şampiyonaya götürmekmiş. Ben hiç bir zaman bu sporu maddiyat için yapmadım. Maneviyat ve İstiklal marşını dinlemek benim için en büyük zenginlik oldu. Bunu dile getirip kampı terk ettim.

Bu haksızlık maalesef benim yarışmacılığımı, sporculuk hayatımı bitirdi. Bunu yapanlar bu vebali nasıl ödeyecekler bilemiyorum. Türkiye bir dünya şampiyonluğunu kaybetti çünkü benim yendiğim Hollandalı sporcu, dünya ikincisi oldu. Dönüşte, "sen gitseydin dünya şampiyonu olurdu" denildi. Hak çok önemli sporda. Adaletli olmak sporun ana temeli olmalı. Halen içimde ukdedir.

Peki hiç kadın olduğunuz için bir olumsuzlukla karşılaştınız mı?

Kadın olmamın hiçbir dezavantajını yaşamadım, tersine avantajı oldu. Şöyle anlatayım, kadın sporcu olarak azınlıktaydık, hep birkaç kişi olduk. Hep pozitif ayrımcılık uygulandı bize. Hep el üstünde tutulduk, abimin de bunda çok katkısı oldu, bir şey kırıldığı zaman erkekler süpürdü örneğin, bize yaptırmazdı.

Kaç kadın vardı o dönem Taekwondo yapan?

Yarışmalar olduğunda bizim salonda epey kadın oluyordu. Tennur, ben, kardeşi...

Taekwondo'yla uğraştığınız için kendinizi daha farklı, daha güçlü hissediyor musunuz? Bir kadın için fark yaratıyor mu sizce sporla uğraşmak?

Taekwondo'yu diğer sporlar gibi düşünüyorum, basketbolda, voleybolda sayı almak gibi bir şey benim için. Ama şu da var, Taekwondo kaslarımızı çok güçlendiriyor, sizi güçlü kılıyor, esnek kılıyor, tabii ki yaşitlarımıza göre şimdi de çok farklıyız, o zaman da çok farklıydık. Bütün kadınlara tavsiyem zaten belli bir yaştan sonra spor yapmaları. Kemik erimesi, kas erimesi, kas gücü zayıflığı, osteoporoz gibi hastalıklara karşı sağlıklı kılıyor sizi. Yaşınız ne olursa olsun genç oluyorsunuz. Genç gibi yaşıyorsunuz, kaslarınız güçlü oluyor, esnekliğiniz var, yorgunluk hissetmiyorsunuz. Dingin ve güzel yaşıyorsunuz, estetik oluyorsunuz ayrıca...

Bütün kadınlara tavsiyem belli bir yaştan sonra mutlaka spor yapsınlar.

Taekwondo'yla aranız nasıl?

Taekwondo'dan çok step, aerobikle uğraşıyorum. Okulda öğrenci gruplarım üst üste Mersin birinciliği aldılar. Step, aerobik ve jimnasik öğrenci gruplarım var. Yaz döneminde de Taekwondo çalışmaya devam ediyorum, hobi olarak, hâlâ kopmuş değilim yani.

Şu aralar nelerle uğraşıyorsunuz?

Şu anda Mersin'de Evliya Çelebi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde beden eğitimi öğretmenliği yapıyorum, jimnastikte yarışmacı sporcular yetiştiriyorum. Ayrıca fizyotip merkezinde ihtisas alanım olan aletli jimnastiğin alt dalı reformer ve pilates çalıştırıyorum. Ayrıca tıbbi pilates, tıbbi jimnastik, aerobik gibi dallarda çalışıyorum. Yine kendi ihtisas alanım. İnsanlara sağlık kazandırıyoruz, güzellik kazandırıyoruz, fitlik kazandırıyoruz, duruş bozukluklarını, sakatlıkları tedavi ediyoruz.

Taekwondo'yu spor olarak düşünüyor muydunuz, kadınlara önerir misiniz?

Elbette bütün sporları öneririm, bütün sporlar çok güzel, tenis çok güzel, voleybol, basketbol güzel, ama ferdi yapılan Taekwondo, bütün kas gruplarını çalıştırıyor. Diğer sporlarda belirli kas grupları çalışıyor, voleybolda omuz-kol, yüzmede omuz-kol, teniste kol vs. ama Taekwondo'da bütün kaslar, güçlü kaslar, esnek kaslar, denge, esneklik, sinir-kas koordinasyonu, zihinsel çalışma söz konusu, satranç oyunu gibi ayrıca. Savunma sistemleri, uyum sistemleri, bildiğiniz satranç oyunu gibi zekâyı da geliştiren bir spor. Hiçbir spor Taekwondo gibi zor ve güzel olamaz herhalde. Benim için zor değil, ama yarışmacılık için birçok vasıf gerektiriyor, hobi olarak ama herkes yapabilir.

Genel olarak dövüş sporu olarak düşünülür Taekwondo değil mi?

Şimdi Poomse yarışmaları çıktı artık Taekwondo'da biliyorsunuz, dans gibi, Poomse müsabakaları yapılıyor. Kendi başınıza yapıyorsunuz, puanlama sistemi var. Ritmik jimnastik ya da aletli jimnastik gibi.

Puanlama sistemi ritmik jimnastiğe çok benziyor. Poomse'de kızların yürüyüşü, başın dönüşü vs. çok önemli, ritmik jimnastikte puan verilen herşey Poomse'de de veriliyor. Teknik, hepsinin değerlendirilmesi çok benziyor.

İlla ki dövüşülmesi gerekmiyor yani...

Evet, ama dövüşmek de çok güzel. Tabii Poomse de öyle...

Savunma açısından önerir misiniz Taekwondo'yu kadınlara? Türkiye'de kadınların durumunu düşünürsek...

Tabii, endine güven kazandırır. Taekwondo yapan kadınlar kendini savunmayı iyi bilir, güçlü bir kas grubu vardır. Teknik olarak zaten İlba-Daeryon (İlbederyon) hareketlerimiz var, onda kendini savunma sistemi var. Kapkaççılara karşı, tacizcilere karşı, her türlü tehlikeye karşı kullanılabilir.

Sporun özgüveni arttırdığı konusunda ne düşünüyorsunuz?

Sporcu olan herkeste oluyor özgüven. Taekwondocularda biraz daha fazladır.

Duruşunuz, yürüyüşünüz, dikkatiniz, refleksleriniz gelişir. Hiçbir zaman skolyoz da olmazsınız ayrıca.

Hiçbir spor Taekwondo gibi zor ve güzel olamaz herhalde.

Aile hayatıyla sporun birlikte yürütülmesi hep mesele olur. Sizde nasıl işler

Sporculuk yaparken bekârdım.

Şimdi antrenörlük yapıyorum evli olarak. İyi gidiyor. Çocuklarımı çoğu zaman tek başıma büyüttüm, yardımcıları vardı. Kolay olmadı elbette. Ama mücadeleci ruhum sayesinde ikisini de çok güzel büyüttüm. Şimdi çocuklarım da büyüdü. Antrenörlüğü çok rahat yapıyorum. Mesleki kariyerimi de çok rahat yapıyorum. Çok da severek yapıyorum, herhalde mesleğine aşık olanlardan birisi de benim. Bunu öğrencilerim de hissediyor zaten. "Hocam siz mesleğinize aşkınsınız" diyorlar.

Hangi yaş grubuyla çalışıyorsunuz?

Her yaş grubundan var. Yediden yetmişe. Daha doğrusu üçten yetmişe, eskiden yediden başlıyorduk. Üç yaşından yetmiş yaşına var. Kişiyeye göre gruplar oluyor.

Ailede sizden başka spor yapan var mı?

Bir abim antrenör, diğeri judocu... Hepimizi Galip abim başlattı. Ayrıca ablam judocu, o da Kayseri'de judo yapan ilk kadın sporcu. Geçenlerde plaket aldı. Fatma Yalçınkaya Tokdemir. Emekli öğretmen. Eğitim öğretime de çok büyük katkısı olan birisi... Altı kardeşiz, hepimiz de sporcu olduk.

Eşiniz ve çocuklarınızda var mı spora ilgi?

Eşimin sporla ilgisi yok ama sporcuları her zaman destekler. Hareketli bir mesleği var, sürekli yüzmüş, şimdi de yüzmeyi çok seviyor. Kızım Taekwondo yapıyor, voleybol, tenis, atletizm, bütün sporları yaptı. Oğlum da Taekwondo yaptı, eskrim milli oldu o da, daha sonra bırakmak istedi, şimdi dart oynuyor. Dart'ta Mersin birincisi oldular takım olarak. ■

TAEKWONDO SÖZLÜĞÜ:

TAEKWONDO NEDİR?

Kore kökenli bir spor olan, ülkemizde de 1960'lı yıllardan sonra yaygınlaşan Taekwondo, Korece üç kelimeden oluşuyor: "Yıldızlara ve gökyüzüne ulaşan ayaklar" anlamına gelen TAE, "El Vuruşu" anlamına gelen KWON ve "yol, metod, gerçek" anlamına gelen, adaletin yolu, erdemlere giden yol anlamında kullanılan DO. Kısaca Taekwondo, "el ve ayakları en iyi kullanma sanatı, yolu" olarak literatüre geçmiştir.

POOMSE NEDİR?

Taekwondodaki temel hareketlerin uyumlu bir şekilde anlatımı, Taekwondo felsefesi ve etiğinin kompozisyon şeklinde ifade edilmesidir.

İLBO-DAERYON NEDİR?

Taekwondo'da yakın dövüş tekniklerine, kendini korumaya yönelik el ve ayak koordinasyonu gerektiren savunma hareketlerine verilen ad.

Kadınların Sendikalarda Güçlendirilmesine Yönelik Öneriler

Doç. Dr. Betül Urhan

Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü

Yeni liberal ekonomi, sosyal ve siyasal politikalar sendikaların son derece zorlu bir iklimde faaliyetlerini yürütmelerine neden olmaktadır. Bu iklim sendikal hareketin gücünü ve "sosyal model" in direklerinden biri olma statüsünü geriletıyor. Türkiye gibi sendikal hareketin zaten böyle bir statüye ve güce erişemediği ülkelerde sendikaların bir var olma mücadelesi içinde kalmalarına neden oluyor. Bununla birlikte, sendikaların etkinliklerini artırmaları, bunu yeniden kazanmaları ve varlıklarını koruyabilmeleri için bu iklimin dönüşmesini bekleyemeyecekleri düşüncesi yaygın şekilde kabul görüyor. Bu nedenle sendikaların mevcut yapı ve anlayışlarının makro düzeyde meydana gelen değişimlere yanıt verememesi sorgulanmaya ve tartışılmaya başlandı. Bu tartışmalar esnasında son otuz yıldır üye yoğunluğu düşen, geleneksel örgütlenme tabanı eriyen sendikaların kimin, hangi çıkarlarını, nasıl temsil ettiğine ilişkin sorular gündeme taşındı.

Sendikal "çıkarların" tanımı, genellikle sınıf içindeki güç dağılımını yansıtır. Başka bir ifade ile sendikalar tarafından sınıfın çıkarı olarak sunulanlar, görece avantajlı durumdaki kesimlerin çıkarlarının temsilinden ibaret kalmaktadır. Tarihsel deneyimler, örgütlenme ve eylemin, güvenceli işkollarında görece vasıflı, beyaz erkek ve tam gün çalışan işçileri öne çıkardığını, ancak bu eğilimin zaman zaman kısmen aşılabildiğini göstermiştir. Gerçekte sendikalar seçmeci bir tutumla bazı işçi gruplarına ve bunların çıkarlarına yönelmektedir. Emek piyasasında ve işyerinde ikincil ve zayıf konumda bulunan kadınların çıkarlarının sendikalarda yetersiz temsil edilmesi, sınıfsal güç dağılımının erkeklerin lehine gerçekleşmesinin önemli bir nedenini oluşturur.

İstihdamı giderek artan, üyelik oranları daha düşük olan kadınların sorunlarının toplu pazarlık gündemlerinin içinde genellikle yer almaması feminist araştırmacıların ve kadın işçilerin dikkatini ve eleştirilerini sendikal yapılara yönlendirmiştir. Çünkü toplumsal cinsiyet ayrımının, biçim ve derece olarak epey farklı varyasyonları bulunmasına rağmen, erkeklerin neredeyse her zaman sendikal iktidarın en üst pozisyonlarında yer alıyor olmaları, kadınların ise sendika içi güç ve temsil yapılarında ya hiç ya da yetersiz temsil edilmeleri sadece piyasa dinamikleri ile açıklanabilecek bir durum değildir. Sendika-kadın arasında görülen sorunlu ilişkinin açıklanmasında, toplumsal ilişkilerin de önemli bir açıklayıcısı olan toplumsal cinsiyetin dâhil edilmesi gerekir.

Bu derginin geçmiş sayılarında sendikaların kadınlarla sorunlu ilişkisinin nedenlerine ilişkin değerlendirmelerde bulunduğuk. Bu yazımızda, söz konusu ilişkide görülen sorunlar karşısında sendikal deneyimler ve gözlemlerden yola çıkarak geliştirilen ve öne çıkan bazı yöntem ve önerilere yer vermeye çalışacağız.

Örgütlenmede Toplumsal Cinsiyet Duyarlılığı

Sendikal örgütler, toplu pazarlık, eğitim, örgütlenme gibi temel faaliyetlerini planlarken cinsiyetlendirme yolunu tercih etmeyip "cinsiyet körü" bir yaklaşımı benimsemektedirler. Bu anlayış, toplumsal cinsiyet rollerini görmemekte, kadınların ve erkeklerin aynı olanaklara ve fırsatlara sahip olduğu varsayımı üzerinden hareket etmektedir. Bu yönüyle sendikal politikalar eşitsizlikleri ortadan kaldıran değil, onları perdeleyen bir işlev görmektedir.

Bu nedenle sendikalar her şeyden önce bildiklerini ve rutinlerini değiştirmek durumundadırlar. Kadın işçilerin örgütlenmesi, işçi sınıfının bütünlüklü mücadelesine bağlıdır. Ancak kadın işçi hareketinin özel talepleri, belirleyeceği stratejileri ve bu alandaki çalışmalarını sendikal hareketin gelişmesine ve güçlenmesine katkıda bulunacaktır. Bunun için erkek egemen sendikaların, cinsiyet ayrımı gözetmeyen bir işgücü piyasasının ve örgütlenmesinin sendikalara sağladığı yararların bilincine varmaları gerekmektedir.

Bunu sağlayabilmek, geleneksel sendikal yapıların ve erkek egemen kültürünün değişmesine bağlıdır. Sendikal hareket içinde kadın gruplarının güçlenerek kadın sorunlarının görünürlüğünü sağlamalarına yönelik mücadeleleri, bu değişimin dinamiğini oluşturur. Sendikal hareket içinde böylesi bir talep dile getirilmediği ve bu talebi gerçekleştirmek için mücadele yürütülmediği sürece, mevcut sendikal yapı ve kültürün değişmesini beklemekse hayalcilik olur. Bu nedenle sendikanın kadın politikası, belli sürelerde yapılan kurultaylarda veya genel kurullarda kadın üye ve temsilcilerin tartışarak oluşturdukları ilkeler üzerinden oluşturulmalıdır.

Tüzükler Cinsiyet Eşitliği Açısından Gözden Geçirilmeli

Sendikaların tüzüklerinde rastlanan cinsiyetçi dil ayıklanmalıdır. Tüzük ve yönetmelikler yeniden gözden geçirilerek toplumsal cinsiyet eşitliğine ve kadın sorunlarına duyarlı bir şekilde, yeniden yazılmalıdır. Tüzüklerinde sendikaların amaç ve hedefleri arasında, cinsiyet eşitliğine dayalı demokrasinin inşası yer almalıdır. Bu hedef ve amacın inşası için evde ve çalışma hayatının her alanında, örgütlü oldukları işyerlerinde, sendikaların iç işleyişlerinde, sendika yönetimlerinde, sendikal faaliyetlerde ve toplu sözleşmelerde kadın erkek eşitliğinin esas alınacağı ve bunları gerçekleştirmek için gereğinin yapılacağı taahhüt edilmelidir.

Konfederasyon ve sendikalarda, sendikanın her organında, tüm karar mekanizmalarında, her toplantı, sempozyum, kurul, genel kurul, çalışma grubu ve delege seçimlerinde

kadınların temsil edilmesinin sağlanması ve güvence altına alınması gerekmektedir. Bu nedenle kota, nispi temsil gibi uygulamaların özellikle kadın-erkek sendikacılar tarafından önemsiz bir mesele olarak kabul edilememesi gerekmektedir.

Temsil ve Yönetim'de Kadınların Önü Açılmalı

Özellikle işyerlerinde erkek temsilcilerin yanında ayrıca bir kadın temsilcinin yer alması, işyerlerinde şikâyetlerin çözümlendiği yer olan disiplin kurullarında mutlaka kadınların yer almasının sağlanması önemlidir.

Sendikanın şube yönetimlerinde yer alan kadınların "amatör" statüsünün, pozitif ayrımcı bir uygulama ile "profesyonel" bir statüye dönüştürülmesi gerekmektedir. Böylece, bu kademedeki yer alan kadınların ev-işyeri-sendika şeklinde formüle edebileceğimiz üçlü iş yükü hafifletilmiş ve yerel düzeydeki sendikal faaliyetlere daha fazla zaman ayırması sağlanmış olur.

Kadınların Örgütlenmesi için Kadın Uzmanlar

Geleneksel sendikal örgütlenme anlayışı kadın işçilere ulaşma konusunda yetersiz kalmaktadır. Çünkü bu anlayış işyeri ile sınırlıdır. Bu anlayışın yerini, kadını işyeri, ev ve mahalle bağlantıları içinde kavrayabilen, işyeri ve işkollarındaki farklılıkları dikkate alan bir anlayışa bırakılmalıdır. Bu bağlamda örgütlenme yöntem, taktik ve formülü, kadın işçilere göre farklılaştırılmalıdır. Fiili örgütlenme sırasında aktif kadınlarla kurulan ilişki, uzun süreli, kurumsal ve sen-

dikal stratejinin bir parçası olma niteliğine kavuşturulmalıdır. Bu aynı zamanda mali yetersizlik ve personel sıkıntısı yaşayan sendikaların, bu sıkıntılara katlanmadan, hedeflerini gerçekleştirmede üye desteği kazanmalarının etkili bir yoldur. Ayrıca yeterli sayıda kadın örgütlenme uzmanı istihdam edilmelidir. Uzmanların tecrübelerini aktarabildiği sendikaya uygun mekanizmalar yoluyla yeni uzmanların yetişmesi sağlanmalıdır.

Kadın Yapıları Tüzükle Güvence Altına Alınmalı

Sendikayı ve sendikal hareketi de güçlendirecek olan sendika içi kadın yapılarının mutlaka oluşturulması, tüzük ile güvence altına alınarak sürekliliğinin sağlanması ve kurumsallaştırılması gerekmektedir. Komisyon üyelerinin kimlerden oluşacağı, nasıl belirleneceği, çalışma usul ve esasları, kararlarının niteliği, örgütlenme şeması, örgüt içindeki yeri ve diğer birimlerle ilişkisi, sorumluluk alanları, denetimi ve bütçesi gibi temel kuralları gösterecek bir kurallar belgesinin-yönetmeliğinin oluşturulması gerekmektedir. Özellikle temsil niteliğine sahip taban komitelerine ayrıca önem verilmelidir. Çünkü kadın işçilerin örgütlenme faaliyetlerini sahiplenmesi ve demokratik bir örgütün parçası oldukları duygusunu geliştirmesi, ancak bu komiteler aracılığı ile mümkün olabilir. Sendikalarda oluşturulacak kadın komisyonlarının, çalışan uzmanların yönettiği, merkezi bir oluşum olmaktan çıkarılması gerekmektedir. Bu nedenle bu yapıların işyeri, şube, bölge ve merkezi düzeyleri içine alan bir örgütlenme şeklinde yapılması önemlidir. Sendikanın kurucu hedefleri, kuralları ve politikalarıyla uyumlu çalışması gereken kadın yapıları, sendikal politika ve stratejinin asli bileşenlerinden birisi olarak kabul edilmelidir. Bu, kadın sorunları ve yapılarının sendika içinde marjinalleştirilmeleri açısından hayati bir öneme sahiptir.

Kadın Yapılarına Ayrı Bütçe

Kadın yapılarının, sendika öncelikleri ve amaçlarına uygun olması için, her seviyede çalışmalarının raporlanması ve sendika yönetiminin düzenli gözden geçirmeleri gibi süreçler işletilmelidir. Merkezi düzeyden şubelere doğru etkin bir bilgi akışının sağlanması, sendikanın öncelikleri ve hedeflerinin tabana nüfuz etmesinin en etkin yöntemidir. Bu yöntemle, merkezi düzeydeki komisyonlara, yerelden en güncel bilgilerin ulaşması kısa sürede gerçekleşmiş olur. Söz konusu yapılara teknik, idari, bilgi, yayın ve eğitim desteğinin verilmesi gerekmektedir. Denetime açık, kendi inisiyatiflerinde kullanabilecekleri ayrı bir bütçenin oluşturulması, bu yapıların etkili olabilmeleri açısından zorunludur. Kadın üyelerin özgüvenlerini artıracak, güçlenmelerini sağlayacak, "daha az formel" eğitimlerin yapılması önemlidir. Sendikalarda dil, söylem, fotoğraf ve semboller kadınları görünür kılacak bir açıyla yeniden değerlendirilmelidir.

Sendikadaki kadınlar, işyerlerinde ve sendikalarda uğradıkları ayrımcılığı ve sorunları erkek yöneticilerin farkına varmalarını bekleyemezler. Bu uzun sürebilir. Bu nedenle sendika tüzük değişiklikleri, toplu iş sözleşmelerinde kadınların özgül sorunlarına ilişkin sınırlı da olsa yapılan düzenlemelerin küçümsememesi, görünür kılınması, yaygınlaştırılması son derece önemlidir.

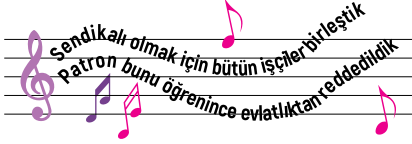
Özellikle Türkiye gibi kadınların güvensizleştirildiği ve evlere çekildiği toplumlarda sendika içindeki ve dışındaki kadın örgütlenmelerinin, dayanışma içinde çalışmaları kadın işçilerin güçlendirilmesi bakımından stratejik bir öneme sahip olduğu söylenmelidir. ■

BİLGEKIZ

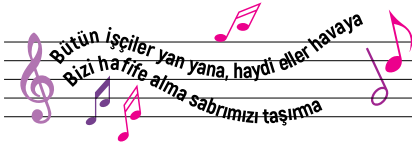
Yazan: Elif Ülker

- Bilge!

- Abla! Abla napiyorsun burada? Flormar'dan mı alışveriş yapıyorsun sen yoksa?

- Sus, suç bastırma! Alışveriş yapıyorum ya ne yapacaktım? Asıl sen ne yapıyorsun buralarda? Kız sen Erik Dalı mı oynuyosun çarşının içinde?

- Valla alırsan o rujları, allıkları evden içeri sokmam haberin olsun. Ya sen biliyor musun oradan alışveriş yapmıyoruz biz. Vallahi bir gören olacak bojkot kırıcı diye adımız çıkacak.

- Niye almıyormuşum mis gibi ruj, allık valla. Bizim Lamia'nın kızları söyledi %70 indirim varmış.

- Sen de koştun geldin?

- Koştum tabii, almışken kızların doğum günlerini de aradan çıkarırım. İnşallah bitmemiştir, hadi oyalama beni.

- Abla Flormar'dan alışveriş yapmıyoruz ya biz hafif bunadın galiba sen. Hatırlat da B12'ne falan baktıralım senin. Tabii hatırlarsan.

- Ay ne yaptı acaba sana bu Flormar? Atını alıp totonu yerde mi koydu? Ne yapmış olabilir? Mis gibi çalışıyorlar içerde işte kızlar falan...

- Tabii sen beni dinleyeceğine 'Gelinim Mutfakta' seyredersen dünyadan haberin olmaz.

- Bilge orda bir kaynana var, hani şu kısa saçlı sahte sarışın. Onu gördükçe benim eski kaynanam aklıma geliyor. Seyredip seyredip söylenip söylenip içimi soğutuyorum.

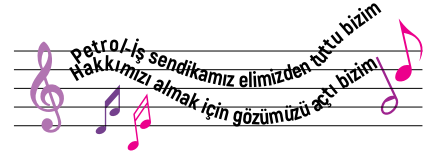
- He abla he yüz sene geçse soğumaz senin o için, sen de bu deve kini oldukça. Boşver şimdi kaynanayı falan da Flormar'da işçiler Mayıs'tan beri direnişte ablacığım, kim ne derse desin kadınlar bu işyerine Sendikayı sokacak başka yolu yok.

- Sen nerden biliyorsun bunları kızım? Herşeyin içinde olacaksın kime çektin sen bilmem ki.

- Bak ablam şurada ki elinde pankart olan kadını gördün mü? Adı Ayşe. Asgari ücretle 11 yıldır fabrikada çalışıyor. Şuradaki Sultan. 9 yıldır çalışıyor, asgari ücretle iki çocuğuna yalnız bakmaya çalışıyor. Yanındaki Hafize 10 yıllık işçi. Mesai bitimi servisten inip 20-25 dakika karanlıklarda eve yürümek zorunda kalıyormuş. Söyleyince demişler ki

'ben de yürüyorum o kadar yürürsün bir şey olmaz'. Sendika olsa böyle at koşturabilir mi hiç?

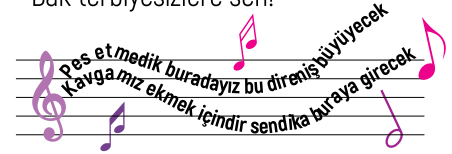

- Bu işveren işçilerin çantalarını arıyormuş biliyor musun mesai bitiminde?

- Nasıl yani, ayıp kızım öyle şey mi olur?

- Olur abla olur. Neler oluyor bir bilsen. Potansiyel hırsız muamelesi yani. Ne ek ödeme var ne mesaii...

- Bak terbiyesizlere sen!

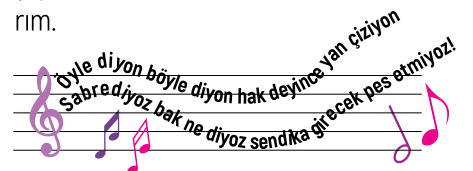
- Yok anam tövbeler olsun almam daha bu rujlardan, rimellerden.

- Bak zaten bu patron milleti var ya öyle laftan falan anlamıyor. Bunların en canını acıtacak şey mallarını almamak.

- Doğru söyledin kız bunların derisi kalın oluyo valla, her biri bir teflon mübarek. Ne söyleden kayıp gidiyor suratından.

- Hem abla bir şey diyicem. Kız bizim allığa, rimele ihtiyacımız mı var allasın. Hem ne demişler 'Flormar değil direniş güzelleştirir'.

- Ay ne güzel demişler öyle. Valla açıl şöyle, bu havalar tam benim havalarım.

BEDEN OLUMLAMA HAREKETİ'NİN TÜRKİYE TEMSİLCİLERİNDEN BERRAK TUNA'YLA SÖYLEŞİ:

"Görünüştünüz değerinizi belirleyemez"

Berrak Tuna, hem dünyada hem Türkiye'de son dönemde yaygın hale gelen ve kadınları belirli beden kalıplarına sokmaya çalışan güzellik anlayışına karşı duruş olarak ortaya çıkan "Beden Olumlama Hareketi"nin (Body Positive Movement) Türkiye'deki temsilcilerinden. Fethiye Kabataş Keskin, Petrol-İş Kadın Dergisi okurları için konunun ayrıntılarını öğrenmek üzere Berrak Tuna'yla görüştü.

Söyleşi: Fethiye Kabataş Keskin

Petrol-İş Kadın adına merhaba, öncelikle beden olumlama nedir açıklar mısınız?

Merhaba, tüm Petrol-İş'li emekçilere selamlar. Beden olumlama, tarih boyunca dayatılmış ve halen dayatılmakta olan ideal beden normları ve bedensel estetik olgularını

inceleyen, bu olguların bedenleri kontrol altında tutmak için nasıl kullanıldığını kültürel olarak yeniden tarihselleştirmeye çalışan, normal, "olması gereken"i, toplumların güzellik ve çirkinlik kurgularını ve bu kavramlara biçilen değeri, kapitalist sistemlerin bedenleri

belirli ideal görünüşler çerçevesinde döngüsel olarak sürekli kurgulayışını sorgulayan sivil bir harekettir.

Amacı nedir bu hareketin?

Ötekileştirilmiş, bedeniyle ilgili endişeleri hayatını zorlaştırmış, görünüşü sebebiyle toplum tarafından yargılanan bireylere güvenli ifade alanları açmaya ve medyada görmediğimiz tüm beden formlarına görünürlük kazandırmaya çalışıyoruz. Kültürel açıdan kusur olarak kodlanan tüm bedensel özellikleri sorgulayıp zaman zaman savunuyoruz. Özetle beden olumlama hareketi, insanlara, cinsiyet kimliği ne olursa olsun (çünkü bu ideallerden herkes nasibini alıyor) bedenleriyle barışabilmeleri için yeni ve farklı bir bakış açısı sağlayan bir düşünce sistemi. Tüm bedenler ilgiye, sevgiye ve bakıma değerlidir, değerlidir.

Tarihsel geçmişi, Türkiye'deki gelişimi nedir bu hareketin?

Köklerine inmek gerekirse, hareket aslında Amerika'da 1960'lı yıllarda yapılan "Şişmanlık Kabul Hareketi" yürüyüşünden

ilham alıyor. Şişman ve obez insanların sağlık haklarından yararlanamaması, doktorların onları hastalıkları ne olursa olsun tedavi etmek istememesi, işyerinde, okulda, kamusal alanda yaşadıkları zorbalıklar yüzünden Central Park'ta toplanıp isyan etmeleri bu hareketin doğuşuna vesile oluyor.

Yıllar içerisinde kadın hareketinin de güçlenmesi ve daha kapsayıcı olması gerektiği kanaatiyle, sadece şişmanların değil, kusurlu kabul edilen tüm bedenlerin yer alabileceği bir hareket ihtiyacı ortaya çıkıyor.

90'larda artan beslenme bozukluğu vakaları, anoreksiya ve bulimia sebepli ölümlerle ise artık dernekleşmeler başlıyor. Aslında uzun süredir Batı'da aktif olan bu hareket yaklaşık 3 sene önce Türkiye'de de konuşulmaya başlandı. Batı'da başlaması bana şaşırtıcı gelmiyor, incelik ideali dediğimiz olgu batıya gidildikçe daha da şiddetleniyor ve bedenler üzerinde daha çok baskı kuruyor.

Günümüzde hareket yalnızca şişmanlık değil, aşırı zayıflık, akne, vitiligo, şarap lekesi, engellilik, kellik, kısalık, uzunluk gibi "normal"in dışında kabul

edilen tüm bedenleri kucaklıyor. Ulaşılmaması bazılarımız için imkânsız olan, toplumdan dışlanma kadar ciddi sonuçlar doğurabilen güzellik normlarını ve bu algıları yaratan düzeni eleştiriyoruz.

Beden olumlama hareketi ne kadar yaygın? Dünyada beden olumlama hareketine katılan ünlüler var mı?

Beden olumlama hareketi son iki senedir çok ses getirdi, çok faydalı olduğuna inanıyorum birçok kişi için. Bu konuda yayın hazırlayan, blog yazan, fikirlerini belirten, şimdiye kadar ifade edemediği sorunlarını hissettiği baskıyı paylaşan birçok insan var.

Her tecrübe çok değerli. Üstünüze yıkılan bir yükten kurtulmak gibi bir his. Artık kadının özgürleşmesinin bir marka değeri, bir sermaye üretim aracı olduğunun farkında olan markalar da bu konudan bahsediyor tabii ki. Hareketin görünürlüğü için oldukça faydalı olmasına rağmen bu reklamların bazılarının hareketle geliştiğini de düşünüyoruz.

Bir marka çıkıp hem "sen sen ol çok güzelsin böyle" derken, bir diğer reklamında hedef kitlesine bacaklarında kıl çıkarsa ve bunu biri görürse çok büyük bir utanma yaşayacağını söylediği reklamlar çekebiliyor. Eskiden kadınları kötü hissettiren pazarlanabilen ürünler, artık ancak kadını güçlendireceği iddiasıyla satılabiliyor, çünkü kadınlar aşağılanmaktan usandı.

Ünlülerden ise özellikle şarkıcılar ve oyuncular zaman zaman bu konuya destek veriyor. Ekran önünde olmanın

baskısı çok ağır olmalı. Sürekli ideal görünmenin bir baskıya dönüştüğü, 36 beden olmanın bile yeterli bulunmadığı, izleyicileri etkileme alanına sahip bir mesleği icra ederken onlardan gelen destek çok değerli oluyor tabii ki. Günümüzde ideal beden ne olduğunu medyadan öğreniyoruz, ne kadar çok çeşitlilik olursa önyargılar o kadar kırılacaktır diye düşünüyorum.

Sağlığa zararlı olduğuna dair iddialar hakkında ne düşünüyorsunuz, uzmanlar ne diyor?

Beden olumlama hareketinde şişmanlık ve şişman bireylerin çevresinde şekillenen önyargılar önemli bir yere sahip.

Şişman bir beden toplumsal olarak kültürel ve ahlaki bağlamda yargılanan, kişiyi kimliğinden sıyrabilecek kadar eleştiri hedefi haline getiren bir olgu. Ağgözlülikle, sakarlıkla, tembellikle, güvenilmezlikle, oburlukla hatta kötücüllükle suçlanabiliyorsunuz.

Gençlik dizilerinde zorba çocuklar ya da zorbalığa uğrayan çocuklar hep şişman olur, masallarda cadıları şişman ve çirkin görürüz. Bunlar kültürel kodların günümüze nasıl yansıdığını anlatan birkaç basit örnek. Halbuki şişmanlık, hastalık ya da ilaç kullanımı sebebiyle, ruhsal sorunlar, depresyon, ailede yaşanmış travma, genetik dizilimimiz ya da gelir ve eğitim seviyesiyle dahi alakalıdır.

Şişmanlığın hareket içinde önemli bir konu olması sebebiyle hareketi uzaktan izleyen insanlar şişmanlığın övüldüğü, sağlıksız beslenmenin güzelendiğini düşünebiliyor. Halbuki

Kilon, boyun, rengin, giyimin değerinin ölçüsü olamaz. Bedenin kontrolünü eline al!

sadece kendini mutlu hissetmeden, tecrübelerini paylaşan, kendi kararlarını kendileri veren insanlar var, şimdiye kadar kimsenin beslenme ve hayat tarzı tavsiyesi verdiğini de görmedim.

Sanırım halinden memnun ya da sağlıklı yaşam yolculuğunda kendini strese sokmayan bir şişman görünce durumu yadırgıyorlar. Zorbalığa uğramanın ya da kilo verme yolculuğunda kendini çok fazla kısıtlamanın, cezalandırmanın sonuçları çok kötü olabiliyor.

Duygusal yeme bozukluğu, beden disforisi gibi ruh sağlığı sorunları bu durumlardan beslenen sıkıntılar.

Sağlıklıların hepsi için konuşmam, ancak benim iletişimimde oldukları hareketi oldukça faydalı buluyor. Tatil dönüşü alınan 2 kilo için günlerce ağlamak ve stresle 10 günlük su diyeti yapmak, tüm hayatını nasıl görüldüğün hakkında endişe krizlerine girerek geçirmek yerine duygu durumunu kontrol altına alabilmesi çok daha faydalı. Sağlıklı olmak yalnızca fiziksel değil, sosyal ve ruhsal açıdan da bütüncül olarak ele alınmalı, biri eksik olunca tüm piramit çöküyor.

Sizin hareketle tanışmanız nasıl oldu? Öncesinde neler yaşadınız?

Benim bu hareketle tanışmam epey uzun süre önce oldu. Ancak kilom ve görünüşüm sebebiyle o kadar büyük endişeler yaşıyordum ki, bu konuda yazanları hem takip ediyordum hem de söylediklerini kulak arkası ediyordum. Diyet yapmaya çalışmadığım bir an bile olmadı 9 yaşımdan beri. Çocukluğumda da kiloluymdum ve çok farkındaydım kilolu oluşumun.

Bu hem medyada gördüğüm beğendiğim insanlara benzemeyişimden, hem de çevremden aldığım tepkilerden, zaman zaman dalga konusu olmamandı. Her sene en az 10-15 kilo alıp veriyordum, durmadan şok diyetler, kalp hızını bozan diyet hapları kullanıp duruyordum. Ancak yaklaşık 3 sene önce büyük bir depresyon sonrası tüm iştahım kesildi ve hiç olmadığı kadar kilo verdim istemeden. Ancak o kadar kötü durumdaydım ki hayatımda en çok istediğim şey olan kilo vermenin bile hiçbir anlamı kalmamıştı.

Depresyonumu atlattınca verdiğim kiloları düzgün bir şekilde geri aldım ve çok mutluydum. Ancak çevrem tepkisi başı-

BERRAK TUNA KİMDİR?

Şışmansın zayıflamalısın, yüzünde akneler var kapatman lazım, selülit mi acilen kurtulman lazım vb... Toplumun her alanında ezilen kadınlara dayatılan "ideal vücut ölçüleri" ve "ideal güzellik" normlarını kadınlar artık kabul etmiyor. Dünyada "body positivity" olarak bilinen "beden olumlama" kavramı Türkiye'de de kadınların gündeminde. "Beden olumlama" denilince Türkiye'de akla gelen ilk isimlerden biri Berrak Tuna. Şu anda Ege Üniversitesi Kadın Çalışmaları'nda yüksek lisans öğrenimi gören Berrak Tuna "beden olumlama" konusunda atölye çalışmaları da yapıyor ve kadınların bedenlerini toplumsal normları umursamadan tanımlayabilmesini amaçlıyor. Tuna, sosyal medya üzerinden fikirlerini paylaşıyor ve şimdiden on binlerce kişiye ulaşmış durumda.

ma çok kötü bir şey gelmiş gibiydi. Neden kilo aldın, neden böyle oldu deyip duruyorlardı. Halbuki ben iyileşiyordum. Çok hedef gösterilecek bir kilom da yoktu aslında, ama o zaman anladım ki bedensel görünüşün yargılanması çok alışılmış ve çok zararlı bir davranış.

Kilo verdiğim o dönem de herkes çok endişelenmişti, "hasta olacaksın tahta gibi oldun" diyorlardı. Çevreye kulak asmamam gerektiği aşıkardı, zira asla yaranamıyorsun. Bu sadece kiloyla da alakalı değil herhangi bir değişimde de geçerli. Tüm bu ve diğer tecrübeler bana bedenimin kontrolünü çocukluğumdan itibaren başkalarına devrettiğimi gösterdi. Sonunda buna artık devam etmemeye karar verdim ve tecrübelerimi yazmaya başladım.

Bedenimle ilgili kendi kararlarımı almaya başladığımdan beri beslenme düzenim de yerine oturdu, yemeklerle olan duygusal bağımlılığı kopardığımda onlara düşman ya da ödül gözüyle bakmadığım için aşırıya kaçmamayı öğrendim. Tabii ki yemek yemekten keyif alıyorum ancak artık iki kilo aldım diye aylarca evden çıkmamamla yapmıyorum. En değerlisi de kendimi eskisi kadar eleştirmiyorum, başkasına söylemeyeceğim eleştirileri aynada kendime söylemiyorum. Değerimi görünüşümle belirlemediğim, kimseyle kendimi kıyaslamamaya çalışıyorum, kendim için kendime bakıyorum. Kendimi eleştirmeyi bıraktığımda insanları da yargılamayı bıraktığımı fark ettim. Bunlar kısa bir sürede olmadı, kendimizi yermeyi o kadar içselleştirmişiz ki bazı alışkanlıkları bırakmak vakit alabiliyor. Ancak kendinizi hemen sevmeye baş-

layamasanız da, bedeninize zarar veren davranışlar sergilemek yerine kusur gördüğünüz özelliklerinize duygusal olarak nötr kalmaya çalışmak iyi bir başlangıç.

Daha önce yaşanan örneklerden bildiğimiz gibi sosyal medyada çok acımasız yorumlar yapılıyor. Siz ne tür tepkilerle karşılıyorsunuz?

Son altı aydır bu konuda sosyal medyada pek konuşmuyorum akademik çalışmalarım odaklandığım için. Açıkçası çok olumlu tepkiler aldım bu yol boyunca, aldığım negatif tepkiler ise her zamankinden birazcık daha fazlaydı, çok değil.

Sosyal medya herkesin en ideal, en mutlu, en güzel halini koyduğu, hayatında hiçbir sorun yokmuş gibi davranmaya gayret gösterdiği bir vitrin gibi. Çok büyük çabalar harcanıyor beğenilmek için. Bunun tersinin mümkün olduğundan, ya da güzel olmanın baskısından bahsettiğinizde sizi yanlış bir iş yapmakla suçlayabiliyorlar.

"Çirkin" ya da ideal estetik algılarına uyumsuz bir kadının halinden mutlu olması şaşkınlıkla karşılanabiliyor. Özellikle cinsiyet kimliği kadın olan bireylerin her zaman güzel, ince, tüsüz, derli toplu, sessiz sakin olması gerektiği dikte edilen bir sistemde buna karşı çıkmak elbette ki tepki çekecekti.

Zaman zaman "sen kilolu değilsin ki, çirkin de değilsin neyden bahsediyorsun" tepkileri de aldım, entere-sandır aynı insanlar zamanında kilo vermem gerektiğini ima ediyordu, bu durum da komiğime gidiyor.

Petrol-İş'li kadınlara söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Tüm Petrol-İş'li kadınlara güzelliğin bir yükümlülük olmadığını hatırlatmak istiyorum. Üzerinize hissettiğiniz güzel ve ideal olma baskısının hayata dair hayallerinizin, umutlarınızın, keyiflerinizin önüne geçmesine izin vermeyin. Öğrenilmiş olana karşı çıkmak zorlu bir süreç ve insan kendi değerinin hemen farkına varıp, bedeninin kontrolünü üç günde eline alıp "tamam artık bedenimle barıştım" diyemiyor.

Bu bir süreç, ama başkalarını, özellikle kadın arkadaşlarımızı görünüşleriyle yargılamayı bırakmak çok iyi bir başlangıç.

Kadınlar yüzyıllardır bedensellikleriyle yargılanıyor. Doğurganlıktan emzirmeye, al yanaklı olmaktan günümüzde pürüzsüz bir tene sahip olmaya kadar. Çok güzel olmanın da çok çirkin olmanın da, çok makyaj yapmanın da, hiç makyaj yapmamanın da yargısını, önyargısını kadınlar çekiyor. Tüm dezavantajlı durumların içerisinde var olma çabalarına ek olarak bir de nasıl görünmem gerektiği ile ilgili endişe çekmeyi kimse hak etmiyor.

Kimsenin ne yaşadığını bilemeyiz, herkes ayrı bir savaş veriyor bu dünyada, dünya güzeli gördüğünüz, hayatında hiçbir sorun yoktur diye düşündüğünüz kadınlar dahi bedenleriyle ilgili birçok endişe yaşıyor olabilirler.

Ben kendim dahil tüm insanların sosyal, ruhsal ve fiziksel olarak dışlanmadığı, huzurla yaşadığı hayatlara sahip olmasını diliyorum. ■

ABD tarihinde sadece kadınların örgütlediği ilk fabrika grevi: **DOVER PAMUK FABRİKASI GREVİ**

Sanayi devriminin İngiltere'den ABD'ye sıçramasından sonra, tekstil üretiminin bir kısmı New England bölgesinde yoğunlaşır. Bölgede, bir anda pek çok tekstil fabrikası kurulur. New Hampshire eyaleti, Dover kentindeki Cochecho nehrinin kıyısında girişimci John Williams ve dokuz yatırımcı tarafından 1812 yılında kurulan Dover pamuk fabrikası da bunlardan biridir. Daha sonra el değiştiren ve yeni yönetim tarafından katı kuralların getirildiği Dover pamuk fabrikası, 1828 kadın işçilerin isyanına tanık olur. 200 yıla yakın bir süre önce gerçekleşmesine rağmen, kadın işçilerin taleplerinin bugünkü taleplerden çok da farklı olmadığını görüyoruz.

Bazı kaynaklarda fabrika ismi Dover olarak geçiyor, bazılarında ise Cochecho fabrikası olarak anılıyor. Bu isimleri almasının sebebi, Dover kentinde Cochecho nehri kıyısında kurulmuş olması, resmi kaynaklarda Dover Pamuk Fabrikası ismine rastlıyoruz. Cochecho isminin daha derin bir anlamı var esasında. Bölge, eskiden Amerikan yerlilerinin yaşadığı bölgelerden birisi. Dover kentinin kurulduğu yerde bulunan şelaleye yerlilerin verdiği Cutt-che-choe, Co-che-cha ve Cochecho isimlerine dayanıyor. New Hampshire Meclis katibi, Dover Pamuk Fabrikası kurulurken şirket ünvanı olarak Cochecho yerine Cochecho yazınca, o şekilde geçmiş tarihe şirketin ismi.

1812 yılında John Williams ve dokuz yatırımcı tarafından kurulan fabrikada ücretler çok düşük ve iş yükü çok ağırdır. 1928 yılında fabrika iflas noktasına gelerek el değiştirir. Yeni yönetim, katı kurallar

uygulamaya başlar. Örneğin sendikaya üye olan bütün kadın işçiler derhal işten atılacaktı.

Çoğu 12 ila 20 yaş arasında olan kadın işçilere çalışmalarının karşılığında, ücret ve kalacak yer sağlanıyordu. 11 saatlik iş günü zillerle oluşturulan bir sistemle düzenlenecekti. Mart ayıyla Ekim ayı arasında çalışma süresi sabah 6.30'da başlıyor, akşam 6.30'da sona erecekti. Geciken işçiler için kapılar kilitlenerek girmelerine engel olunacak, gecikmelerinde 12.5 sent kesinti yapılacaktı. İşten atılan kadınların New England'da başka bir fabrikada iş bulmalarını önlemek üzere "kara liste"ler oluşturulacak, çalışanların işyerinde birbirleriyle konuşmalarına izin verilmeyecekti. Sadece kadınlara uygulanan bu kurallara ek olarak, kadınların ücretlerinde 5'e sent düşüş yapılacak, 58 sentten 53 sente düşürülecekti, erkeklerin ücretlerine dokunulmayacaktı.

Tüm bu yeni düzenlemelere karşılık, işveren, işçilerden ürün miktarını ve tezgâh hızını arttırmaları talimatını verir.

Fabrikada çalışmanın zorlu ve tehlikeli yanları da vardı. Kadınlar, tezgâhlarda çalışırken ellerini sıkıştırıyor, bazen saçlarını kaptırarak kafa derilerinin yırtılmasına kadar varan ağır iş kazaları geçiriyorlardı. Uzun çalışma sürelerine karşılık kısa dinlenme arası verilmesinin bunda payı büyüktü. Ayrıca havalandırma ve ışıklandırma da işçilerin sağlığını olumsuz etkiliyordu.

Tüm bu olumsuzluklar karşısında, 30 Aralık 1928 tarihinde fabrikada çalışanların yarısını oluşturan, yaklaşık 400 kadın işçi fabrikadan çıkarak yürüyüşe geçer. Fabrikanın etrafında yürürken, bayrak ve dövizler çıkartılır. Daha sonra yürüyüş kolu şehre yönelir. Orada konuşmalar yapılır, çalışma şartlarındaki adaletsizlik anlatılır, ücretlerin düşürülmesi protesto edilir. Bazı gazeteler grevi acımasızca karalarken, bazıları da tam destek verir.

Yapılan yürüyüşün hemen sonrasında, toplam 600 kadın, fabrika yönetimine taleplerini yazılı olarak iletir. Ücretlerin azaltılması halinde işbaşı yapmayacaklarını belirtirler. Koşulları kabul ederlerse, köleliğe boyun eğmiş olacaklarını vurguladılar.

Fabrika sahipleri, grevci kadınların yerine yeni işçiler almak için ilan vermekte gecikmez. Bir gazetede, 500 işçi aradıklarına dair ilanlar görülür. Grevci kadınlardan kimisi işe döner, kimisi dönemez.

Bu grevin sonunda, kadınların tek kazanımı, birbirleriyle konuşma yasağının kaldırılması olur. Öte yandan, bu grevden sonra, kadınların fabrikalardaki şartlara karşı sendikalarda örgütlenmelerinde hızlı bir artış olur. **[Selgin Zirhli Kaplan]**

Ressam Aysu Koçak'la sanat ve resim üzerine...

GEÇMİŞİ OLAN NESNELER

Eserleri pek çok koleksiyonda önemli yer tutan Aysu Koçak başarılı natürmort çalışmalarıyla sanat dünyasında tanınan kadın ressamlardan. Sanatçı, dergimiz için Sibel Dağ'ın sorularını yanıtladı.

Söyleşi: Sibel Dağ / Sosyolog

Sanat hayatınız nasıl başladı anlatır mısınız, resim eğitimi almaya nasıl karar verdiniz?

Resim çocukluğumdan beri sevdiğim bir şeydi. Kendimi bildim bileli resim yapardım, klasik bir laf var ya çocukken başladım diye, gerçekten de öyle. Okulda yaptığım resimler çok ilgi görürdü mesela, öğretmenlerim de farkındaydı. Sonra lisedeyken Akademiye gitmeye karar verdim, sınavlara girdim. Erenköy Kız Lisesinde okuyordum, Akademide (şimdiki Mimar Sinan Güzel Sanatlar) resim bölümünü kazandım. Sonra orada okurken Kasım Koçak'la yollarımız kesişti, onunla öğrencilik yıllarında evlendik, resim yaparak yaşam sürme isteği taşıyorduk ve böyle bir hayata başlamış olduk.

Resim ne ifade ediyor sizin için?

Resim de diğer sanat dalları gibi insanın kendini ifade etme biçimlerinden birisi. Söyleyemediğin konuşamadığın her şeyi resimle anlatabiliyorsun. Orada devreye beceriler giriyor elbette, her sanat dalının kendine has teknikleri var, bunları kullanarak bir şeyi anlatıyorsun. Bunun verdiği haz çok farklı. Resim yapmayı çok seviyorum, bir tutku benim için.

Hayatınızı resim yaparak kazanıyorsunuz, bir meslek olarak ressamlığı nasıl yorumlarsınız?

Dediğim gibi resim her zaman hayatımda yer alan bir uğraştı, sevdiğim için devam ettim, tahsilini gördüğüm için de mesleğim oldu doğal olarak. Ressam olmak çok keyifli en başta. Bir kere bitmeyen bir şey, emekliliği yok, elin tuttuğu, gözün gördüğü, beynin çalıştığı müddetçe hayat boyu yapabileceğin bir meslek. Bu anlamda müthiş bir şey. Mesleğinden para kazanmak da elbette çok güzel, sevdiği işle yaşamak insana çok büyük mutluluk veriyor. Hele ki resimden geçinmenin zor olduğu bir ülkede yaşıyorsanız çok büyük bir mutluluk.

Neden zor?

Çünkü sanata ilginin yaygın olmadığı koşullarda çoğunluk resme bir lüks olarak bakıyor. Ülkemizin kültürel şartlarıyla ilgili biraz bu, yani bir Avrupalı için evinde piyano da resim de lüks değil belki ama başka sorunlar içinde bocalayan bir toplum için öyle olmuyor. Ne zaman ekonomik sıkıntıya düşülse alımından ilk vazgeçilen şeydir resim, hemen düşer, ressam resmini satamaz, çünkü bir ihtiyaç olarak bakılmaz resme, maalesef kitaba

da ihtiyaç olarak bakılmaması gibi. Resimden hoşlanmak, resim almanın bir keyif haline gelmesi eğitimle de ilgili bir konu tabii ki. Ülkemizde bu anlamda da bir yetersizlik söz konusu.

Hobi olarak resim yapmak diye bir durum var, hobi olarak film yapmak, hobi olarak edebiyat yapmak pek yok sanki. Resim kolay bir dal mı? Atölyenizde uzun yıllardır ders veren bir ressam olarak nasıl yanıtıyorsunuz?

Ben hiç bir zaman hobi olarak resim dersi vermedim, bu çok meşakkatli bir süreç, bana gelen talebelere hobi olarak düşünüyorsanız gelmeyin derim, önce yadırgasalar da sonra anlıyorlar ki bu iş basit değil, ne güzel çizdim meselesi değil.

Yıllardır atölyemde bütün bildiklerimi öğrencilerime vermeye çalıştım, renk nedir, kompozisyon nedir, leke nedir, bunları öğretmeye çalışıyorum hala. Bana gelen öğrenciler arasında hobi kurslarına gidip gelmiş olanlar var, kur-

sa gidiyor ama bir süre sonra yetmeye başlıyor, bir yerde bir eksik var ama ne olduğunu bilmiyor, o zaman arayış içine giriyor ve zaten o arayış içine giriyorsa o kişiden iyi bir ressam çıkıyor. Şunu da eklemeliyim, elbette o da bir seçenek yani hobi olarak uğraşmak da tercih edilebilir ama işte yaptıklarının resim olmadığını bilmeleri lazım.

Çoğunlukla natürmort* çalıştığınız biliniyor. Bu tarza yönelmenizin bir nedeni var mı?

Natürmortu niye yaptım, sorulduğunda cevabım hep aynı oldu çünkü gerçek bu. Eşimle öğrenciyken evlenmiştik, ikimiz de resim okuyorduk, sonra çocuğumuz oldu, okul bitince bebekten dolayı bir eve kapanma sürecim oldu, ne yapabilirsin bu durumda? Dolayısıyla etrafımda gördüğüm şeylerin resmini yapmaya başladım, işte bebeğimin mama tası, yumurtası, tepsi içinde ne güzel durdu, şunu yapayım, sonra oradaki bir örtü, derken başka nesnelere, böyle böyle natürmorta yönelmiş ol-

(* Natürmort: Kelime karşılığı "ölü doğa", sözlük anlamıysa "cansız varlıkları ve nesnelere konu alan resim dalı".

AYSU KOÇAK kimdir?

1955 yılında doğdu. 1972 yılında Devlet Güzel Sanatlar Akademisine girdi. Neşet Günel ve Özdemir Altan atölyelerinde çalıştı, Devrim Erbil atölyesinden mezun oldu. Şimdiye dek 7 kişisel sergi açtı, çeşitli karma sergilere ve uluslararası fuarlara katıldı. Yapı Kredi Yayınlarından çıkan Filiz Özdem'in "Yeryüzünden Binbir Efsane" (2010) ve "Ejderler" (2012) kitaplarıyla Görsel Korat'ın "Kunday" (2012) kitabını resimledi. Halen Göztepe'deki atölyesinde resim çalışmalarına ve dersler vermeye devam ediyor.

dum. Çevremde gördüğüm her şeyin resmini yaparak. Çünkü onlar benim yaşamım haline gelmişti.

Sonra giderek eşyaları, kapalı alandaki yaşanmışlığını fark etmeye başladım. Her eşyanın bir geçmişi vardı, eski eşyayı daha çok severim bu yüzden, onları yapmak bana keyif vermeye başladı, çünkü onların arkasında bir gizem vardı, bir ruh vardı. Natürmort deyince hani bir çiçek bir böcek koydum olayı değişti benim için, daha seçilmiş nesnelere yönelmeye başladım. Çevremde gördüğüm her şeyi değil de beni etkileyen, geçmişi olan nesnelere seçmeye başladım. Onlarla düzenlemeler yapmak, onları bir araya getirmek, belki onları birbiriyle konuşturmak bana keyif vermeye başladı. Bu şekilde bir süreç var yani arkasında.

Resimlerinize iltifat maksatlı "fotoğraf gibi" denmesi hakkında ne söylersiniz?

Bu tabii amatörce bir övgü ifadesi, çok güzel bir çiçeğe bakıp "ne kadar güzel

yapma gibi" demeye benziyor, bir beğeni amacı taşıyor ama fotoğraf gibi değil benim çalışmalarım. Resim ve fotoğraf ikisi de çok güzel, birbirinden çok farklı iki dal. Kaldı ki önümde duran malzemenin birebir aynısı olmaz hiçbir zaman, çalışırken bir sürü şeyi kendine göre değiştirirsin, bir ışığı başka bir detayı yeniden yorumlarsın, benim yaptığım fotoğraf çekmek değil.

Resimleriniz hakkında ilginç bulduğunuz bir yorum/eleştiri oldu mu hiç?

İlginç bir olay var şimdi aklıma gelen, arkadaşım anlatmıştı: Bir gün yolda giderken bir çerçeve dükkanının vitrininde bana ait bir resmi görmüş, yaklaştıkça resim başkalaştı diyor, imzasına bakmış Aysun diye bir isim varmış, belli ki kopya. Merak edip dükkana girmiş arkadaşım, "bu sahteciliğe girer neden kopyalarını yapıyorsunuz" diye sormuş, adamcağız da "efendim ne yapalım çok iyi satıyor bu resimler" diye cevap vermiş. Çok gülmüştük buna.

Sanat / meslek yaşamınızda özel yeri olan anlarınızdan birini paylaşmanızı istesek?

İlk sergimi hiç unutmam, 1984 yılında İstanbul Edpa Sanat Galerisindeydi, 28 yaşındaydım o zaman, daha serginin açılışı yapılmadan bütün resimler satılmıştı. Çok enteresan bir olaydı benim için. Galerici Suna Hanım da çok şaşır-mıştı bu duruma, mucize gibi bir şeydi. İlk sergimin etkisini hep hissettim diyebilirim sanat hayatımda.

İçinde resim sevgisi taşıyan yetenekli okurlarımıza önerileriniz olur mu?

Öncelikle yaşın önemi yok bu işlerde, eğer bir insanın içinde heves varsa mutlaka resim yapmalı. Zamanında yapamayıp içinde kalanlar, mutlaka peşine düşsün derim. Bu çok güzel bir uğraş. Eğer ben ressam olmasaydım bir yaştan sonra mutlaka yapardım buna eminim. İster sıfırdan başlayıp sabırları varsa bu sanatı gereğince öğrenerek yapsınlar, isterse içlerinden geldiği gibi yapsınlar. Hiç eğitim almadan resim yaparak sanat tarihine geçmiş naif ressam da var sonuçta. Tavsiyem içlerindeki resim tutkusundan asla vaz geçmesinler. ■

SAĞLIK

KADINLARDA İŞYERİ STRESİ DAHA FAZLA

Kadınların, işyerinde yaşadıkları cinsiyet ayrımcılığı, taciz, aile sorumluluğu, evdeki iş yükü, ücret eşitsizliği, terfi önündeki zorluklar vs. erkeklere göre daha fazla stresle karşılaşmalarına sebep oluyor.

Yapılan araştırmalar, kadınların işyerine bağlı stres, anksiyete ve depresyon gibi ruhsal sıkıntılarla erkeklerden daha fazla karşılaştığını gösteriyor. İşyerinde uygulanan cinsiyet ayrımcılığı, ev içi yükümlülükler ve kariyer baskısı da eklenince, psikolojik desteğe ihtiyaç duyulacak durumlar ortaya çıkabiliyor.

Resmi rakamlar, 25-54 yaşlarındaki kadınların erkek meslektaşlarına göre daha stresli olduğunu gösteriyor. Bu stres, çoğunluğu yaşlı ve çocuk bakımı gibi aile sorumluluklarıyla boğuşan 35-44 yaş aralığındaki kadınlar için en üst düzeye çıkmakta.

İngiltere'nin Londra kentinde bir sağlık merkezinde danışman olan psikiyatrist Dr. Judith Mohring, kadınların sürekli baskı altında kaldıklarını, şirket yönetimlerinin kadınlara, iş ve aile yaşamını dengeleme konusunda destek sağlamadıkları için sürekli bitkin hissettiklerini belirtiyor. Kadınların tüm bunlara ek olarak, sürekli erkekler kadar iyi olduklarını kanıtlamak zorunda kaldıklarını; buna ek olarak hak ettikleri değeri

görememe, terfi edememe, erkeklerden daha düşük ücret alma gibi işyeri baskılarına maruz kaldıklarını da sözlere ekleyen Mohring, bunun çözümünün daha esnek çalışma imkânları, daha güvenli kariyer olanakları sağlayarak kadınların daha az stresli çalışmalarının temin edilmesinden geçtiğini belirtiyor.

Aynı araştırmalara göre, kadınlar, 25 yaşından itibaren erkeklerden daha fazla strese maruz kalıyor.

Erkeklerde yapılan araştırmada, 16-24, 25-34 ve 35-44, yaş aralığında işyeri kaynaklı stres en düşük seviyedeysen, 45-54 yaş aralığında en yüksek düzeye çıkıyor.

Buna karşılık kadınlar 25-34, 35-44 ve 45-54 yaş aralığının hepsinde ortalamanın üzerinde stres düzeyine sahip çıkmıştır.

Raporun gösterdiği sonuçlardan birisi de, işyeri kaynaklı stres, depresyon ve anksiyete vakalarının, iş hastalıklarının % 37'sini oluşturmasıdır.

Kaynak: www.theguardian.com

STANFORD ÜNİVERSİTESİ'NDEN DR. GÖZDE DURMUŞ'LA TIPTA ÇIĞIR AÇAN BULUŞUNU KONUŞTUK:

KAN TESTİYLE KANSER TEŞHİSİNİ BULAN KADIN

Gözde Durmuş, ABD'nin önde gelen üniversitelerinden Stanford Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde bilimde çığır açan çalışmalara imza atmış bir bilim kadını. Küçükken geçirdiği bir hastalığın etkisi ve annesinin desteğiyle yöneldiği bu alanda, yoğun çalışmalarının sonunda kanserin kan testiyle teşhisini sağlayan bir yöntem buldu. Yoğun işleri arasında bize zaman ayırarak Petrol-İş Kadın Dergisi'nin sorularını cevapladı. Kendisine teşekkür ediyor, çalışmalarında başarılarının devamını diliyoruz.

Söyleşi: Selgin Zırlı Kaplan

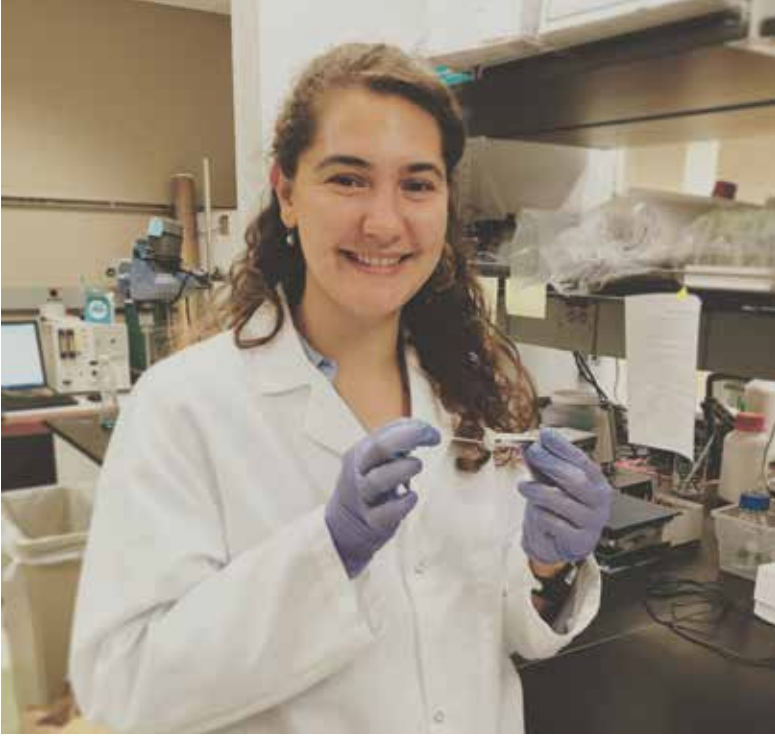
Kendinizi tanıtır mısınız? Nasıl bir eğitim hayatınız oldu?

1985 yılında İzmir'de doğdum, üniversiteye kadar da orada okudum. Annem fen bilgisi öğretmeni, babam makina mühendisi. Bir abim var, o da endüstri mühendisi. Annem çalıştığı için abimle bana babannem ve dedem baktı. Üzerimizde emekleri çok büyüktür. Dedem, teyzelerim ve halam da öğretmen, anlayacağınız, eğitimci ve eğitimin gücüne inanan bir aileden geliyorum.

Bilim insanı olma, bilimle uğraşma konusunda küçükken yavaş yavaş ailem, özellikle annem teşvik etti. Kendisi şu ana kadar hiç öğrenmedi sanırım, ama ilk deneylerimi kendi çapımda abimi iyileştirmek için yapmıştım. Grip olduğunda içtiği suya biraz limon kolonyası ekleyip mikropları öldürebileceğimi düşünmüştüm. Deneylerim çok başarılı sonuçlar vermemişti. Biraz meraklıyım, çalışmayı, okumayı ve yeni şeyler öğrenmeyi hep çok sevmişimdir. Öyle ki merakımdan seçtiğim dönem ödevi projesinde hücreleri incelemem için İzmir'deki tüm kırtasiyeleri gezip, evde kullanabileceğim mikroskop bulacak kadar emektar bir annem var.

Genetiğe olan merakım ise ortaokuldayken İnsan Genomu Projesi'nin tamamlanmasıyla daha da pekişti. Fakat, üniversitede genetik okumak istememe çoğu öğretmenim çok sıcak bakmadı, geleceğimi çok büyük bir riske atacağımı söylediler. Çünkü üniversite giriş sınavlarında çok iyi bir puan almıştım ve herkes tıpa yönelmemi istedi. Ben genetiğe daha yatkın olduğumu düşünüyordum. Bilimle uğraşırsam merakımı çeken sorulara daha hızlı bir şekilde cevap alabileceğimi düşündüm. Kendime koyduğum hedef ve tutkulu olduğum meslek için direndim ve bu riski göze aldım.

2003 yılında ODTÜ Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü'nde eğitimime başladım. İkinci sınıfta bilimsel çalışmalarına da başlama fırsatım oldu. O zamanlar kimse lisans öğrencisi kabul etmiyordu. Daha önce hiç laboratuvarında çalışma tecrübem olmamasına rağmen bir profesör beni kabul etti. Sanırım o da beni seçerek kendisi için bir risk aldı.

Lisans eğitimim boyunca Biyoteknoloji Araştırma Birimi'nde beyin kanseri ve kontrollü ilaç salım sistemleri üzerine çalıştım. Ayrıca, ODTÜ'deki eğitimim sırasında Harvard Tıp Fakültesi'nde doku mühendisliği üzerine araştırmalar yapmak için staja gittim.

2007 yılında Fulbright Bursu'nu kazanarak yüksek öğrenimim için Amerika'ya geldim. Harvard Tıp Fakültesi'nde değişik disiplinlerden insanlarla çalıştıktan sonra ilgilim mühendisliğin biyolojiyle ilgili uygulamalarına kaydı, yani biyomühendislik dediğimiz alana. Brown Üniversitesi'nde biyomedikal mühendisliği bölümünde doktora bitirdim.

2014 yılında Stanford Üniversitesi'nde doktora sonrası araştırmacı olarak göreve başladım. Şu anda çalıştığım araştırma merkezi, İnsan Genom Projesi'nin tamamlandığı laboratuvarlardan bir tanesi. Araştırmalarımı halen Stanford Üniversitesi'nde sürdürmekteyim.

Bilime olan ilginiz ne zaman başladı? Ailenizin bu noktada ne kadar desteği oldu?

Bilim insanı olma, bilimle uğraşma fikri küçükken ailemin, özellikle de annemin teşvikiyle gelişti. Abim lisede fizik olimpiyatı takımındaydı, kuzenim de tıp fakültesinde okuyordu. Bilime olan ilgilim ilk olarak sanırım onlara özenmemle başladı. Kuzenim hafta sonları bizde kaldığında neler öğreniyor, neler yapıyor izlerdim. Ders çalışırken genellikle bana anlatıyordu. Bu yüzden çocukluktan beri biyolojiye çok ilgiliydim. Annem bu ilgimi fark etti ve beni ilgimi çeken alanlara yönlendirdi. Annem ilk öğretmenim ve en büyük destekçimdir. Vizyonumu ona borçluyum.

Amerika'ya gitmeye nasıl karar verdiniz? Kendiniz mi seçtiniz yoksa birisi mi önerdi?

Ortaokul yıllarımdan beri hedefimdi bilim insanı olmak. Bilime, insanlığa ve memleketime katkısı olan şeyleri üretmeyi amaçladım. ABD'ye gitmeyi kariyerim için istedim. Şu anda bilim dünyasına bakınca en son teknolojilerin, en son yeniliklerin buradan çıktığını görüyoruz. Kariyerimde bir adım önde olmak için, kendimi daha da iyi geliştirmek için ABD'ye gitmek istedim. Ayrıca bunun biraz kültürel yanı da var. Çünkü yeni şeyler öğrenmeyi, yeni ortamlara girmeyi seviyorum. Böylelikle yeni bir kültüre adapte oldum ve aslında ABD'ye giderek kariyerimde ilerlemenin yanı sıra kişisel olarak da değişimimi tamamladığım yeri buldum. Dünyaya bakış açım değişti, vizyonum genişledi. Hem kültürel olarak, hem kişisel olarak, hem de kariyer anlamında yurtdışına gelmek benim için çok faydalı oldu.

Çalışma alanınızı nasıl seçtiniz? Küçüklüğünüzde geçirdiğiniz bir hastalık mı etkili oldu gerçekten?

İlkokulda üç sene idrar yolu enfeksiyonundan çok çektim. Bu süre zarfında vurulmadığım iğne, kullanmadığım antibiyotik kalmamıştı. Testler için de sürekli hastaneye gitmemiz gerekiyordu, ama enfeksiyon bir türlü geçmiyordu. Hep 'neden enfeksiyonu geçirecek sebep kolayca bulunmuyor, neden kolay bir test yok' diye kendi çapımda sağlık sistemine isyan etmiştim. Günümüze dönersek, maalesef hâlâ böyle bir test tıp dünyasında yok. O yüzden, doktora sırasında yaptığım antibiyotik direncini önlemeye yönelik araştırmalar benim kişisel olarak da çok tutkulu olduğum bir konu.

Buluşlarınızdan söz eder misiniz? Biri kanser teşhisi diğeri de antibiyotik direnciyle ilgili sanırım. Bunlar ne zaman kullanılmaya başlanacak?

Nano- ve mikro-teknolojilerin tıp, biyoloji ve biyomühendislikteki uygulamaları üzerine çalışıyorum. Günümüzdeki çoğu büyük sağlık probleminin teşhisinde ve tedavisinde kullanılan teknikler ne yazık ki yetersiz. Örneğin, akıllı telefonlar ya da akıllı saatlerle yaşadığımız bu teknoloji çağında, dünyadaki hastanelerin çoğunda antibiyotik tarama testi için hâlâ 1960'lı yıllarda geliştirilen tahlil yöntemleri kullanılıyor. **Hedefim büyük sağlık sorunları için basit çözümler getirebilmek.**

Stanford'da çalışmalarım sırasında hücrelerdeki biyolojik değişiklikleri çok hızlı, basit ve düşük maliyetli bir şekilde tespit edebilen bir mikroçip teknolojisi geliştirdik. Bu aletle her hücrenin kendine has bir manyetik özelliği olduğunu gösterdik. Örneğin, kırmızı kan hücresi, beyaz kan hücresi,

kanser hücresi ve bakteri hücresi; hepsinin kendine özgü bir manyetik hassasiyeti var. Bu ölçümler, basit bir kan testiyle, kanser hücresi gibi kanda nadir görülen hücreleri ayırt etmek; hücrelerin ilaçlara ya da antibiyotiklere direncini çok hızlı bir şekilde taramak için kullanılıyor.

Aslında kanserli hücrelerin hastaların kanında serbestçe dolaştığını 1860'lı yıllardan beri biliyoruz. Milyarlarca kan hücresinin içinde belki bir tane kanser hücresi var, ama çok nadir oldukları için kandan tespitleri ve ayrıştırılmaları çok zor. **Biz bu geliştirdiğimiz manyetik mikroçip sayesinde basit bir kan testiyle milyarlarca kan hücresi arasından çok nadir görülen bu kanserli hücreleri 20 dakika tespit edebildiğimizi gösterdik.** Böylelikle, biyopsiye gerek kalmadan, kandan yakaladığımız kanser hücrelerinin hem tipini hem de genetiğine bakıp hastada hangi mutasyonların olduğunu anlamamız mümkün olacak. Aynı zamanda, kandan yakaladığımız bu kanser hücrelerine karşı hangi ilaçların etkili olduğunu daha çabuk bir şekilde saptayabileceğiz.

Stanford Tıp Fakültesi hastaneleriyle ortaklaşa klinik çalışmalarla geliştirdiğimiz alet ve test şu anda deneniyor. **Kanser hastalarından alınan örneklerden kanda dolaşan kanserli hücre sayısını hastalığın seyri süresince tespit ediyoruz.** Geliştirdiğimiz bu teknolojiyi akciğer, pankreas ve böbrek kanseri hastalarından aldığımız kan örnekleriyle test ediyoruz, sonuçlarımız heyecan verici. Ancak, bu testin bir ürüne dönüşmesinden önce bazı onayların, özellikle Amerika'dan FDA onayının alınması gerekiyor.

Aynı teknolojinin başka kullanım alanlarından biri de antibiyotik duyarlılık testinin süresini birkaç günden bir saate düşürebilmesi. Hastanelerde şu anda kullanılan tekniklerle enfeksiyonlar için doğru antibiyotiğin bulunması birkaç gün sürüyor, bu süre zarfında da hastalar geniş spektrumlu antibiyotiklerle tedavi ediliyor. Fakat, bu antibiyotiklerin yanlış ya da gereksiz olma riski ise yüzde 50. Ayrıca, bu durum son yıllarda herkesin korkulu rüyası haline gelen antibiyotik direncinin ve tedavi edilmez bulaşıcı hastalıkların yayılmasında en büyük etkenlerden biri. **Geliştirdiğimiz bu teknolojiyle bakterilerin antibiyotiklere olan dirençlerini bir saat içerisinde tarayabiliyoruz.**

Akademik olarak **en büyük hayalim ve hedefim, geliştirdiğimiz teknolojilerin laboratuvar ortamından transfer edilerek hastalar üzerinde uygulanabilmesi, bir hastanın derdine derman olması.** Uzun vadede bir yandan bilimsel çalışmalarına devam ederken diğer yandan da **herkesin ucuz ve kolay bir şekilde bu yeni teknolojilere erişimini sağlayıp, geniş kitlelere sağlık teknolojilerini ulaştırmak istiyorum.** Bunun da ilk adımını geçtiğimiz sene attım, bunun için de çok heyecanlıyım.

2017'de Stanford'da geliştirdiğim manyetik mikroçip teknolojisi ürünleşme aşamasına geldi ve Silikon Vadisi'nde bir ürüne dönüştürmek üzere Levitas adlı bir şirket kurduk ve büyük bir yatırım aldık.

Manyetik levitasyon nedir tam olarak?

Manyetik levitasyonu, yerçekimine karşı koyan bir kaldırıcı olarak düşünebilirsiniz. Hücreleri iki mıknatısın arasına koyuyoruz. Mıknatıslar sayesinde yarattığımız manyetik kuvvet ile de yerçekimini dengelemiş oluyoruz. Böylelikle de hücreleri yerçekimsiz bir ortamda havaya kaldırıp "uçurmuş" oluyoruz. Bir nevi dünya üzerinde uzayı taklit eden bir ortam yaratıyoruz.

Bir kadın olarak bilim alanında çalışma yürütmek sizce nasıl bir şey? Erkeklerle eşit fırsatlara sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz? Hem genç hem kadın olmak bir engel oluşturuyor mu?

Kadın olmak dünyanın her yerinde zor, ama kadın olmamın kendime koyduğum hedefler için bir dezavantaj olduğunu düşünmedim hiçbir zaman. **Aksine, Türkiye'de doğmuş büyümüş bir kadın olmanın beni ben yapan en önemli şeylerden biri olduğunu düşünüyorum.** Zorluklarla mücadele etmeyi, dirayetli olmayı, yoktan var etmeyi, annemden, babaannemden, teyzelerimden, halamdan, çevremdeki ve tarihimizdeki kadınlardan öğrendim. Bilim alanında kadınların az olduğunu ise doktoram sırasında daha çok

hissetmeye başladım. Aldığım dersler mühendislik ağırlıklı olunca sınıftaki kız öğrenci sayısı azalmaya başladı, hatta bazı derslerde tek kız öğrenci bendim. **Kariyerim boyunca yaşadığım tek garip olay, doktoram sırasında bir profesörün bana doktora yapmanın çok zor olduğunu, evliysem eşimin bana bunu anlatması gerektiğini söylemesiydi.** Bu tarz yorumlara sadece gülüp geçerim ve daha da başarılı olmak için işime odaklanırım.

MIT Technology Review tarafından, 2015'te "tıpta ve biyolojide çığır açan" öncüler listesinde yer aldınız. Bunun dışında aldığınız ödül veya seçildiğiniz başka listeler var mı?

Çalışmalarım birçok kurum ve kuruluş tarafından takdir edildi ve ödüllendirildi. Buradan tekrar teşekkürlerimi sunuyorum. 2007 yılında Fulbright Bursu'nu kazanarak yüksek öğrenimim için Amerika'ya geldim. Doktoram sırasında, Amerika genelinde CIMIT Technology Prize için seçilen 10 finalistten biri oldum. 2015 yılında Stanford Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin genç araştırmacı ödülünü aldım. Geçtiğimiz sene de mezunu olduğum ODTÜ'den Takdir Ödülü'nü aldım. Bu ödül ODTÜ senatosu tarafından seçiliyor, her sene okulun kuruluş yıldönümünde bir törenle veriliyor. Mezun olduğum okulumun bu özel ödülle beni bu genç yaşta layık görmesi beni çok mutlu etti, büyük onur duydum. ODTÜ'deki tüm hocalarıma tekrar teşekkür ediyorum.

Çalışmalarınıza Amerika'da mı sürdüreceksiniz, Türkiye'ye dönmeyi düşünüyor musunuz?

Türkiye'ye dönme ve kariyerime devam etme hayalim var. Türkiye benim vatanım, doğduğum, büyüdüğüm, eğitimimi aldığım yer. O yüzden memleketime dönüp hizmet etmek tutkum. Ülkemizin potansiyeline yürekten inanıyorum. Gençlerimiz için her alanda daha da çok rol modeline ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Uzun vadede amacım, yıllar boyunca kazandığım pozitif bir kimlerimi Türkiye'de bilimin ve sanayinin gelişimine katkılar yapabilmek için kullanabilmek. **Bunun yanı sıra, Türkiye'de özellikle kadınların yüksek eğitimdeki rolünün artırılması yönünde çalışmaların yapılması gerektiğine inanıyorum. Bu konularda katkıda bulunabileceğim imkânlar doğarsa ülkemde görev yapabilmek en büyük dileğim.**

Sizin yolunuzdan yürümek isteyenlere neler söyleyebilirsiniz?

İlk başta başarılı olmayı istemek ve hayal etmek gerekiyor. Hangi aileden, hangi sosyokültürel çevreden, hangi cinsiyetten, hangi dinden, hangi ırktan olursak olalım he-

pimizin ortak bir alanı var: "Özgür düşünce ve hayal etme gücümüz". Hayal gücü bilgiden daha önemlidir. Bütün büyük işler, buluşlar bir hayalle başlıyor. Aynı zamanda, zor sorulara farklı bir bakış açısı getirmekle mümkün oluyor. O yüzden çok okuyun, çok araştırın ve öğrendiklerinizi sürekli sorgulayın.

Başarıya giden yolda asla pes etmemek önemlidir. Hiçbir başarı kolay değildir, her başarı hikayesinin arkasında da çoğu zaman anlatılmayan bir sürü hayal kırıklığı vardır. Önemli olan, bireyin kendine güvenmesi, sabretmesi ve motivasyonunu her zaman yüksek tutmasıdır. Başarıya giden yolda kafalardaki "Ben yapamam" gibi limitleri kaldırıp, "Sen yapamazsın" diyenlere de kulak asmamak gerekiyor. Azmin elinden hiçbir şey kurtulamaz.

O yüzden, herkese önerim günün şartlarında ellerinde imkân olmasa bile hayallerini hep yüksek tutmaları. Türkiye'de eğitim görmüş birçok bilim insanı, sanatçı, iş adamı vs. başarılı ve büyük işler yapabildiyse, ülkemizden de Nobel'li bilim adamları yetişebiliyorsa siz de yapabilirsiniz. Gerçekten başarılı olmak istiyorsanız, yollar sizin için açılacak, fırsatlar çıkacaktır.

Kendinize inanın, pes etmeden yapmak istediklerinize sarılarak çalışmaya devam edin. Hayatta sizi ne mutlu ediyorsa onun pesinden gidin, hangi mesleği, işi yapmak istiyorsanız o alanda en iyisi olmayı hedefleyin ve pes etmeden hedefinize çok çalışarak koşun. ■

PETROL-İŞ TARİHİNDE KADIN İŞÇİLERİN ÖNE ÇIKTIĞI GREVLERDEN BİRİ:

PİLMA TUDOR GREVİ

Petrol-İş Sendikası'nın tarihi emek dünyasında iz bırakan grevlerle dolu. Kadın oranının az olduğu bir işkolu olmasından dolayı, grevlerin çoğunda kadınların geri planda kaldıklarını görüyoruz. Kadın dayanışmasının yoğunlaştığı ve uzun sürmeleriyle öne çıkan grevler de var: Berec, Novamed ve Bericap grevleri bunlardan bazıları. Bunlar kadar bilinmese de, kadınların öne çıktığı başka grevler de var Petrol-İş tarihinde. Bunlardan biri de 1973 yılında gerçekleşen ve 155 gün süren Pilma Tudor grevi.

Petrol-İş tarihinde, kadınların öne çıktığı grevlerden, biri 1964 yılında başlayan ve 41 gün süren Berec grevi. Greve katılan 1018 işçiden 790'ı kadındı. 2006 yılında başlayıp 448 gün süren Novamed grevinde 83'ü kadın 85 işçi vardı. 2010 yılında başlayan ve 209 gün süren Bericap grevinde de çoğu kadın 89 işçi direnmisti. Bu grevlerin tümü de kadın dayanışmasının öne çıktığı, kadınların görünür olduğu grevler. Bir de pek bilinmeyenler var. Bunlardan biri de, 155 gün süren ve o dönem en uzun grev olarak nitelenen Pilma Tudor grevi.

60'lı yıllarda İstanbul'da kurulan pil üreticisi Pilma Tudor, sahibi sık sık değişen bir fabrikadır. Sendikanın varlığıyla başından beri sorunları olan Pilma Tudor işvereni, 1970'te sözleşme konusunda sıkıntılar yaratmış, sendikanın başlattığı grevin dördüncü günü ancak anlaşmaya varabilmiştir. Grevin sebebi ise, fabrikanın tekrar iflas noktasına geldiği bir dönemde, yeni bir işverene satılması, yeni işverenin ise işçilerin fabrikanın kapanmasını istemeyeceği için greve gitmeyeceklerine güvenerek en düşük talepleri kabul etmelerini beklemesidir.

Ancak sendikanın teklifleri karşısında direnince 7 Eylül 1970 tarihinde işçilerin tamamı işi bırakır, üretim durur. İşçilerin kararlılığını erken farkederek yeni işveren, 11 Eylül sabahı anlaşmayı kabul eder. Dört günlük grev sonunda sözleşme imzalanır. Bütün işçiler ertesi sabah işbaşı yapar.

8 EKİM 1973'TE İKİNCİ GREV

1973 yılına gelindiğinde, sözleşme görüşmeleri yine uyuşmazlığa sonuçlanır, sendika grev kararı alır. Grev kararı alındıktan sonra, arada geçen bir haftalık sürede anlaşma umuduyla tekrar görüşmeler yapılır, ancak bu görüşmeler herhangi bir sonuç vermez.

8 Ekim 1973 Pazartesi sabahı, grevin karara bağlanmasından tam bir hafta sonra işçilerin tam katılımıyla greve başlanır.

GREVLERİN ŞAHI PETROL-İŞ GREVİ

Grevin ilk haberi, Petrol-İş Dergisi'nin 15 Ekim 1973 tarihli 12. sayısında "Grevlerin Şahı Petrol-İş Grevi" başlığıyla yer alır. Başlığın hemen üstünde, Pilma Tudor işyerinin önünde çekilmiş fotoğraftaki tabelada "Pillerin Şaheseri Pilma Tudor Pilleri" yazısı dikkati çekiyor.

Haberde, grev yerinde yemek yapan grevci kadınlar ve çocukları görülüyor. Yerdeki bir piknik tüpü üzerinde büyük

bir tencere kaynarken, kadınlardan birisi de tabağını uzatırken görülüyor.

Resmin hemen altında "*Çoğunluğu hanım olan üyelerimiz, grevi tam bir birlik beraberlik içinde yürütüyor*" yazısı yer alıyor.

GREVE KATILAN 220 KADIN İŞÇİ

Grevin çoğunluğunun kadın üyelerden oluştuğuna sürekli vurgu yapılan haberde, ayrıca bir bayram havası içinde başladığı, fabrikaya grev gözcülerinin hemen yerleştirildiği, görevlerin dağıtıldığı da ifade ediliyor. Katılımcıların 220'si kadın, 190'ı erkeklerden oluşuyor. Haberde yer alan ifadelerden birisi de şöyle:

ÇOĞUNLUK HANIMLARDA

Grevin başlamasıyla Pilma Tudor fabrikasında üretim tamamiyle durmuştur. Grev başarıyla devam etmektedir.

Greve katılan üyelerimizin çoğunluğunu ise hanım ve kız işçiler teşkil etmektedir.

Bir diğer resim yazısı da şu şekilde yer veriyor kadınların grevdeki varlığına ve çoğunluğuna: "*Pilma Tudor grevimizi çoğunluğu hanım olan üyelerimiz tam bir-*

lik ve beraberlik içinde yürütmekte ve Grev'i bayram yapmaktadır. Fotoğraflarda Pilma Tudor grevimiz görülmektedir."

HAKLAR ALININCAYA KADAR DEVAM

Davullar zurnalar grevin coşkusuna katkıda bulunmak için sürekli çalar, üyeler de buna eşlik ederek halaylar çeker.

Haberde, greve katılan üyelerin kararlılıklarını gösteren şu sözlerine de yer veriliyor: "*Haklarımızı alıncaya kadar sendikamızın talimatına uyararak greve sonuna kadar devam edeceğiz.*"

Söz edilen haklar, "*hayat pahalılığı karşısında ücretlerin artırılması ve kıdem zammı verilmesi, ekonomik ve sosyal haklar; ayrıca iş ve sendikal hakların sözleşmede teminata bağlanması.*"

Grevin başladığı günden itibaren, içeride herhangi bir üretim yapılmıyor, makineler tamamiyle duruyor.

ŞEN OLA GREV ŞEN OLA

Petrol-İş Dergisi'nin, 1 Kasım 1973 tarihli 13. sayısında yer alan bir grev haberinde, "*ŞEN OLA GREV ŞEN OLA*" başlığı altında grevin coşkuyla sürdüğünden söz ediliyor: "*Davullar vurur gümbür gümbür, zurnalar çalar milli havalarımızı. İnsanlar toparlanır, kenetlenir birbirine. ... İşte bunlar grevi grev olmaktan çıkaran ve bayram yapan Pilma Tudor fabrikasının değerli üye kardeşlerimiz.*"

"Yaşlı kadın üyemiz 'grev gözcüsü' gömleğini giymiş, yaşlılığın getirdiği bükük belini dimdik tutarak fabrikanın kapısında görev başında bayram yapıyor. Küçük hanım kızımız dönme dolaplarda, bayram yerlerinde cici elbiselerini giyip eğlenmesi gerekirken, giydiği 'grev gözcüsü' gömleğiyle grev başında 'Benim için en mutlu bayram bu' diyor."

73 yılının sonuna doğru, işçilerin kararlı tutumunu gören işveren, tekrar görüşmelere başlamayı kabul eder. Daha önce uyuşmazlıkla neticelenen pek çok konuda anlaşmaya varılır. Ancak işveren, bir türlü ücret konusunda anlaşmaya varmaz.

Bunun üzerine grev üç ay daha devam eder. 220 kadın işçinin sonuna kadar katıldığı Pilma Tudor grevi, tam 155 gün sürdükten sonra, 12 Mart 1974 tarihinde anlaşma ile sonuçlanır. Çalışanlar, iyileştirilmiş şartlarla ve daha güçlü bir şekilde işe döner. **[Selgin Zırlı Kaplan]**

Kaynaklar:

Petrol-İş Çalışma Raporu, 1970-1972, XIV. Merkez Genel Kurulu, 9-10-11 Nisan 1972, İstanbul

Petrol-İş Çalışma Raporu, 1972-1975, XV. Merkez Genel Kurulu, 14-18 Nisan 1975, İstanbul

Petrol-İş Dergisi, Sayı: 12, 15 Ekim 1973

Petrol-İş Dergisi, Sayı: 13, 1 Kasım 1973

HAKLARIMIZ

Flormar'da yasadışı olan sendikal örgütlenmenin engellenmesidir

Av. Sevda Çetinkaya
Petrol-İş Sendikası Hukuk Servisi

Flormar'da Petrol-İş'e oldukları için hukuksuz bir şekilde işten atılan, 15 Mayıs'tan beri anayasal hakları olan sendikalı çalışma hakkı için, işlerini geri alabilmek için yüzde sekseni kadın, 132 işçi direniyor. Avukat Sevda Çetinkaya, Flormar'da meydana gelen olayların hukuki yönünü ve işverenin yasalara aykırı tutumunu değerlendirdi.

İşe yeni başlayan da, 15 senelik çalışan da asgari ücret alıyor. Çalışma koşulları kötü, 10 saat çalışma sürelerinden söz ediliyor. İşçiler, günlerinin büyük çoğunluğunu fabrikada geçirdiklerini belirtiyor. İş güvenliği önlemleri yetersiz. Flormar, sürekli olarak işlerini büyüttüğünden, satışların arttığından söz ediyor, ancak çalışanların payına yıllık çok düşük zamlardan başka düşen bir şey yok. Tüm bunlara son vermek isteyen, insanca çalışma koşulları ve yaşanabilir bir ücret isteyen Flormar işçileri sendikaya üye oldukları için işverenin haksız muamelesiyle karşılaştılar. Yüzde sekseni kadın, 132 işçi işten atıldı, üstelik, İş Yasası'nın 25. maddesinin ikinci fıkrasına dayanarak. Bunun anlamı, tazminatsız çıkışının verilmesi. Atılanlar, fabrikadan çevik kuvvet eşliğinde çıkartıldı. 15 Mayıs'tan beri, işyerlerinin önünü terketmiyorlar, Anayasal hakları olan sendikalaş-

ma haklarına sahip çıkmak, tazminatlarını alabilmek ve en önemlisi, insanca çalışma hakkı için üç aya yakın bir süredir direniyorlar.

Yeni ürünlerini "Biz istersek yaparız" sloganıyla tanıtan Flormar yönetimi, adil bir ücret ve insanca çalışma koşulları için Petrol-İş Sendikası'nda örgütlenen çoğu kadın 132 işçiyi gözünü kırpmadan işten çıkardı.

Gebze Organize Sanayi Bölgesi'nde kurulu bulunan ve ülkenin önde gelen kozmetik firmalarından olan Flormar'da örgütlenme çalışmaları Ocak 2018'de başladı. Flormar işçisi, Anayasal hakkını kullanarak Petrol-İş Sendikası'na üye oldu ve kısa sürede işçilerin çoğunluğu Petrol-İş Sendikası'nda örgütlendi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na yapılan çoğunluk tespiti başvurusuna olumlu yanıt geldi. Ancak Flormar işvereni, işyerinde sendikalaşma iradesini

Flormar işverenin işten atmak için gerekçe gösterdiği İş Yasası'nın 25. maddesinin 2. fıkrası:

İşverene, bir çalışını tazminat ödemeksizin işten çıkartma hakkı tanıyan İş Yasası'nın 25. maddesinin 2. fıkrası "ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri" başlığı altında aşağıdaki davranışları içeriyor:

AHLAK VE İYİ NİYET KURALLARINA UYMAYAN HALLER

- a) İş sözleşmesi yapıldığı sırada bu sözleşmenin esaslı noktalarından biri için gerekli vasıflar veya şartlar kendisinde bulunmadığı halde bunların kendisinde bulunduğunu ileri sürerek, yahut gerçeğe uygun olmayan bilgiler veya sözler söyleyerek işçinin işvereni yanıltması.
- b) İşçinin, işveren yahut bunların aile üyelerinden birinin şeref ve namusuna dokunacak sözler sarfetmesi veya davranışlarda bulunması, yahut işveren hakkında şeref ve haysiyet kırıcı asılsız ihbar ve isnadlarda bulunması.
- c) İşçinin işverenin başka bir işçisine cinsel tacizde bulunması.
- d) İşçinin işverene yahut onun ailesi üyelerinden birine yahut işverenin başka işçisine sataşması, işyerine sarhoş yahut uyuşturucu madde almış olarak gelmesi ya da işyerinde bu maddeleri kullanması.
- e) İşçinin, işverenin güvenini kötüye kullanmak, hırsızlık yapmak, işverenin meslek sırlarını ortaya atmak gibi doğruluk ve bağlılığa uymayan davranışlarda bulunması.
- f) İşçinin, işyerinde, yedi günden fazla hapisle cezalandırılan ve cezası ertelenmeyen bir suç işlemesi.
- g) İşçinin işverenden izin almaksızın veya haklı bir sebebe dayanmaksızın ardı ardına iki işgünü veya bir ay içinde iki defa herhangi bir tatil gününden sonraki iş günü, yahut bir ayda üç işgünü işine devam etmemesi.
- h) İşçinin yapmakla ödevli bulunduğu görevleri kendisine hatırlatıldığı halde yapmamakta ısrar etmesi.
- ı) İşçinin kendi isteği veya savsaması yüzünden işin güvenliğini tehlikeye düşürmesi, işyerinin malı olan veya mali olmayıp da eli altında bulunan makineleri, tesisatı veya başka eşya ve maddeleri otuz günlük ücretinin tutarıyla ödeyemeyecek derecede hasara ve kayba uğratması."

kırmak ve örgütlenme sürecini yokuşa sürmek için çoğunluk tespiti kararına itiraz etti. Aynı süreçte, öncü 12 işçiyi tazminatsız işten çıkaran işveren, fabrika önünde haksız işten çıkarmaları protesto etmek amacıyla toplanan işçilere, çay molasında alkışlarla destek veren işçileri de işten çıkardı.

İşveren sendikaya tahammülsüzlüğünü, fabrikada baskıları arttırarak ve tazminatsız işten çıkarmalarla sürdürdü. İşyerini sendikasız hale getirmeye çalışan işveren, işçileri asıl işleri dışında farklı işlerde çalışmaya zorladı.

Asıl sendikalı işçiyi işten atmak suçtur

Tüm bu süreçte, işverenin işçilere karşı medya ve sosyal medya kanallarında en yaygın olarak kullandığı argüman "işçiler yasadışı işler yapıyor" oldu. Oysa hakikat şudur; sendikaya üye olmak ve toplu iş sözleşmesi yapmak yasaldir ama sendikalı oldukları için işçileri işten çıkarmak yasa dışıdır. TCK'nın "Sendikal hakların kullanılmasının engellenmesi" başlıklı 118. maddesine göre "Bir kimseye karşı bir sendikaya üye olmaya veya olmamaya, sendikanın faaliyetlerine katılmaya veya katılmamaya, sendikadan veya sendika yönetimindeki görevinden ayrılmaya zorlamak amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." Yasa sendikal faaliyetlerin engellen-

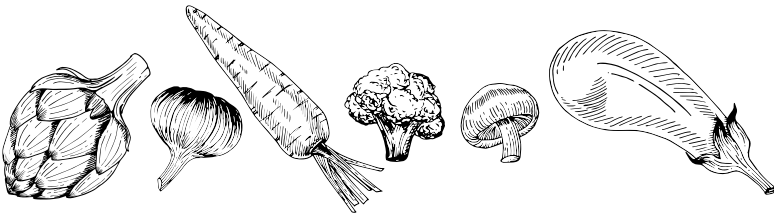
mesini de cezai yaptırıma bağlıyor. TCK 118/2'ye göre "Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir sendikanın faaliyetlerinin engellenmesi halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükümlenir."

Flormar'da kadın işçiler adil bir ücret alamadıkları, çok ağır koşullarda çalıştıkları ve bu koşulların düzelebilmesi için sendikada örgütlendiler. Bu YASALDIR. Flormar işvereni ise buna karşılık, sendikadan istifa etmeyen işçileri tazminatsız işten çıkardı. Yetmedi, arkadaşlarının haklı direnişine alkışla destek veren işçileri de işten attı. Yetmedi, içerde baskıları arttırdı. YASADIŞI olan budur.

Medyada kadın çalışanlarının sayısı ile övünen Flormar işvereni, hukuka aykırı bir şekilde sendikanın faaliyetlerini engellemekte, işçileri sendikadan ayrılmaya zorlamaktadır. Petrol-İş Sendikası, TCK 118'e göre yasadışı olan bu davranışa dair suç duyurusunda bulunmuş ve soruşturma devam etmektedir.

"Flormar ruju değil direniş güzelleştirir"

İş Yasası'nın 25. maddesi 2. fıkrasına dayanarak yapılan feshin durumunda işten atılan kişi, kıdem tazminatı ve ihbar tazminatı alamaz, işsizlik ödeneği alamaz.

Evet mutfakta
birileri var!

YAZA UYGUN HAFİF TARİFLER

Fesleğenli bezelyeli yumurta salatası

MALZEMELER

150 gram küçük boy patates, 150 gram taze fasülye, 150 gram bezelye, 3 adet yumurta
150 gram marul

Sosu için: 1 yemek kaşığı zeytinyağı, 2 çay kaşığı sirke, 1 çay kaşığı hardal tozu, 2 yemek kaşığı ince kıyılmış nane yaprağı, 3 yemek kaşığı ince kıyılmış taze fesleğen, 1 diş rendelenmiş sarımsak, 1 yemek kaşığı kapari

YAPILIŞI: Patatesleri yuvarlak, kalın dilimler halinde doğrayın. Bir tavada biraz su ile patates dilimlerini kaynayan suda 5 dakika pişirin. Fasülyeleri ekleyin, 5 dakika daha pişirin, bezelyeleri de ekledikten sonra bütün sebzeler hafif ölüncüye kadar pişirmeye devam edin. Başka bir kaptan yumurtaları 8 dakika boyunca haşlayın. Soğuk suya tutup dikkatli bir şekilde kabuklarını soyun. Haşlanmış yumurtaları ikiye bölün. Sos malzemelerini bir kaptan iyice karıştırın, karabiber ve tuz ekleyin. Sebzeler piştikten sonra hafif ılıması için bekleyin. Sosu, sebze karışımına ekleyin, iyice karıştırdıktan sonra doğranmış marul yapraklarını ekleyin. Karışımı bir tabağa boşaltın, üzerine yumurtaları ekleyin, isteğe göre, tuz, karabiber ve pul biber ekleyin. Afiyet olsun.

Domatesli ton balıklı makarna salatası

MALZEMELER

150 gram taze fasülye, 400 g fiyonk makarna, 1 kase ziyah zeytin, 1 adet limonun suyu, zeytinyağı, tuz, karabiber, 1 kase ton balığı konservesi, 400 gram kokteyl domates, yarım demet maydanoz.

YAPILIŞI: Büyük bir sos tenceresinde tuzlu su kaynatın ve taze fasülyeleri ekleyin. 5 dakika haşlayın, pişince kevgir yardımıyla bir tabağa yerleştirin. Kaynamakta olan suya makarnaları ekleyip 8 dakika haşlayın. Makarnanın çok fazla pişmemesine dikkat edin. Hafif diri olmalıdır. Piştikten sonra soğuk suya tutup suyunu süzün. Bu şekilde, makarnanın pişmeye devam etmesini önlemiş olursunuz. Zeytinleri doğrama tahtasına koyun, bir bardak ya da kupanın tabanı ile hafif ezerek çekirdeklerini çıkartın. Zeytinleri küçük küçük doğrayın. Limon suyunu bir kaseye boşaltın, zeytinyağını, tuz ve karabiberi ekleyip iyice karıştırın. Derin bir kaptan fasülyeleri, makarnaları, ton balığını, ikiye bölünmüş domatesleri ve limonlu zeytinyağı karışımını iyice birbirine yedirinceye kadar karıştırın. Maydanozları ince kıyarak üzerine serpin. Makarna salatanız hazır, afiyet olsun.

Orta Asya'dan dünyaya yayılan sağlık ve lezzet iksiri: **KEFİR**

Kefir, kökeni Kafkasya'ya dayanan, sütün kefir mayasıyla fermente olmasıyla meydana gelen, koyu kıvamlı, hafif ekşimsi bir içecek. Kefir mayası, çok hassas, bazı kurallara dikkat edilmediği takdirde çok kolay sönebilen, aktifliği yok olabilen küçük karnabahar şekilli, yumuşak dokulu, pürüzlü yapıya sahip bir organizma.

Kefirin yapılışı, tıpkı yoğurdun yapılışına benziyor, ancak bazı farklılıklar var. Örneğin sütün sıcaklığı, kullanılan kaplar, bekleme süresi vs. Bunlara dikkat edilmezse, kefir mayasında herhangi bir faaliyet gerçekleşmiyor.

KEFİR MAYALARKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR:

SÜTÜN SICAKLIĞI: Kefir yapacağınız sütün sıcaklığı oda sıcaklığında olmalıdır. 20-25 derece arasındaki süt, kefir mayalamak için uygundur. Kefiri pastörize sütle yapabileceğiniz gibi, çiğ süt alıp kaynattıktan sonra oda sıcaklığına soğutarak da mayalayabilirsiniz.

KEFİR METAL YÜZEYLE TEMAS ETMEMELİDİR: Kefiri cam veya plastik kaplarda mayalanmalı, plastik süzgeç kullanılmalı, kaşık olarak da ahşap veya plastik kaşık kullanılmalıdır. Kefir mayasının metalle teması halinde maya özelliğini kaybeder.

BEKLEME ORTAMI: Kefiri süte ekledikten sonra (cam şişe veya kavonoz) ağzını sıkıca kapatın ve ışık görmeyen karanlık bir ortamda bekletin.

BEKLEME SÜRESİ: Kefirin lezzetine kavuşması için en az 24 saat beklen-

melidir. Daha asitli ve acı olmasını isteyenler 36 saate kadar bekletebilir.

MAYANIN SAKLANMASI: Kefir oluştuktan sonra, içindeki canlı mayayı almak için plastik bir süzgeçten geçirin, tahta kaşıkla mayayı ezmeye dikkat ederek dikkatli bir şekilde bir kavonozda aktarın. İçme suyu veya sütün içinde kavonozda, buzdolabında saklayın.

KEFİRİN KULLANIMI: Kefir mayasını çıkarttıktan sonra, mayalanan kefiri buzdolabında tutarak 3 gün taze bir şekilde, tadını koruyarak tüketebilirsiniz.

MAYA ÖMRÜ: Kefir, maya gücü etkilenmeden 10 gün bu şekilde buzdolabında saklanabilir. 10 günde bir mayayı kullanmaya çalışın, aksi takdirde çok bekletilmiş mayanın aktifliği azalabilir.

UZUN SÜRELİ SAKLAMA: Kefir mayanızı çok uzun bir süre kullanmayacaksanız, kurutarak saklanabilir. Bu şekilde, 3 ay ila 1 yıl arasında saklanabilmektedir.

KEFİRİN SAĞLIĞA FAYDALARI:

- Sindirim sistemini düzenlemeye yardımcı olur. Yapılan araştırmalar, kefirin, bağırsak florasını en hızlı şekilde iyileştiren içecek olduğunu, yoğurttan daha iyi bir prebiyotik olduğunu ortaya koymaktadır.
- Kötü kolesterolü düşürür.
- Yüksek oranda protein içerir.
- Hem sinir sistemine, hem kemik sağlığına büyük faydası olan kalsiyum ve magnezyum yönünden zengindir.
- Bol miktarda B-12, K vitamini ve özellikle saç ve tırnakların büyümesine katkı sağlayan bir tür besleyici vitamin olan biotin içerir.
- Alerji ve astım belirtilerini azaltmaya yardımcı olabilir. ■

Flormar/Yves Rocher'i boykot ediyoruz!

Yüzde 51 hissesine Fransız kozmetik devi Yves Rocher'in sahip olduğu Flormar'da yüzde 80'i kadın, 132 işçi, sendikalı olarak işlerine dönebilmek için 15 Mayıs'tan beri direniyorlar. İşveren, sendikayı kabul edip atılan işçileri geri alıncaya kadar hiçbir Flormar/Yves Rocher ürünü satın almıyoruz, tüketmiyoruz!

petrol-iş